

Lofotodden Nasjonalpark

Kartlegging av aktivitet og konsekvenser
for reiseliv og fritidsboliger/hytter

Hanne Lykkja
Gøran Johansen
Marianne Nygård
Christoffer Knagenhjelm

<p><i>Tittel:</i> Lofoten Nasjonalpark. Konsekvensutredning for temaet reiseliv og fritidsboliger/hytter.</p>		<p><i>Rapportnr:</i> 18 - 2013</p>
<p><i>Forfatter:</i> Hanne Lykkja</p>		<p><i>Dato:</i> 28.11.2013</p>
<p><i>Referanse:</i> Kvalitetssikret av Trude Knutzen Knagenhjelm, Aurland Naturverkstad</p>		
<p><i>Oppdragsgiver:</i> Fylkesmannen i Nordland</p>	<p><i>Kontaktperson oppdragsgiver:</i> Ragnhild Redse Mjaaseth</p>	
<p><i>Referat:</i> Fylkesmannen i Nordland skal utrede et område på 106km² på utsida av Moskenesøy i Moskenes og Flakstad kommune til nasjonalpark. Aurland Naturverkstad skal i den sammenheng utarbeide en konsekvensutredning for temaene reiseliv og fritidsboliger/hytter i området.</p>		
<p><i>Forsideillustrasjon:</i> Bildet er tatt fra en av de gamle hustuftene på Hell. Utsikt rett nordover mot en fritidsbolig på gammel hustuft på Kuholmen. Det vestre skaret på andre sida av Buvågen er Gongskaret, over her gikk ungene fra Refsvika når de skulle på skolen på Hell. Foto: Hanne Lykkja</p>	<p><i>Emneord:</i> Konsekvenser av vern. Kartlegging hytter og hustufter Bærekraftig reiseliv. Dagens aktivitet. Forventa utvikling.</p>	
<p><i>Produsert av:</i> Aurland Naturverkstad AS Postboks 27 5741 Aurland Tlf. 57633629, Fax: 57633516 e-post: post@naturverkstad.no</p>		

Forord

Aurland Naturverkstad AS har på oppdrag fra Fylkesmannen i Nordland utarbeidet en konsekvensutredning for temaene reiseliv og fritidsboliger/hytter, samt jakt og fiske. Denne rapporten er en av mange utredninger for etablering av nasjonalpark på Lofotodden høsten 2013.

Det er gjort verdisetting av reiseliv og fritidsboliger/hytter, og vurdert hvilke konsekvenser et framtidig vern kan få for reiselivsaktører og eiere av fritidsboliger/hytter i utredningsområdet og for resten av Moskensøy og Flakstadøy (influensområdet).

Feltarbeidet ble utført av Hanne Lykkja og forgikk i flere omganger sommeren 2013, da det er nødvendig med godt vær og stille hav for å kunne gå i land på Yttersida. Takk til Lofoten Opplevelser sitt sporty mannskap og Jørn Ranum som gjorde en stor fotojobb på turen rundt Moskenesøya. Takk også til arkeolog Anne Lise Fløttum for hjelp til kartlegging på Hell.

En spesiell takk til Fiskeværsmuseet på Å og Ottar Schiøtz for hjelp med litteratur, gamle bilder og eventyrlige fortellinger om livet på Yttersida gjennom tidene. Takk til Moskenes og Flakstad kommune for praktisk hjelp med kart og informasjon om områdene og til alle informanter som velvillig har stilt opp til intervju.

Til slutt vil vi få takke Fylkesmannen i Nordland for oppdraget og for et godt og løsningsorientert samarbeid.

Rapporten er utarbeidet av Aurland Naturverkstad AS ved Hanne Lykkja, Gøran Johannsen og Marianne Nygård. Christoffer Knagenhjelm har vært prosjektleder og produsert de fleste kart og Trude Knutzen Knagenhjelm har kvalitetssikret rapporten. Der ikke annet er oppgitt, er bildene tatt av Hanne Lykkja.

Aurland, 21.11.2013

Hanne Lykkja

Sammendrag

Aurland naturverkstad har på oppdrag fra fylkesmannen i Nordland gjennomført en kartlegging av aktivitet og konsekvenser for reiseliv og fritidsboliger/hytter. Kartleggingen er gjennomført i utredningsområdet for verneplan for Lofotodden nasjonalpark som ligger på yttersiden av Moskenesøy i Moskenes og Flakstad kommune.

Denne rapporten er utarbeidet på grunnlag av eksisterende dokumentasjon om bruken av området og ny informasjon basert på intervjuer av lokalbefolkningen, aktører innen reiseliv og ansvarlige innen forvaltning og planlegging i kommunene.

Det eksisterer i dag ikke egne metoder for konsekvensvurdering av reiseliv. Reiselivsaktivitetene i utredningsområdet er i stor grad friluftslivsprega. Derfor er det anvendt de samme metodiske prinsippene som gjelder for friluftsliv, etter Statens vegvesen håndbok 140 (rev 2006) og DN håndbok nr 18-2001 (om friluftsliv). Fritidshytter/-boliger følger også de samme grunnprinsippene, med enkelte metodiske justeringer.

For både reiseliv og fritidshytter/-boliger tar konsekvensutredningen utgangspunkt i dagens aktivitet/situasjon (såkalt 0-alternativ), konkrete planer for miljøbasert næring og turisme i området, samt økonomisk utnyttelse av jakt og fiske. Det er også foreslått avbøtende tiltak til eventuelle negative konsekvenser ved vern som nasjonalpark.

Det er ingen fastboende innenfor det foreslåtte verneområdet, og få fritidshus og hytter. Gjennom kartlegging, intervjuer og feltarbeid er 25 hustufter, 17 fritidsboliger og 5 gapahuker/steinbuer fordelt på 15 lokaliteter kartfestet og presentert med UTM koordinater i egen tabell. Rapporten gir en beskrivelse eksisterende fritidsbebyggelse og bruken av denne i utredningsområdet og hvilken utvikling som er påregnelig fremover ut fra dagens situasjon.

Konsekvens for jakt og fritidsfiske

Det er få aktive jeger og fiskere, og begrensa muligheter. Etablering av Lofotodden nasjonalpark vil komme til å ha middels positiv virkning på dagens eller framtidig aktivitet for jakt og fiske i ferskvann. Dette skyldes at eksisterende og kjent planlagt aktivitet foregår i en form for friluftsliv som er forenlig med verneforskriftene i en nasjonalpark. Et nasjonalparksenter med en lokal forvalter kan bli en god støttespiller for aktiv og bedre tilrettelegging, organisering og forvaltning av jakt- og fiskeressursene, noe Jeger- og fiskeforeningen etterspør. **Den samlede konsekvensen ved etablering av Lofotodden nasjonalpark for jakt og fiske i ferskvann vil være liten positiv (+).**

Konsekvens for reiselivet

Området er mye brukt i reiselivssammenheng i dag og har landskap, naturmiljø og kulturmiljø med opplevelseskvaliteter av svært stor betydning. Området har et svært stort mangfold av opplevelsesmuligheter i forhold til landskap, naturmiljø, kulturmiljø og /eller aktiviteter. Området har svært stor symbolverdi. Verdien og mulighetene for reiselivet er svært store. Store muligheter for miljøbasert næringsutvikling i området, men tilrettelegging i verneområder er begrenset. **Den samlede konsekvensen ved etablering av Lofotodden nasjonalpark for reiselivet vil være liten positiv (+).**

Dette skyldes at store deler av den eksisterende og planlagte aktiviteten foregår i influensområdet, og i en form (friluftsliv) som ikke går på tvers av det som kan tillates innenfor verneforskriftene i en nasjonalpark. Ideer som via Ferrata m.v kan etableres utenfor verneområde. Bedre tilrettelegging, tilgjengelighet og samarbeid om profilering, mer penger til tilrettelegging og en langsiktig forvaltning der man bygger opp kompetanse lokalt taler for dette. Det forsterkes også av at kommunene (særlig Moskenes) har en bevisst bærekraftig reiselivsstrategi som ønsker en slik utvikling velkommen.

Konsekvens for fritidsboliger

Det er flere fraflytta fiskevær og noen få viker med på Yttersida der det var et par småbruk på 1900-tallet. De fleste ble fraflytta mellom 1920 og 1950. Alle ligger på privat grunn. Området har spesiell historie med selveiende fiskerbønder og stor symbolverdi både lokalt og nasjonalt. Noen grunneiere ønsker å ha mulighet til å sette opp fritidsbolig på nytt på sine gamle eiendommer.

Det er mulig det åpnes for 8 hytter i Bulvika ved Å (beliggenhet nær utredningsområde må avklares). Gjennom informanter har vi fått inntrykk av at 1 familie vurderer å bygge på 1 eksisterende hus (Bunes), 6-7 familier vil ha mulighet til å bygge hytte på Ånstad, Tuv, Hell, Buvågen, Refsvika og Bunes (anslått til 11 mulige hytter) + 1 lita hytte i Mulstøa. Dvs. inntil 8 nye hytter utenfor og 12 innenfor området. De fleste sitter i uskiftet bo der grenser og eierforhold må avklares, og mange interesser skal avveies. Det foreligger ingen innmeldte saker om nybygg eller restaurering i det foreslåtte verneområdet i Moskenes og Flakstad kommuner per 12. 11.13 (ref. Lillian Hansen og Dag Valle).

Områdene hvor det kan være aktuelt med oppsetting av hytter på gamle hustufter, er alle regulert til LNF-områder med byggeforbud for fritidshus/hytter. Svært ofte ligger de fraflytta fiskevær på eller nær områder med spor fra eldre bosetninger, både fra jernalder og steinbrukende tid. Områdene vurderes derfor som sårbare fordi de er eller ligger inntil svært verdifulle kulturminner og kulturmiljø, som gjerne er automatisk fredet etter lov om kulturminner. Samtlige bosetninger ligger nær sjøen og strandsonen er ofte regulert til natur- eller friluftsmål. Områdene ligger i tillegg langt fra større tekniske inngrep og har store verdier som sammenhengende kystområder med urørt preg.

Virkning av vern som nasjonalpark er funnet å være ubetydelig til middels negativ, da innsigelser fra regionale planmyndigheter viser at området har et sterkt vern mot nybygg i dag. Det kan være mer rom for dispensasjon i LNF-områder enn i nasjonalparker på de stedene som ikke direkte er i konflikt med kulturminner eller andre verneområder. **Den samlede konsekvensen ved etablering av Lofotodden nasjonalpark for fritidsboliger/hytter vil være liten negativ (-).**

Innspill til arbeid med vernebestemmelser og forvaltningsplan

Gjennom en bevisst besøksforvaltning kan man innarbeide både forebyggende og/eller avbøtende tiltak. Besøksforvaltningstiltak skjer både i utredningsområdet og influensområdet. Jo før vi når gjestene med informasjon, jo lettere får vi de rette gjestene til å besøke oss. Mange tiltak ligger utenfor reiselivets ansvarsområde. Både nærmiljøplanlegging, logistikk, infrastruktur, transport osv. betyr mye for hvilken type ferdsel og besøk et område får. Dette viser at besøksforvaltning hører hjemme i samfunnsplanleggingen. Og at det meste skjer og kan styres utenfor verneområdet. (Lykkja, 2012)

Sonering er en god måte å forvalte områder på. Sonene bør utarbeides for de områdene som trenger besøksforvaltning, noe som er minst like viktig utenfor verneområdene. Med ulike soner utarbeides ønsket målsetting for områdene, hvilket preg man søker å ivareta, hvilke opplevelser man ønsker å legge til rette for, og hvilke tiltak og retningslinjer som gjelder for de ulike sonene (Lykkja, 1999). Et slikt grunnarbeid til gi mange konkrete innspill til vernebestemmelser og forvaltningsplan.

For å forvalte besøket på en god måte kan man bruke ulike strategier: *Informative tiltak* som markedsføring, profilering, formidling, skilting. *Fysiske tiltak*: samle/spre i tid og rom v/bomveg, gjerde, heis, båt, avstand reisetid/gangtid. *Regulative tiltak*: kontroll, løyver, dispensasjoner. *Økonomiske tiltak*: pris/pakkepris, standard sanitære forhold, overnatting, reise, tidsbruk, inngang, jaktkort/fiskekort, pålagt guide/overnatting, bøter. *Utdanningstiltak*: guiding, kursing, interpretasjon, selvregulering, sikkerhet, aktiv forvaltning. Siegrist, 2012. Lykkja, 2012. Vorkinn, 2011 a og b). Det vil si at det er viktig med åpen dialog med influensområdet, for å oppnå størst mulige positive ringvirkninger rundt verneprosessen. Målet er en bærekraftig utvikling, for natur og miljø, for lokalsamfunn og for reiseliv og annet næringsliv. Middelet kan blant annet være å etablere en nasjonalpark som sammen med andre tiltak skaper nye muligheter for utvikling og forvaltning.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	5
1 Innledning	9
1.1 Avgrensning av utredningsområdet	10
1.2 Datagrunnlag	11
1.3 Status – gjeldende planbestemmelser	11
1.3.1 Naturvern:	11
1.3.2 Friluftsliv	13
1.3.3 Kulturvern:	14
1.3.4 Vernebestemmelser i kommuneplan for Moskenes	14
1.3.5 Vernebestemmelser i kommuneplan for Flakstad	16
1.4 Vernebestemmelser - begrensninger og muligheter ved etablering av nasjonalpark	17
1.4.1 Forskriftsmal for nasjonalparker	17
1.4.2 Organisering, formidling og forvaltning	17
2 Metode	20
2.1 Metodikk og definisjoner	20
2.1.1 Beskrivelse av status	20
2.1.2 Verdisetting	20
2.1.3 Vurdering av påvirkning (omfang)	22
2.1.4 Vurdering av konsekvensgrad	22
3 Reiseliv	25
3.1 Beskrivelse av status og 0-alternativet	25
3.1.1 Innfallsporter og lokal verdiskaping	28
3.1.2 Infrastruktur – fysisk tilgjengelighet	29
3.1.3 Rutegående båtskyss/ekstratører/charter	30
3.1.4 Organiserte turer med motorbåt/rib/fiskebåt og guide	30
3.1.5 Organiserte vandreturer og topturer med guide (ikke motorisert ferdsel)	30
3.1.6 Tur med robåt, kajakk kombinert med fotturer (ikke motorisert ferdsel)	30
3.1.7 Tematurer med kursvirksomhet (foto, klatring, kajakk) og andre fagturer	30
3.2 Verdivurdering og konsekvens for reiseliv	31
3.3 Verdivurdering og konsekvens for jakt og fiske i elver og ferskvann	32
4 Fritidsboliger/hytter	33
4.1 Beskrivelse av status og 0-alternativet	33
4.1.1 Status for fritidsboliger/hytter i utredningsområdet i dag	33
4.1.2 Påregnelig utvikling innenfor de rammer og planer som gjelder for området	33
4.2 Beskrivelse og verdivurdering av eksisterende eller mulig fritidsbebyggelse	34
4.2.1 Kart over registrerte hus/hytter, buer/naust og hustuffer i utredningsområdet	35
4.2.2 1 Ågdalen	36
4.2.3 2. Ånstadvika og Ånstad	38
4.2.4 3. Tuv	40
4.2.5 4. Hell	42
4.2.6 5 Buvågen	44
4.2.7 6. Refsvika	46
4.2.8 7. Stokkvika – sør	48
4.2.9 8. Hermannsdalen	50
4.2.10 9. Bunes	52
4.2.11 10. Horseidvika	54
4.2.12 11. Kvalvika (Vestervika og Nordvika)	56
4.2.13 12. Stokkvika – nord	58
4.2.14 13. Mulstøa	60
4.2.15 Verdivurdering – oversikt fritidsboliger/hytter	62

4.3	Omfang og konsekvens for fritidsboliger/hytter	63
4.3.1	Omfang og konsekvens for hvert område	63
4.3.2	Samla konsekvensvurdering – fritidsboliger/hytter	67
5	Oppsummering	68
5.1	Reiseliv	68
5.2	Jakt og fiske	69
5.3	Fritidsboliger/hytter	70
6	Avbøtende tiltak og innspill til verneforskrift og forvaltningsplan	72
6.1	Verneformål og vernebestemmelser	72
6.2	Reiseliv	72
6.2.1	Besøksforvaltning	72
6.3	Fritidsboliger/hytter	74
7	Kilder	75
Vedlegg	78
	Tabell Anlegg koordinatkartfesta bygningar og tufter	78
	Forskriftsmal for nasjonalparker	81

1 Innledning

Lokalt initiativ for etablering av nasjonalpark

Initiativet til å få etablert en nasjonalpark i Vest-Lofoten kommer fra kommunene selv. I juni 2007 fattet Moskenes kommune vedtak om å be Direktoratet for Naturforvaltning starte utredning av nasjonalpark på Lofotodden og yttersiden av Moskenesøy. Fylkesmannen gav støtte til å starte lokal mulighetsstudie. Rapporten "*Lofotodden Nasjonalpark. Forstudium til konsekvensanalyse*" ble utarbeidet av Ottar Schiøtz på oppdrag fra Moskenes kommune i 2012. Som del av satsingen på bærekraftig reiseliv og annen næringsutvikling har man også fokus på utvikling av et nasjonalpark-senter og et malstrømsenter. (<http://www.lofoten-info.no/nasjonalpark/Nasjonalparken.pdf>). Vinteren 2013 vedtok Flakstad kommune å slutte seg til verneplanarbeidet.

Forstudiet har oppsummert hvorfor kommunen ønsker å utrede nasjonalpark som utviklingsstrategi: (<http://www.lofoten-info.no/nasjonalpark/spm-svar2.htm>)

1. For å verne om natur, kultur og friluftsliv som grunnlag for bosetting og styrking av lokalt næringsliv.
2. Fordi en nasjonalpark kan gi oss bedre muligheter til å styre og beskytte bruken av våre arealer, først og fremst til gagn for de to hovednæringene; kystfiske og reiseliv.
3. Fordi en nasjonalpark kan gi oss mer oppmerksomhet og høgre status – og motivere til økt statlig, fylkeskommunal og privat investeringslyst i Moskenes.
4. Fordi vi kan bruke en nasjonalparkstatus til å legge grunnlag for nye varige arbeidsplasser innen forvaltning, utdanning, forskning og kunnskapsformidling.

Statlig oppfølging

Direktoratet for Naturforvaltning gikk inn for saken og den 4. april 2013 melder Fylkesmannen i Nordland om oppstart av verneplanarbeidet for etablering av nasjonalpark etter naturmangfoldloven for Lofotodden. Utredningsområdet omfatter yttersiden av Moskenesøy i Moskenes og Flakstad kommuner. Arealet er på 106 km².

Fylkesmannen i Nordland ønsker i forbindelse med utredningsarbeidet å kartlegge en rekke forhold grundigere. Blant annet vil man undersøke hvilke konsekvenser et eventuelt vern vil få for reiseliv og fritidsboliger i området, og de brukerinteressene disse representerer.

Konsekvensutredningen er av oppdragsgiver delt inn i to deltema:

- reiseliv
- fritidsboliger/hytter

I følge naturmangfoldlovens § 35 skal et utkast til forvaltningsplan legges frem samtidig med vernevedtaket. Forvaltningsplanen skal gi utdypende bestemmelser og retningslinjer for praktisk bruk av vernebestemmelsene. I tillegg til reiseliv og fritidshytter ønskes derfor også en redegjørelse for jakt/fiske, og innspill til eventuelle avbøtende tiltak som kan tas inn i verneplanforskrifter eller forvaltningsplan. (<http://fylkesmannen.no/Nordland/Miljo-ogklima/Verneomrader/Verneplanprosesser/Lofotodden-nasjonalpark/Artikkel/>)

1.1 Avgrensning av utredningsområdet

Utredningsområdet ligger på Moskenesøya i Flakstad og Moskenes kommuner. Vi starter analysen i Ågdalen ved Å, sørvest i Moskenes kommune, og fortsetter videre sørover og rundt Lofotodden og så videre nordetter kysten opp til Stokkvika og Mulstøa nær Fredvang i Flakstad kommune. Se kart på nedenfor.

Influensområdet (definert som nærturområder, egnet for halvdagsturer/etter jobb) er i grunnen likt for fritidsboliger/hytter og reiseliv. Vi har valgt å la nærområdene til utredningsområdet, det vil si resten av Moskenesøy og Flakstadøy, utgjøre influensområdet.

Influensområder kan inndeles i flere nivåer, og varierer mellom brukergruppene. Brukerne av området kommer for en stor del langsveis fra, det er mange utenlandske turister som ønsker å gå på tur i Lofoten. Klatrere og surfere er for eksempel villige til å kjøre langt når vær eller bølger slår til. Avstander ikke er store i Lofoten og infrastrukturen med veger, bruer og tunneller, er etter hvert såpass god at det meste av øyriket kan nås i løpet av en ettermiddag *med fint vær eller midnattssol*. Når det gjelder bruk/influens velger vi likevel å la resten av Lofoten høre med til regionale nivået (heldagsturer/helgeturer).

Figur 1. Utredningsområdet er avgrenset med grønn linje. Resten av Moskenesøy og Flakstadøy regnes til influensområdet. De øvrige Lofotøyene regnes som regionalt influensområde.

1.2 Datagrunnlag

Denne rapporten bygger på informasjon fra Lofotodden nasjonalpark, Forstudium til konsekvensanalyse (Moskenes kommune, 2012), kommuneplaner, reiselivsplaner og andre strategiske dokumenter som ny Kulturminneplan for Lofoten mv. Moskenes kommunes arealdel (vedtatt revisjon av 05.01.2011) samsvarer ikke helt med arealplankartet. Vi tar forbehold om feiltolkninger av retningslinjer og bestemmelser knyttet til enkelte områder på grunn av dette.

Vi har brukt rapporter og referater fra folkemøter og møter i referansegruppa for Lofotodden nasjonalpark fra fylkesmannen: På <https://www.facebook.com/verneplanlofotoddennasjonalpark> er all informasjon lagt ut, inkludert referater fra møter og synfaringer. Vi har videre intervjuet folk fra reiselivnæringen lokalt, og hentet kunnskap om historien fra fiskeværsmuseet på Å og ulike bøker som omhandler Vest-Lofoten og da spesielt Yttersida.

Området ble synfart på flere reiser i juli og august 2013. For å vurdere reiseliv og bruk av området, var fellesferien godt egnet. For kartlegging av tufter hadde det vært bedre med feltarbeid i mai. På de stedene som sjøvær og skyss tillot ilandstigning, klarte vi likevel å finne de fleste hustuftene vi har kjennskap til. Under synfaringen ble gps-punkt registrert for bygninger som hytter, buer, naust, gapahuker og hustuffer (tidligere bolighus ble kartfestet der vi kunne finne pipa). Det viste seg etter hvert at gps-punktene var av svært varierende kvalitet (høye fjell). Kartfesting av bygninger og tufter på kart og flyfotoillustrasjoner er derfor justert ved hjelp av ortofoto i ettertid.

Feltarbeidet ble forberedt ved studier av kart, søk i tilgjengelige databaser som SEFRAK, Askeladden, gårdskart med ortofoto (Skog og landskap), historiske kart mv. Relevant litteratur om livet i Lofoten de siste hundre år ble gjennomgått, og bilder og malerier som viste bosetning på Yttersida ble studert. Lokale reiselivsfolk og andre lokalkjente folk med tilknytning til Yttersida ble oppsøkt spesielt. Informanter fra lokal og regional forvaltning ble intervjuet både i forkant, undervegs og i ettertid. Se oversikt over litteratur og informanter vedlagt.

Gjennom referat fra ulike folkemøter kom det signaler fra Fylkesmannen om hvilke følger et vern kunne få for området. Det ble besluttet å gi ut et hefte der man oppsummerte disse, se nedenfor. For annen bakgrunnsinformasjon for de to utredningstemaene se innledning for hvert hovedkapittel.

1.3 Status – gjeldende planbestemmelser

Her følger en kortfattet statusoversikt over arealer som i dag er formelt regulert gjennom Naturvernloven, Vannressursloven, Lov om kulturminner og Plan- og bygningsloven (PBL). Vi går kort gjennom status for kulturminnevern og hensynssoner som i dag legger føringer for utvikling av reiseliv og fritidsboliger/ hytter i utredningsområdet til de to kommunene. Kommuneplanene til Moskenes og Flakstad er litt forskjellig oppbygd, og vi behandler dem derfor hver for seg.

1.3.1 Naturvern:

Det er få naturvernområder i Vest-Lofoten, ett naturreservat og ett område med verna vassdrag i Moskenes kommune. Dette er en av grunnene til at myndighetene går inn for nasjonalparkvern.

Naturreservat

Kun ett naturvernområde er innenfor utredningsområdet, Lofotodden naturreservat, to holmer vest av Lofotodden. Ifølge Miljødirektoratets miljøbase har området stor verdi som hekkeområde for fugl: Både på Nordholmen og Sørholmen hekker det lunde, toppskarv, alke og lomvi. Formålet med vern er å ivareta et viktig hekkeområde for sjøfugl. Størst verdi er knyttet til områdets funksjon som

hekkeområde for alkefugl og toppskarv. Området utgjør en interessant økologisk enhet i et meget eksponert klimatisk og topografisk miljø (<http://faktaark.naturbase.no/Vern?id=VV00000268>).

Varig verna vassdrag

Åvassdraget og Sørvågvassdraget inkl. Tindvassdraget er gjennom St.prp. nr. 118 (1991-92) Verneplan IV for vassdrag gitt varig vern (jf. Kartutsnitt nedenfor). Ved kgl. res. av 10.11.94 ble det gitt rikspolitiske retningslinjer for verna vassdrag med hjemmel i plan- og bygningsloven. Her slås det fast at offentlig forvaltning skal ta vare på verneverdiene i verna vassdrag, også med hensyn til andre tiltak/inngrep enn kraftutbygging.

Jf. www.miljostatus.no skal tiltak i vassdragsbeltet vurderes mer restriktivt enn i andre vassdrag: Vassdragsvernet innebærer i utgangspunktet at hele nedbørfeltet er vernet mot vannkraftutbygging. Mini- og mikrokraftverk (inntil 1 MW installert effekt, i Bjerkereim i Rogaland inntil 3 MW installert effekt) kan tillates dersom bygging av kraftverket ikke kommer i konflikt med verneverdier i vassdraget.

Verdiene i vernede vassdrag ivaretas spesielt gjennom bestemmelser i vannressursloven (kap. 5), naturmangfoldloven og bindende planer etter Plan- og bygningsloven.

For å kunne ta vare på verneverdiene bedre, også i forhold til andre typer inngrep enn vannkraftutbygging, er det utarbeidet Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag. Retningslinjene gjelder et vassdragsbelte som omfatter vannstrengen (hovedelver, sidebekker, sjøer og tjern) og et område på inntil 100 meters bredde ut fra vannstrengen. Retningslinjene gjelder også andre deler av nedbørfeltet der det er dokumenterte verneverdier.

Retningslinjene er førende for kommuner, fylkeskommuner og statlig fagmyndighet. De skal ligge til grunn for planlegging etter Plan- og bygningsloven, og skal tas med under vurdering av enkeltsaker for øvrig. Det innebærer at både kommuner og sektormyndigheter må ta hensyn til vernede vassdrag i sin planlegging og virksomhet. (ref: <http://www.miljostatus.no/Tema/Ferskvann/Elver-og-innsjoer/Vernede-vassdrag/#A>)

Verna vassdrag i Vest-Lofoten: Åvassdraget, Tindvassdraget og Sørvågvassdraget.

Ref: <http://www.miljostatus.no/Tema/Ferskvann/Elver-og-innsjoer/Vernede-vassdrag/#A>

1.3.3 Kulturvern:

Automatisk fredede kulturminner har direkte vern etter kulturminneloven. Disse er fra før 1537 og er normalt omgitt av en buffersone. I disse områdene kan det ikke igangsettes noen form for tiltak. For samiske kulturminner gjelder dette minner eldre enn 100 år. Bygninger og bygningsmiljøer kan være automatisk freda etter vedtak.

Regional kulturminneplan for Lofoten tar for seg kjente kulturminner (enkeltobjekter og større sammenhengende områder) av regional eller nasjonal verdi. Det betyr at mange viktige lokale kulturminner ikke er med i denne planen. Her kan kommunen selv gjennom Plan- og bygningsloven sikre viktige lokale kulturminner og kulturmiljøer: *”Kulturminner som ikke vurderes å ha regional eller nasjonal verdi kan utvilsomt være viktige på lokalt nivå, for eksempel ut fra tilknytning til lokale hendelser, personer og historie. En vurdering av de ovenfor nevnte vernekriteriene (representativitet, sjeldenhet m.v.) kan videre gi helt forskjellige utslag på regionalt og lokalt nivå. Et kulturminne kan være «vanlig» på regionalt nivå, men likevel sjelden eller unikt innenfor en kommune eller et lokalsamfunn, og derfor ønskelig å bevare”* (Nordland fylkeskommune, 2007).

Ett av målene med kulturminneplanen for Lofoten er at flere kulturminner etter hvert gis et vern gjennom plan- og bygningsloven med tilpassede vernebestemmelser. Planer som er i direkte konflikt med ivaretaging av kulturminner og kulturmiljøer utredet gjennom regional kulturminneplan, vil være grunn til innsigelse fra Nordland Fylkeskommune.

1.3.4 Vernebestemmelser i kommuneplan for Moskenes

Kommuneplanprosessen med høringsuttalelser og innsigelser fra Fylkeskommunen og Fylkesmannen begrunner hvorfor de fraflytta fiskeværene rundt Lofotodden og på Yttersida har et strengt vern i dag. Under feltarbeidet og i samtale med informanter hørte vi ofte sagt at Moskenes kommune åpner for en viss utbygging av fritidshus/hytter på Innersida mellom Å og Hell. Noe gjeldende kommuneplan ikke åpner for.

En forklaring kan være at kommuneplanen som inntil desember 2013 lå på Moskenes kommunes hjemmeside, ikke var siste og endelige versjon, men et høringsutkast datert 07.05.08 (kommuneplanens arealdel 2008 – 2020, offentlig ettersyn – høring). I dette høringsutkastet åpnes det for nybygg/fritidsboliger bl.a. på Ånstad, Tuv, Hell og Buvågen. Etter innsigelser fra både Nordland fylkeskommune og Fylkesmannen i Nordland *utgår disse som spredt fritidsbebyggelse/erervsområde og avsettes som LNF område* (Vedtak i Moskenes formannskap 27.05.09).

Fram til 05.12.13 var disse endringene og siste versjon av kommuneplanens arealdel ikke lagt ut på kommunens hjemmesider. Arealplankartet manglet også, slik at man heller ikke her oppdaget at områdene for spredt hyttebygging var fjernet i siste versjon. Innsigelsene dreide seg om naturfaglige, kulturminnefaglige og planfaglige saker. Nedenfor har vi oppsummert de generelle begrunnelsene for innsigelsene. De nevnes mer detaljert der det er nødvendig under de respektive områdene i kapittel 4, som begrunnelse for planstatus og som rettesnor for forventet framtidig saksbehandling (0-situasjon) også for andre om deler av utredningsområdet.

Naturfaglige innsigelser

Fylkesmannen i Nordland (2007): Fylkesmannen legger stor vekt på områdets urørthet og fravær av tekniske inngrep. Oppføring av fritidsboliger blir ikke isolert sett på som et tyngre teknisk inngrep. Det er likevel viktig at planleggingen tar hensyn slik at urørte/ inngrepsfrie naturområder i størst mulig grad bevares som urørte områder også for framtida.

I kommuneplanens arealdel inngår flere av disse områdene i et areal som er foreslått båndlagt i forbindelse med utredning av nasjonalpark på yttersiden. Det vises til konsekvensutredningen der

tiltakene er funnet å være i strid med Moskenes kommunes mål om å ivareta naturressurser. Områdene er et meget verdifulle slik de ligger i dag, både når det gjelder natur og kulturminner. Områdene har en begrenset tilgjengelighet, noe som må tas hensyn til i planleggingen. Området bør ikke legges ut til hyttebebyggelse i planperioden.

Bakgrunnen for innsigelsen er de store natur- og friluftsinnteressene i området. Forslått arealdisponering bidrar ikke til sikring av viktige landskaps-, natur- og kulturminneverdier og allmennhetens mulighet til ferdsel og flerbruk.

Fylkesmannen bemerker at Verna vassdrag ikke er med i konsekvensvurderingen følge NOU 1991: 12 B "Verneplan for vassdrag IV" benyttes området flittig av befolkningen på Moskenesøya og av turister. Det framgår av videre at de vanligste friluftslivsaktiviteter er "fiske, fotturer, jakt, skiturer og bærplukking. Et par av vannene er godt egnet til båtbruk". Som en del av Sørvgåvassdraget (felles med Åvassdraget) er Tindvassdraget gjennom St.prp. nr. 118 (1991-92) Verneplan IV for vassdrag gitt varig vern (jf. kartutsnitt). Ved kgl. res. Av 10.11.94 ble det gitt rikspolitiske retningslinjer for verna vassdrag med hjemmel i plan- og bygningsloven. Her slås det fast at offentlig forvaltning skal ta vare på verneverdiene i verna vassdrag, også med hensyn til andre tiltak/inngrep enn kraftutbygging. Tiltak i vassdragsbeltet skal vurderes mer restriktivt enn i andre vassdrag.

Det vises til en undersøkelse foretatt av Riksrevisjonen, der man finner *en økning i byggingen langs vassdragene i perioden 1985–2006, selv om det har vært et mål å begrense byggeaktiviteten nær alle vassdrag. Økningen har vært om lag like stor langs de vernede vassdragene som for vassdragene samlet.*

Kulturminnefaglige innsigelser

Nordland fylkeskommune (2009): Planforslaget åpner for byggetiltak (spredt fritidsbebyggelse) innenfor flere områder på Lofotodden som er definert som nasjonalt/regionalt viktige kulturmiljøer i "Kulturminneplan for Lofoten". Nordland fylkeskommune som regional kulturminnemyndighet fremmer innsigelse til planforslaget alle disse sju punktene, med bakgrunn av de regionalt/nasjonalt viktige kulturminneverdiene beskrevet i "Kulturminneplan for Lofoten". At disse områdene er urørte i forhold til moderne inngrep er en vesentlig faktor for den store verneverdien. Vi viser i denne forbindelse til foreslåtte generelle bestemmelse i kap. 1: "*Rundt eller i et kulturminneområde kan man ikke gjennomføre tiltak eller inngrep som på kort eller lang sikt kan redusere opplevelsesverdien eller kulturminnet i seg selv*".

Også i forhold til Lofoten som mulig verdensarvområde, vil utviklingen på Lofotodden være viktig, og det vil være svært uheldig å starte opp en utbygging av området i forkant av en avgjørelse om slik status. I den foreløpige skissen til forvaltningsplan for Lofoten verdensarvområde, er både Tuv, Hell og Ånstad, og i tillegg Refsvika, med i oversikten over representative kulturmiljøer og —landskap, under kategorien "fraflytta, marginale fiskevær/fiskebondemiljø".

Planfaglige innsigelser

Fylkesmannen i Nordland (2007) bemerker en del uklarheter vedr. utfigurering og tegnforklaring, og noen mangler mellom planbestemmelser og retningslinjer. Når det gjelder generelle miljøfaglige merknader gjelder dette varsomhet med utbygging i strandsonen, i dette tilfellet langs verna vassdrag (eks. boligområde og massetak ved Tindsvatnet) eller langs kysten. Arealer langs vassdragsbeltet bør avsettes som LNF-områder.

Nordland Fylkeskommune (2009): Dette er eneste område uten inngrep i Lofoten og sjelden langs kysten av Nordland. Hensyn til bevaring av store inngrepsfrie områder i kystsonen må tillegges stor vekt. Ut fra hensynet til et miljøbasert reiseliv vil det være viktig å bevare større uberørte områder, særlig i et område som er aktuelt både som fremtidig verdensarvsområde og nasjonalpark.

Fylkesmannen i Nordland (2009): Hell/Buvågen: Kommunen har med bakgrunn i dette signalisert at området kan bli svært sentralt som innfallsport til en eventuell nasjonalpark. Dette er videre uttrykt gjennom å avsette den østlige delen av Buvågen som ervervsområde. Kommunen ønsker her å tilrettelegge for reiselivsbasert næring knyttet opp i mot eventuelt verneområde og/eller i sammenheng med eventuell verdensarvstatus.

Fylkesmannen finner etablering av fritidsboliger i området uheldig, og kan vanskelig se at etablering av privateide hytter vil fremme områdets verdi i forhold til friluftsliv, miljøbasert reiseliv, landskap og kulturattraksjoner.

Fylkesmannen er kritisk til at det avsettes et ervervsområde i et villmarkspreget område. Etablering av reiselivsbygg i dette område vil virke dominerende og virke som et fremmedelement i landskapsbildet, og vil følgelig kunne forringe opplevelsesverdien. Vi registrerer imidlertid at kommunen i forbindelse med en eventuell opprettelse av nasjonalpark på vestsiden av Moskenesøy ønsker å tilrettelegge for lokal verdiskaping. Det er signalisert fra sentralt hold at det er ønskelig at nasjonalparker og landskapsvernområder skal utvikles som en ressurs for lokal verdiskaping (St.mld. nr. 21 (2005-2006) og MDs brev av 13.04.07).

Tilrettelegging for næringsvirksomhet i forbindelse med Hell som innfallsport til eventuell nasjonalpark bør avventes til vernespørsmålet er avklart. Alternativt bør det ansees som et minimum at prosessene i større grad samkjøres. En eventuell utredningsprosess i forbindelse med vern vil danne et bedre grunnlag for å ta stilling til aktuelle tiltak som helhet.

1.3.5 Vernebestemmelser i kommuneplan for Flakstad

Kommuneplanen for Flakstad har ingen uklare punkt når det gjelder planbestemmelser for arealene i eller inntil utredningsområdet. Det er byggeforbud mot fritidsboliger i hele utredningsområdet, men åpnes for næringstilknyttet bygg som gjeterhytter og lignende etter søknad (pers .med Dag Valle, Moskenes kommune). Underkapitlet er i hentet fra konsekvensutredningen til arealplanen om spredt bolig og fritidsbebyggelse (Asplan Viak, 2010).

”Flakstad kommune er en kystkommune preget av en smal kyststripe nedenfor bratte fjell. Store deler av kystsonen er svært skredutsatt og legger store begrensninger i forhold til utbygging. Kysten er preget av øyer, holmer og fjord, og et mangfold av natur- og kulturverdier. Kysten er samtidig livsnerven for bosetning, næringsvirksomhet og framkommelighet, og er attraktivt for fritidsbosetning, reiseliv og rekreasjon.

Utfordringene til kommunen er å avgrense inngrepene i strandområdet, ivareta natur, landskap, kulturhistoriske verdier og friluftsinnteresser, samtidig som næringsaktiviteten skal gis utviklingsmuligheter og det skal tilbys områder for boligetablering. For å sikre næringsutvikling og fremtidig bosetning i kommunen er det i tillegg til boligområder og næringsområder, og i tilknytning til eksisterende bebyggelse avsatt noen områder for spredt utbygging av bolig og fritidsbebyggelse i LNF-område. Innenfor disse områdene er det tilrettelagt for totalt inntil 25 boliger i planperioden.

Tilrettelegging for fritidsbebyggelse er også en del av kommunens tilrettelegging innen turisme. Det legges til rette for framtidig fritidsbebyggelse innenfor følgende arealkategorier i planen: Spredt fritidsbebyggelse i LNF-område og Spredt bolig- og fritidsbebyggelse i LNF-område. Innenfor planperioden tillates i alt 31 hytter innenfor område LNF-F1-6 og LNF-BF1-3. Det er heller ikke avsatt areal innenfor arealkategorien ”framtidig fritidsbebyggelse” i planperioden”. (Asplan Viak, 2010). Ingen av disse områdene ligger i eller inntil utredningsområdet.

1.4 Vernebestemmelser

- begrensninger og muligheter ved etablering av nasjonalpark

1.4.1 Forskriftsmal for nasjonalparker

Det foreligger ingen verneforskrift eller utkast til forvaltningsplan. Det vil si at kunnskap om virkning av nasjonalparken vil være tufta på kunnskap fra andre verneområder og nasjonalparker, på forskrifter/regelverk fra etablerte parker og erfaring med praktisering av disse. Vår viktigste referanse for å vurdere virkning av vern som nasjonalpark for reiseliv og fritidsboliger/hytter er forskrift om vern av nasjonalparker etter naturmangfoldloven (§34, §35 og §62).

I nasjonalparker skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet. (Forskrift om vern av nasjonalparker, §3)

Her er vernebestemmelsene grundig gjennomgått, og her vises også hvor man skal innarbeide spesielle behov, ivareta spesielle hensyn gjennom spesifiserte forbud eller dispensasjonsbestemmelser. Generelle unntak skal beskrives og avgrenses presist. Formålet med vern skal komme tydelig fram, slik at utarbeiding av forvaltningsplan med tiltak blir konkret og forståelig. Hele forskriftsmalen finnes som vedlegg bak i rapporten.

1.4.2 Organisering, formidling og forvaltning

I brosjyren "Verneplan for Lofotodden nasjonalpark, Moskenesøya, Moskenes og Flakstad" redegjør Fylkesmannen i Nordland i samarbeid med Moskenes og Flakstad kommuner (2013) for "hvilke konsekvenser en eventuell nasjonalpark vil få for grunneiere og andre brukere av området, samt hvilke muligheter en nasjonalpark på Moskenesøya vil gi". Brosjyren bygger på verneforskriften for nasjonalparker jf. kap 1.3.1. Nedenfor har vi tatt med det som er spesielt angår reiseliv og fritidsboliger/hytter, samt jakt og fiske som vi skal utrede konsekvenser:

Grunneierrettigheter

- Grunneiere vil fortsatt eie sine eiendommer og dagens bruk vil i stor grad være tillatt.
- Det vil bli restriksjoner på fysiske inngrep som eks. hyttebygging. Dette er imidlertid strengt regulert i dag.

Fritidsboliger/hytter:

- Eksisterende fritidsboliger innenfor nasjonalparken kan benyttes som før. Vanlig vedlikehold er tillatt.
- Utviding og ombygging av eksisterende bygninger, samt gjenoppføring av bygninger, anlegg og innretninger som går tapt ved brann eller naturskade vil være søknadspliktig.
- Oppføring av nye bygninger som ikke er avklart gjennom verneplanprosessen vil ikke være tillatt.
- Bygging, utbygging og ombygging i området er for øvrig allerede regulert av plan & bygningsloven, kommunenes arealplaner og gjeldende kulturminnelovgivning.

Tekniske inngrep:

- Drift og vedlikehold av kystverkets anlegg vil ikke berøres.
- Drift og vedlikehold av vannkilder vil kunne ivaretas ved at det gis direkte unntak i verneforskriften, eller ved at området tas ut av nasjonalparken.
- Utlegging av flytebrygger o.l. vil være søknadspliktig.
- Restaurering av havne- og stønanlegg på Ånstad må avklares gjennom verneprosessen, og i samarbeid med kulturminnemyndighetene.
- Tyngre tekniske inngrep vil ikke være tillatt i nasjonalparken. Eksempelvis veier, vannkraft, vindmøller, hytte-/rorbuanlegg, kraftlinjer o.l.

Kystfiske:

- Vil ikke berøres av en nasjonalpark.
- Nødhavna på Hell vil kunne benyttes som før.

Beite i utmark:

- Vil kunne foregå som før.
- Nødvendige tiltak som gjerding, gjeterbuer e.l. må avklares i verneprosessen. Slike tiltak er søknadspliktige.

Friluftsliv:

- Bruk av området til friluftsliv og ferdsel til fots vil være tillatt som før.
- Bærplukking vil være tillatt som før.
- Bygging av bruer og legging av klopper vil være søknadspliktig.
- Oppføring av skilt og merking av stier vil være søknadspliktig

Jakt og fiske:

- Jakt, fangst og fiske vil ikke bli påvirket ved opprettelse av en nasjonalpark.
- Ev. skadefelling av store rovdyr kan utføres i samsvar med gjeldende lovverk

Organisert ferdsel

- Organisert turvirksomhet til fots er tillatt så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Nærmere retningslinjer om dette vil gå frem av forvaltningsplanen. Dette gir oss ei mulighet til å styre organiserte turer i områder med slitasje ved å sette vilkår i dispensasjonen, eks. antall turer, trasevalg m.m..

Motorferdsel:

- Motorferdsel til havs reguleres ikke.
- Motorferdsel til lands, i ferskvann og i lufta under 300 meter fra bakken er forbudt.
- Det vil være direkte unntak for enkelte typer motorferdsel. Nyttekjøring som eks. transport til og fra hytter, oppkjøring av skiløyper m.m. er søknadspliktig.

Hvilke muligheter vil en nasjonalpark gi:

- Bevaring av et unikt naturområde som vil være fritt for tyngre tekniske inngrep og som er av nasjonal interesse.
- Midler til informasjon og til tilrettelegging for ferdsel som ikke skader naturen.
- Mulighet for etablering av et nasjonalparksenter
- Næringsliv, verdiskaping basert på natur og opplevelser.
- Mulig støtte til landbruksformål, f.eks. til gjerder, beitestimuleringstiltak, mm
- Bedre sanitærforhold i nærheten av populære utfluktssteder
- Naturbasert næringsutvikling og styrking av lokalt reiseliv i forhold til f.eks. selskaper utenfra
- Bruk av området i skole/undervisning/forskning

Nasjonalparkforvaltningen er nå styrt av lokale verneområdestyrer. Forslaga ovenfor er utarbeidet lokalt. Det er altså formål og muligheter som Moskenes og Flakstad kommuner har kommet fram til i samarbeid med fylkesmannen i Nordland.

Andre muligheter viktig for reiseliv og lokalsamfunn:

Gjennom intervjuer og samtaler med informanter og reiselivsaktører har følgende muligheter kommet fram:

- Plassering av ansvar og myndighet: En nasjonalpark vil med lokalt verneområdestyre og lokalt plassert nasjonalparkforvalter gi tydelig lederskap og bli en partner for både grunneiere og andre aktører som ønsker ulike forvaltningstiltak: Formelle kontakter med ansvar for administrasjon og forvaltning blir tydelige kontaktpersoner for faglige spørsmål og praktiske tiltak. Det kan gjelde alt fra funn av døde dyr, til organisering av søppelplukking, tilrettelegging for ferdsel, gjerdespørsmål, håndheving av båndtvang og redningsaksjoner med mer.
- Knutepunkt for forvaltning og administrasjon av natur og friluftsliv, spørsmål om tillatelser og søknad om dispensasjon, langsiktighet i planlegging og oppbygging av lokal kompetanse.
- Utviklingsarbeid – samarbeid med forvaltning på ulike nivå/tema, markedsføring, formidling, kunnskapsinnhenting, utvikling av nye tilbud og opplevelser, for søknader om beitetillegg, ivaretaking av gamle hus, kulturmiljø osv. og annen bruk av gamle ressurser på en bærekraftig måte.

2 Metode

Til grunn for konsekvensutredningen ligger DN sin håndbok nr 18-2001 og Statens vegvesens Håndbok 140 (DN 18-2001, Statens vegvesen 2006).

Metoden er her oppdelt i følgende trinn: 1) Beskrivelse av status, 2) Verdisetting, 3) Vurdering av omfang av tiltaket (her: nasjonalparketablering) og 4) Vurdering av konsekvensgrad.

2.1 Metodikk og definisjoner

Konsekvensutredningen er utarbeidet på grunnlag av eksisterende dokumentasjon om bruken av området og ny informasjon basert på intervjuer av aktører innenfor emnet og lokalbefolkningen.

- **Reiseliv:** Metode for reiseliv henger mye sammen med friluftsliv og blir systematisert mye i samme standardiserte prosedyre etter Statens vegvesen håndbok 140 (1995) og DN håndbok nr 18-2001 (om friluftsliv). Denne systematiske metoden er for å gjøre analyser, konklusjoner og tilrådinger mer objektive.
- **Hytter:** Metode for å vurdere konsekvenser for de som ønsker å bygge nye fritidsboliger/hytter eller ivareta/utvide eksisterende bygninger følger samme prosedyre, men noe tilpasset omgang og behov. Se pkt. 2.1.2. om verdisseting.

2.1.1 Beskrivelse av status

Referansesituasjonen tilsvarer det som ofte blir kallet 0-alternativet. 0-alternativet er et uttrykk for hvordan utviklingen i utredningsområdet vil framstå dersom tiltaket ikke blir gjennomført. I tillegg til eksisterende situasjon omfatter 0-alternativet alle kjente planer som legger rammer for framtidig arealbruk.

2.1.2 Verdisetting

Fastsetting av verdi er basert på 1) dagens bruk og 2) behov uttrykt ved konkrete planer og 3) sannsynligheten for å realisere disse innenfor dagens forvaltningspraksis (område uten vern).

Tabellen på neste side brukes også for vurdering av fritidsboliger/hytter, da beliggenhet, nærhet til store befolkningssentra og tilrettelegging er viktige kriterier også for attraktive hytteområder:

- **Bruk av området:** Områder som er svært mye brukt som hytteområder i dag vil for eksempel være Geilo, Beitostølen eller Oppdal.
- **Opplevelseskvalitet/egnethet** er knyttet til muligheter for flere attraktive aktiviteter både sommer og vinter. Verdivurderingen grunngis med tekst og blir i tillegg vist med skala og pil som gjør det lettere å vise glidende overganger fra ubetydelig/ingen verdi, til liten, middels, stor og ekstra stor verdi.
- **Symbolverdi:** de fraflytta fisekværene rundt Lofotodden og på Yttersida har nasjonal symbolverdi (natur og kulturlandskap knyttet til Moskstraumen og fiskeriene). De var også selveiere, grunneierne som bodde på Yttersida. De lå ikke under væreierne på Innersida. Det er en sterk identitet knyttet til Yttersida, og for de som er vokst opp der og deres slektninger, har områdene svært stor symbolverdi. (Stor lokal symbolverdi).

Verdisettingen vises slik: Ubetydelig Liten Middels Stor Svært stor

|-----|-----|-----|-----|

Tabell 1 viser kriterier for verdisetting etter bruk Nasjonalt, regionalt og lokalt (DN håndbok nr 18-2001):

Verdi Nasjonalt, regionalt og lokalt	Kriterier
Svært stor verdi	<p>a) Området er svært mye brukt i dag.</p> <p>b) Området er ikke svært mye brukt i dag, men oppfyller et av følgende kriterier:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Landskap, naturmiljø eller kulturmiljø har opplevingskvalitet av svært stor betydning. • Området er spesielt godt egna for en enkelaktivitet som det lokalt/regionalt ikke finnes alternative område til av noenlunde tilsvarende kvalitet. • Området har et svært stort mangfold av opplevingsmuligheter i forhold til landskap, naturmiljø, kulturmiljø og /eller aktiviteter. • Området inngår som del av større, sammenhengende grønnstruktur av svært stor verdi, eller fungerer som ferdselskorridor mellom, eller tilkomst til, slike områder. • Området har svært stor symbolverdi.
Stor verdi	<p>a) Området er mye brukt i dag.</p> <p>b) Området er ikke mye brukt i dag, men oppfyller et av følgende kriterier:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Landskap, naturmiljø eller kulturmiljø har opplevingskvalitet av svært stor betydning. • Området er spesielt godt egnet for en enkeltaktivitet som det lokalt/regionalt ikke finnes alternative område til av noenlunde tilsvarende kvalitet. • Området har et svært stort mangfold av opplevingsmuligheter i forhold til landskap, naturmiljø, kulturmiljø og /eller aktiviteter. • Området inngår som del av større, sammenhengende grønnstruktur av svært stor verdi, eller fungerer som ferdselskorridor mellom slike områder, eller tilkomst til denne type områder. • Området har svært stor symbolverdi.
Middels stor verdi	<p>a) Området har en del bruk i dag.</p> <p>b) Området er lite brukt i dag, men oppfyller et av følgende kriterier:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Landskap, naturmiljø eller kulturmiljø har visse opplevingskvaliteter. • Området er egnet for en enkelaktivitet som det lokalt/regionalt ikke finnes alternative område til. • Området inngår som del av større, sammenhengende grønnstruktur av en viss verdi, eller fungerer som ferdselskorridor mellom slike områder, eller tilkomst til den type områder. • Området har en viss symbolverdi.
Liten verdi	<p>Området er lite brukt i dag. Området har heller ingen opplevingsverdier eller symbolverdier av betydning. Det har liten betydning i forhold til den overordna grønnstrukturen for de omkringliggende områdene.</p>
Ubetydelig/ingen verdi	<p>Ingen kjente friluftsliv- eller/reiselivsinteresser (tiltaket er f.eks foreslått i industriområde, og vil ikke ha noen virkninger utover tiltaksområdet)</p>

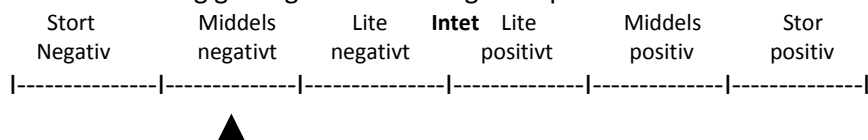
2.1.3 Vurdering av påvirkning (omfang)

Det skal gjøres en vurdering av virkningen (omfang) av et evt. vern. Virkningen av tiltaket blir vurdert i forhold til graden av endringer i bruk eller bruksmuligheten for utredningstemaet. Tiltakets virkning blir vurdert i en skala fra Svært stor negativ til Svært stor positiv.

Tabell 3 Tiltakets virkning.

Virkning (omfang)	Kriterier
Svært stor negativ	Den totale bruken for utredningstemaet forventes å bli redusert svært mye i forhold til dagens nivå, eller muligheten for å drive slik aktivitet blir svært mye redusert, eller området sin verdi for framtidig bruk blir redusert svært mye.
Stor negativ	Den totale bruken ventes å bli vesentlig redusert i forhold til dagens nivå, eller mulighetene for å drive slik aktivitet blir vesentlig redusert, eller område sin verdi for framtidig bruk blir vesentlig redusert.
Middels negativ	Den totale bruken ventes å bli merkbar redusert i forhold til dagens nivå, eller mulighetene for å drive slik aktivitet blir merkbart redusert, eller område sin verdi for framtidig bruk blir merkbart redusert.
Ingen/ubetydelig	Tiltaket har ingen/ubetydelig virkninger på dagens eller framtidig aktivitet.
Liten positive	Tiltaket har små positive virkninger for dagen eller framtidig aktivitet i området.
Middels positive	Tiltaket har middels positive virkninger for dagen eller framtidig aktivitet i området.
Store positive	Tiltaket har store positive virkninger for dagen eller framtidig aktivitet i området.
Svært store positive	Tiltaket har svært store positive virkninger for dagen eller framtidig aktivitet i området.

Tiltakets omfang grunngis med tekst og vises på en skala som nedenfor.

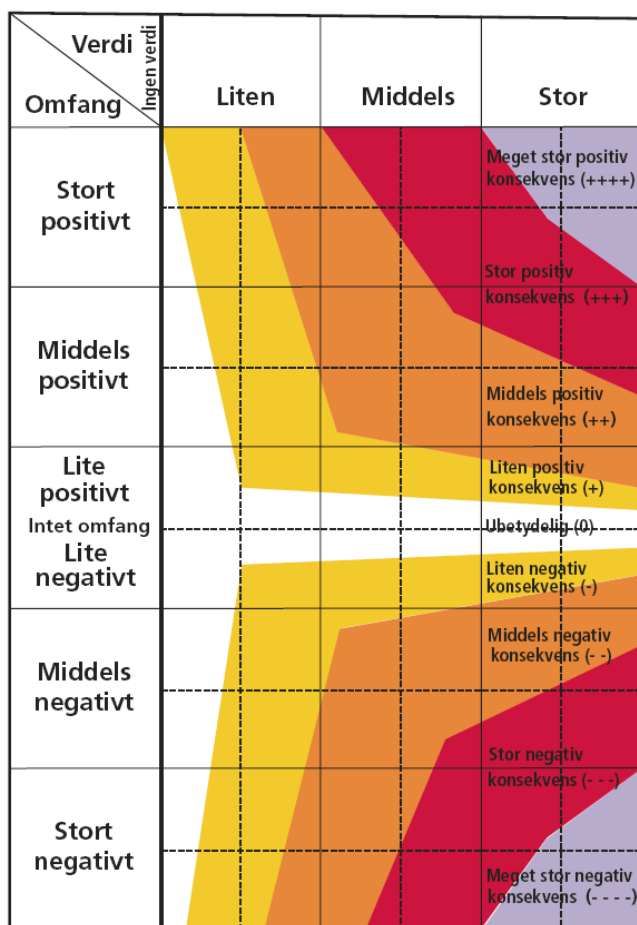
2.1.4 Vurdering av konsekvensgrad

Vurdering av verdien av utredningsområdet sammen med virkningen av vernet gir den samlede konsekvensen av verneforslaget. Denne sammenstillinga gir et resultat i skala fra svært stor negativ til svært stor positiv konsekvens. Symbolene som er nyttet i tabellen er "+", "0" og "-".

Tabell 4 Samla kriteria for vurdering av konsekvens.

Virkning	Verdi			
	Svært stor	Stor	Middels	Liten
Svært stor negativ	----	---	--	-
Stor negativ	---	--	-	-
Middels negativ	--	-	-	0/-
Liten negativ	-	-	0/-	0
Ingen/ubetydelig	0	0	0	0
Liten positiv	+	+	0/+	0
Middels positiv	++	+	+	0/
Stor Positiv	+++	++	+	+
Svært stor positiv	++++	+++	++	+

Tabell 5 Konsekvensvifte

Konsekvensen for et miljø/område framkommer ved å sammenholde miljøet/områdets verdi og omfanget. Vifta er en matrise som angir konsekvensen ut fra gitt verdi og omfang (virkning).

Som det framgår av figuren, angis konsekvensen på en ni-delt skala fra meget stor positiv konsekvens (+ + + +) til meget stor negativ konsekvens (- - - -). Midt på figuren er en strek som angir intet omfang og ubetydelig/ingen konsekvens. Over streken vises positive konsekvenser, og under streken negative konsekvenser.

Vifta er noe avvikende over og under streken. Dette skyldes at det ellers er vanskelig å få fram positive virkninger for et område med liten eller middels verdi. Bakgrunnen er at det er forskjell på vurderingene av at noe blir borte for alltid, og av at noe forbedres, se tekst nedenfor om sammenstilling av konsekvens.

Ikke-prissatte konsekvenser, fra Statens vegvesens håndbok 140: Konsekvensanalyser

Tabell 5 Klassifiseringen av konsekvensgraden.

Symbol	Beskrivelse
++++	Svært stor positiv konsekvens
+++	Stor positiv konsekvens
++	Middels positiv konsekvens
+	Liten positiv konsekvens
0	Ubetydeleg/ingen konsekvens
-	Liten negativ konsekvens
--	Middels negativ konsekvens
---	Stor negativ konsekvens
----	Svært stor negativ konsekvens

Konsekvens

Den samlede konsekvensvurdering for et område XX: redegjøres for med skriftlig begrunnelse av konsekvens. Og oppsummering med resultat fra analysen slik:

Middels negativ konsekvens (--)

Området Ånstadvika til Ånstad har store verneverdier knyttet til landskap uten store tekniske inngrep og med svært store verdier knyttet til sammenhengende områder med boplasser fra steinalder og vikingtid, og fiskevær som ble fraflytta rundt 1950.

Ånstad er typisk eksempel på et fraflytta fiskevær i utredningsområdet der det ikke er stor forskjell mellom eksisterende lovverk med bestemmelser og retningslinjer, og de restriksjoner som et vern som nasjonalpark vil medføre. Dvs. at omfanget av restriksjoner ved vern som nasjonalpark i og for seg vil være ubetydelige. Men, arealplaner kan lettere endres ved rullering. Nasjonalparkplaner er mer endelige fordi de skal sikre langsiktig vern for generasjoner framover. Nasjonalparkvern kan slik sies å være middels til stort negativt omfang.

Det er imidlertid kommet sterke signaler fra både fylkesmann og fylkeskommune om at planforslag som åpner for tiltak som kan være en fare for nasjonalt og regionale viktige kulturminner og kulturmiljø, vil bli møtt med innsigelser. Vern som nasjonalpark er derfor vurdert til å ha liten til middels negativ virkning eller omfang.

3 Reiseliv

3.1 Beskrivelse av status og 0-alternativet

Svært mye av reiselivsaktivitetene foregår i influensområdet. Det er få profesjonelle reiselivsaktører som tar med folk på land når de er på båttur, eller organiserer turer i det foreslåtte verneområdet. Bruken av utredningsområdet er i all hovedsak knyttet til friluftsliv, enten det er turister som kommer på egen hånd eller organisert gjennom reiselivsaktører. Dette er aktiviteter som tillates i nasjonalparker. Dersom bruken overstiger naturområdenes tålegrenser eller det blir en trafikk som kommer i konflikt med lokalbefolkningens ønsker og behov, vil det være snakk om tiltak for å styre utviklingen i ønsket retning. Slike tiltak vil være nødvendige uavhengig av vernestatus.

For å vurdere hvordan vern kan påvirke bruken av utredningsområdet, har vi derfor sett nærmere på innfallsporter som er nevnt i forstudiet til nasjonalparken, samt områder som reiselivet har signalisert en vil trenge tilrettelegging av (referat fra folkemøter, intervjuer mv). De fleste av disse ligger i influensområdet.

Muligheter for nærrekreasjon vil også være av betydning for overnattingsbedrifter og andre reiselivstilknyttede tilbud, eller for områder nær knutepunkt for offentlig kommunikasjon hvor man kan forvente lengre opphold (tog og fly med få avganger, ventetid ved lange fergekøer osv.). Disse ligger også i influensområdet.

Reiselivet i regionen

I rapporten "Opplevelser langs verdens vakreste kyst" er Nordlands visjon "å utvikle og levere opplevelser i verdensklasse – hele året" (reiselivsstrategien for Nordland, 2011-2015). Kystopplevelser og bærekraftig utvikling er grunnlag for målsetninger og strategier som:

Hovedmål

- Nordland skal være det fortrukne reisemålet innen natur- og kystopplevelser
- Mangfoldet mellom fjell og hav skal være grunnlaget for opplevelsesproduksjon i Nordland

Strategi:

- Samarbeid og nyskaping skal bidra til utvikling av bærekraftige reiselivsbedrifter og lokalsamfunn.

Destinasjon Lofoten opererer med tall mellom 8-900.000 turister i Lofoten i løpet av høysesongen, og nærmere 1.000.000 turister gjennom hele året. I mulighetsstudiet (om nåsituasjon for reiselivet i Flakstad) ble det gjort en beregning og anslag på at det er ca 300.000 tilreisende som reiser gjennom Flakstad i løpet av de tre sommermånedene. For sesongen 2012 var det en samlet omsetning blant de største aktørene i Flakstad på 25 millioner kroner. (Flakstad Utvikling, 2013)

Tallene viser at det allerede er et betydelig antall turister som oppholder seg i og som reiser gjennom Flakstad og Moskenes, men at det er et lavt tall sammenlignet mot alle turistene som ankommer Lofoten. I tillegg er det forholdsvis lave omsetningstall. Det er stort potensial for økt verdiskaping for aktørene og utfordringen for kommunene er å gå fra å være en gjennomfartsåre for turistene til å utvikle produkter turistene ønsker og som gjør at de stopper og tilbringer mer tid hos de lokale reiselivsaktørene.

Sommeren er klart de viktigste månedene også for Vest-Lofoten, men det er ønskelig å utvide sesongen med månedene februar til mai. Destinasjon Lofoten ønsker en satsing på denne perioden

der snødekte fjell i skarp vintersol, røde solnedganger eller blå timer og grønt nordlys skaper spektakulære kulisser og muligheter for komme nær naturen til fots, på ski eller i båt. Samtidig kan man oppleve den eldgamle, men fortsatt levende kystkulturen knyttet til skreifiske nær land, der menger med fiskebåter skaper liv i fiskeværerne, fisken kommer på hjell og et stadig mer yrende fugleliv i strandsonen åpner for mange slags former for reiselivsopplevelser etter hvert som våren kommer nordover.

Reiselivsutvikling lokalt

I rapporten "Lofotodden nasjonalpark, Forstudie til konsekvensutredning" har Moskenes kommune i 2012 gjort grundig rede for sin lokale reiselivsstrategi: "Fra slutten av 80-tallet utviklet det seg følgende erkjennelse som fra 1993 la grunnlaget for vedtatte målsettinger og satsinger i Moskenes (<http://www.lofoten-info.no/nasjonalpark/Nasjonalparken.pdf>):

- Vår natur, kultur og egenart blir stadig mer attraktiv. Aktivitets-, lærings-, helse- og opplevelsestilbud knyttet til "det rene, det skjønnne, det spesielle, det ekte og det opprinnelige" ønskes i stadig sterkere grad av de reisende. Å ta vare på miljø og særpreg sammenfaller derfor godt med ønsker i markedet. Dette vil vi ta hensyn til under utviklingen av vårt reiselivsprodukt som tilbud til våre gjester.
- Attraktiv men sårbar: Gjennom bærekraftig bruk av natur, kultur og menneskelige ressurser, kan vi utvikle en konkurransedyktig, sterk og lønnsom reiselivsnæring.
- Området skal utvikles til et "grønt reisemål" med natur- og kulturvennlig turisme. Vi vil sette inn tiltak for å hindre at denne attraktive og sårbare delen av Lofoten om få år ligger igjen som et "utbrent reisemål".

Også Flakstad har nylig utarbeidet nye strategier for reiseliv i kommunen, «Flakstad mot 2020». Vi har sakset følgende fra rapporten (Flakstad Utvikling, 2013): Visjonen er "Flakstad – vertskap for sterke opplevelser og varige minner".

Mål for kommunen er mellom annet:

- Det skal være attraktivt å være reiselivsbedrift i Flakstad. Samarbeid mellom bedriftene og god tilrettelegging fra kommunen og andre aktører skal bidra til dette.
- Reisemålsutviklingen skal sikre økt omsetning og flere helårs arbeidsplasser i reiselivsnæringen i Flakstad. Økt verdiskapning pr. turistankomst skal oppnås ved at overnattende gjester blir lenger, besøkende kjøper mer mat, mer suvenirer og mer opplevelser.
- Fortrinn innenfor natur og kultur skal omsettes til lønnsom forretningsvirksomhet, og innen 2020 skal Flakstad ha flere aktører som tilbyr aktiviteter og opplevelser av høy kvalitet. Det skal fokuseres på kompetansetiltak som sikrer markedsorienterte aktiviteter og opplevelser som styrker reiselivsbedriftene

Markedsvalg for reiselivsstrategien til Flakstad er langt på vei i samsvar med Masterplanen for Lofoten. Dette tilsier at det ikke er viktig å etablere Flakstad som begrep, men å bygge opp under identiteten til Lofoten som region.

Som for Lofoten vil de viktigste markedslandene for Flakstad og Moskenes være det norske markedet, Sverige, Tyskland, Nederland, England, Spania, Italia og Frankrike, i tillegg til BRIC-landene (Brasil, Russland, India og Kina). Det viktigste markedet for Flakstad synes også fremover å være ferie- og fritidsmarkedet, med fokus på både individuelle turister og grupper. Moskenes ønsker i tillegg å satse på kunnskapsturisme, kurs og formidling gjennom fiskeværsmuseet, malstrømsenter/nasjonalparksenter og naturguiding.

Verdensarv – verdier for reiseliv og lokalsamfunn

”Med sin rike natur og tusenårige fiskeritradisjon er Lofoten nå under utredning for nominering til Unescos liste over verdens kultur- og naturarv. Lofoten har med dette fått en enestående mulighet. Bare et fåtall områder i verden har eller får en slik mulighet til å oppnå den mest høyhengende internasjonale status som gis til menneskeverk, natur eller landskap. Forundersøkelser har bekreftet oppfatningen av at Lofoten definitivt har et potensial til å fylle et hull på den eksisterende verdensarvlisten”. Dette er innledningen i brosjyren om verdensarv (utarbeidet av lokalt sekretariat i Lofoten/Lofotrådet m.fl. udat.) som så utdyper dette nærmere:

”Et ”aktivt og levende samfunn” er utgangspunktet for utredningen i Lofoten. En opprettholdelse av en aktiv tradisjonell næring (fiskeriene) med aktivitet i sjø og på land er en forutsetning for å bevare kulturarven. Bevaring av et enestående vakkert landskap, landformer og dyreliv på sjø og på land er kjernen i naturarven.”

De grundige forundersøkelsene identifiserer og dokumenterer Lofotens stedsbaserte fordeler, verdier som andre ikke så lett kan kopiere. Lofoten er foreslått som både natur- og kulturarv (mix-område). Det stilles krav om at hver av disse skal være unike og sterke nok til å få verdensarvstatus hver for seg. Det er få slike områder i verden.

Viktige kulturområder i Lofoten	Viktige naturområder i Lofoten
Områder som representerer ulike tidsepoker i Lofotens bosetting- og fiskerihistorie: <ul style="list-style-type: none">- Fiskevær m/ tilhørende kulturlandskap- Fiskerihavner- Fiskerbondemiljø- Fiskefeltene (havområder)	Storslått natur som er lite kulturpåvirket, naturfenomener og biologisk mangfold: <ul style="list-style-type: none">- Storslått, uberørt natur- Lofotveggen- Straumene (Moskstraumen)- Fuglefjell- Gyteområder for torsk- Korallrev

Verdensarv-verdier fra brosjyren om verdensarv i Lofoten (Lokalt sekretariat i Lofoten/Lofotrådet m.fl. udat).

Mange av disse kjerneverdiene finner vi utredningsområdet og det nærmeste influensområdet. De gir grunnlag til utvikling av et bærekraftig reiseliv der man i tillegg til sightseeing og aktiviteter også kan tilby dypere formidling og læring. En slik foredling av opplevelser til kunnskapsturisme kommer lokalsamfunnet til gode på mange måter: Økt lokal innsikt og kompetanse gir mer lokal medbestemning og forvaltning, - og økt lokal verdiskaping. Verdensarvområder som Vega og Nærøyfjorden har erfart det.

Status og mulig utvikling

Med slike dokumenterte interesser, satsingsområder og ressurser er det store muligheter for miljøbasert næringsutvikling. Men det er relativt få som bruker dette området i dag. Og få konkrete forslag er kommet fram så langt fra aktører som vil satse på noe mer eller noe nytt.

Få idéforslag kan henge sammen med at folkemøter om nye verneområder er et forum der muligheter og begrensinger diskuteres og vurderes, og ikke et sted folk gir fra seg gode bedriftsideer. Det kan derimot hende idéene kommer fram om man inviterer til kreative verksteder for aktuelle aktører og gründere, der dyktige idéutviklere kan hjelpe folk med teft og tæl videre.

3.1.1 Innfallsporter og lokal verdiskaping

Områdene er relativt vanskelig tilgjengelige utenom innfallsportene. Lofoten har verdier i verdensklasse og utredes for verdensarv, både når det gjelder natur og kultur. Lofoten er et av landets nasjonale fyrtårn, og selger Norge internasjonalt. Men man frykter at økende antall turister vil føre til økt press på de mest populære og sårbare utfartsområdene og turmåla. Det er derfor viktig å tenke tilrettelegging for *nasjonalparkopplevelser* i områder som brukes i dag og som tåler bruk. Disse områdene ligger for en stor del utenfor foreslått utredningsområde.

Nasjonalparker skal i utgangspunktet være store sammenhengende områder uten inngrep. Men det går kraftgater gjennom mange nasjonalparker ellers i landet og regulerte vann finnes også. For reiseliv og lokal verdiskaping kan det være av stor verdi å lett komme inn i nasjonalparkområdet. Dette er et viktig tema innen besøksforvaltning som vurderes før fastsetting av grenser.

Det er lite trolig at turistene kommer til Lofoten på grunn av nasjonalparken, det er andre attraksjoner som er fyrtårn for reiselivet her. Men det er vel mulig de som er kommet hit, tar en ekstra tur for å besøke nasjonalparken, når de først er her (blir en dag lenger?). Og når de først er her, vil de ønske å *komme inn i parken*. Slik kan nasjonalparkstatusen komme til å trekke flere folk til Vest-Lofoten og også *ut i selve vernområdet*. For å avgrense unødvendig slitasje og samtidig forsterke *nasjonalparken som ressurs for lokal verdiskaping* kan man da tenke seg muligheten av å trekke vernegrena nærmere innfallsporten.

Med spesielt gode fortellinger og tilhørende tilrettelegging og utvikling av tilbud, kan det imidlertid tenkes at nasjonalparken i seg selv kan bli grunn for folk til å reise til Lofoten. Når det gjelder nasjonalpark som ressurs for reiseliv burde kommunene se nøye på hvilken ressursbruk som kan gi flest ringvirkninger når det gjelder bred verdiskaping, sysselsetting og profilering. Eller sett fra reiselivet sin side: Hvilke muligheter for næringsutvikling og inntjening går tapt ved å trekke nasjonalparken langt unna innfallsportene Mølmarodden, Forsfjorden, Tind/Sørvågen og Å?

Mølmarodden: Solbjørnvatn – statlig verna friluftsområde: Kort og unik gåtur fra E10. Geologisk og lokalhistorisk interessant oppstigning langs gammel og ny kraftgate fra Mølmarodden. Frodig artsrik elvedal med artsrik flora, en særpreget og spennende historie (gjengangere), mulig å leie båt (sporløse ferdse) over vannet til to utleiehytter (FJFF) og stier videre til Selfjorden og Horseid. Mulig rundtur med guide, båt gjennom sundet tilbake til Mølmar-odden. Vassdraget er regulert, men her kan vasskraftressursen og utnytting av den gjennom tidene være del av fortellingen. Hvilke muligheter åpner seg dersom vatnet ble del av nasjonalparken?

Forsfjorden: Lofotens lengste foss rett i havet? Forsfjorden bærer navnet sitt med rette. Her inne var det 3-4 fossefall, nå går vannet fra Tennes-forsen og Krokforsen i rør. Men Litjforsen renn fortsatt fritt og er trolig det lengste fossefallet som renner rett i hav/fjord i Lofoten og Vesterålen (to vann renner ut i fossen, den går sjelden tørr). Over 300 meter fossefall, rett nok ikke fritt fall, men et svært bratt fall som renner som et hvitt slips i enden av den smale Forsfjorden. Forsfjorden er utgangspunkt for fot-turer til Hermannsdalstind og til Munkebu, Djupfjorden og Sørvågen. Hvilke verdier representerer området med Litjfossen som symbol og innfallsport til en fremtidig nasjonalpark?

Tind/Sørvågen: Trolldalsvatnet – Studalsvatnet, trolsk og lett tilgjengelig, og varig verna vassdrag. I Lofoten sier man at Sørvågen og Kabelvåg har det beste lokalklimaet i regionen. De ligger på Innersida og har vintersol (men som de fleste fiskevær på Innersida mangler de midnattssola). De har et bakland, ei mark med vann og lettgått turterreng, sommer og vinter - en sjeldenhet for fiskevær på Innersida. Bakenfor ligger store fjellvann med unike kvaliteter og symbolverdier. Støvla er et landemerke der fjellet kroner bak Sørvågen og Moskenes. Fjellet kunne med fordel være del av nasjonalparken, som et landemerke for parken for alle som kommer med ferga over fjorden til

Moskenes. Og turen opp den vesle Studalsbrekka og rundt Studalsvatnet langs fjellfoten av Ner-Støvla burde være en av de lettere turene man kunne gå inne i nasjonalparken. Området er et populært turområde på vinteren.

Trolldalsvatnet er unikt i regionen og en sjelden landskapstype i fylket, jf. kart over landskapstyper i Lofoten (in prep. Aurland naturverkstad, 2013). Og som navnet sier, har vatnet har mye trolsk over seg. Det er et fantastisk ekko her inne (slynges tilbake mellom fjellsidene). De skumle fallvindene gjør fjellvatna på Moskenesøy best egnet for guida turer/båtleie med en guide, slik at man unngår ulykker og skaper muligheter for lokal inntjening. Vannet er populært skiturområde når isen har lagt seg. Symbolverdien av Støvla og Trolldalsvatnet for profilering av bedriftene og Sørpågen-området som innfallsporter stor. Særlig om man ønsker status som *nasjonalparklandsby*.

Sørpågen-vassdraget er varig verna mot kraftutbygging. Man ønsker likevel å holde vassdraget utenfor verneområdet mtp. utbygging av et minikraftverk på 3 GWh. Det er grunn til å drøfte om ikke området representerer vel så store verdier for annen næringsvirksomhet. Med bakgrunn i mulige ringvirkninger som den mest allsidige innfallsporten til Lofotodden nasjonalpark, anbefales en vurdering av hvorvidt det er realistisk å utbygge vannkraft i dette varig verna vassdraget, hvilken inntjening en eventuell utbygging vil gi – og hvilke alternative inntjening og ringvirkninger som nasjonalparkstatus for dette området vil kunne gi. Nordland fylkeskommune har nettopp gjennomført konsekvensutredning for småkraft i Vefsnas sideelver, og har kompetanse på gjennomføring av slike vurderinger (Lykkja og Mortensen, 2012).

Å: Slutten på veien – og starten på eventyret: Nasjonalparkgrensa er på kart over utredningsområdet trukket helt inn til Å, en stor fordel for å bygge opp under Å som innfallsport til nasjonalparken, spesielt om man ønsker status som *nasjonalparklandsby*. Ågdalen er godt eksponert frå den vesle brua der E10 renner over Åga (et kjent fotostopp for mange turister og turistbusser). Det er lett turterreng langs vannet inn til dalbunnen, men myr og fuktige drag gjør at det trengs tilrettelegging for ferdsel dersom besøkstall går opp. For å hindre unødvendig ferdsel for de mange som ikke har mye tid, og som bare "vil ha vært" i nasjonalparken, bør vernegrensa trekkes nær bebyggelsen, og gjerne slik at man fra utsiktspunkt får en storslagen opplevelse av både Ågdalen og Moskstraumen.

3.1.2 Infrastruktur – fysisk tilgjengelighet

Fysisk tilgang og tilrettelegging for bruk av landskapet er viktig for reiselivet. Dagens reiselivsaktiviteter er friluftsprega og kan holde frem, selv om områdene blir vernet som nasjonalpark.

Nærturområder og korte/enkle turer (fra innfallsporter og godt egna ilandstigningsplasser)

Disse områdene egner seg spesielt godt som nærturområder: Fredvang-Mulstøa/Stokkvika, Torsfjorden-Kvalvika, Vindstad-Bunes, Sørpågen – Stuvdalsvatnet, Å – Ågdalen.

Langturområder – områder som krever god fysikk og/eller god kunnskap om ferdsel i utmark:

Turer til Munkebu, Å-Stokkvika, Vindstad-Hermannsdalen, Horseidvika, toppturer i hele utredningsområdet. All ferdsel til sjøs på egen hånd er krevende, også kajakkpadling.

Viktig turmål og attraksjoner (til ulike årstider).

Erosjon som følge av tråkk i sandbakkene er i ferd med å bli et problem på Einangen mellom Bunesfjorden og Bunessanden. På godværsdager kan det være flere hundre som ferdes her. Bunessanden er sammen med Kollhellaren i Refsvika to av de mest kjente attraksjonene i utredningsområdet. Begge steder er det ønskelig med ordna sanitære forhold (utedo).

Forsøpling kan i tillegg være et problem på Bunessanden, og det trengs god informasjon og skilting som forklarer at de som har hus der, faktisk er født der og er grunneiere til hele vika. De ønsker alle

velkommen på stranda og på tur i fjellet, men vil gjerne få ha hus og hage for seg selv. Ferdselen i Refsvika er ellers godt regulert, da kun sertifiserte guider kan ta med folk dit.

3.1.3 Rutegående båtskyss/ekstraturer/charter

Ett selskap, Moskenes Shipping, driver rutebåt (MF Åhav og MF Fjordskyss, kjører fra Reine til Reinefjorden, Kjerkfjorden, Vindstad og Ternneset). Det samme selskapet kan ta ekstraturer og chartertrafikk (bestilte turer utenom rutetrafikken).

3.1.4 Organiserte turer med motorbåt/rib/fiskebåt og guide

Det er få selskap som arrangerer båtturer i utredningsområdet. To selskap på Reine har sertifiserte mannskap og båter for å ta med passasjerer (Aqua Lofoten Coast Adventure og Knut Pedersen med MS Carina). I tillegg kan rutebåtene som i Reinefjorden hyres inn til egne turer. Utenlandske turoperatører bruker også disse dersom de trenger skyss. Andre selskap i Lofoten har turer hit innimellom. De samarbeider også ved større oppdrag.

Det er i hovedsak tre typer opplevelser som tilbys innenfor utredningsområdet:

- Kombinerte turer med fiske og strandhogg
- Guida turer til Kollhellaren i Refsvika (hulemalerier) og andre kulturminner (kun med løyve og sertifiserte guider)
- Kunnskapsturisme - en annen næringsgrein innen reiselivet er vokst fram som en ikke ubetydelig nisje: frakting av forvaltere og fagfolk som settes i land for å gjøre undersøkelser, dokumentere eller forske på spesiell natur og kultur. Her skjer en viktig erfaringsutveksling der guidene både lærer fra seg og får ny viten.

Merk: Ferdsel til havs vil ikke bli påvirket av verneplanene, turer til havs hører med til influensområdet. Dette innebærer at båtturer med fiske, snorkling og dykking, fotosafari med fugl, selkolonier og andre turer langs med land uten ilandstigning ikke inngår i analysen direkte.

3.1.5 Organiserte vandreturer og toppturer med guide (ikke motorisert ferdsel)

Her er det i all hovedsak en turoperatør i Reine, de samarbeider også med andre selskap i Lofoten, slik at de mange turer går med guider fra lokalt selskap. Andre turoperatører i Lofoten arrangerer mer krevende turer med klatring og tinderangling.

Også to-tre utenlandske turoperatører arrangerer liknende tilbud i utredningsområdet. De lokale selskapene kjenner dem ikke så godt, men regner dem som seriøse selskap med dyktige guider. Både dagsturer og flerdagsturer med overnatting i telt er vanlig. Ingen av selskapene vi har intervjuet har til nå sett forsøpling eller problemer med manglende utedo som et problem, selv ikke ved de mest brukte overnattingsplassene.

3.1.6 Tur med robåt, kajakk kombinert med fotturer (ikke motorisert ferdsel)

En turoperatør i Reine tilbyr slike opplevelser. Han samarbeider med andre tilbydere i Lofoten. Bruken av områdene skiller seg ikke vesentlig fra vandreturer, da vandring som regel er en del av turopplevelsen. Få andre tilbydere kommer til området med egne kajaker.

3.1.7 Tematurer med kursvirkosomhet (foto, klatring, kajakk) og andre fagturer

En tilbyder har kurs i tinderangling og padling. Andre tilbydere i Lofoten kan ha klatrekurs (tinderangling, storvegsklatring) som del av kurstilbud andre steder. En utenlandsk turoperatør tilbyr fotosafari og friluftsliv. Enkelte kunstnere har år om annet malekurs med ekskursjoner ut i området. Det tilbys også temavandringer som del av kurs i meditasjon og naturkontemplasjon. Slik bruk av naturen samsvarer godt med tradisjonelt friluftsliv.

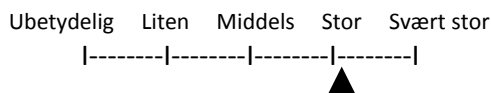
3.2 Verdivurdering og konsekvens for reiseliv

Området er mye brukt i reiselivssammenheng i dag og har landskap, naturmiljø og kulturmiljø med opplevelseskvaliteter av svært stor betydning. Området har et svært stort mangfold av opplevelsesmuligheter i forhold til landskap, naturmiljø, kulturmiljø og /eller aktiviteter. Området har svært stor symbolverdi. Verdiene og mulighetene for reiselivet er svært store. Særlig er mulighetene for miljøbasert næringsutvikling i området er store.

Vern som nasjonalpark vil begrense fysisk tilrettelegging med anleggskarakter. Nødvendig tilrettelegging for å styre ferdsel og avbøtende tiltak som stibygging i vått eller vanskelig terreng osv. er vanlig i nasjonalparker. Forslag nevnt i høringsuttalelser og i referat fra folkemøter vil i stor grad kunne foregå i nasjonalparker. Unntak er trolig ideer som nasjonalt Via ferrata-anlegg (innaspill til planprogram, Fylkesmannen i Nordland, 2013). Dersom det er ønskelig å bygge slike anlegg, er det mulig å finne områder av tilsvarende karakter som ligger utenfor vernegrensa. Slike anlegg bør være del av en større diskusjon om hvilke områder som er egnet for ulike typer opplevelser, og del av arbeidet med å utvikle en god besøksforvaltningsplan for Vest-Lofoten (utredningsområde og lokalt influensområde).

Likevel sliter reiselivsaktørene med kort sesong, lav inntjening og stor konkurranse fra lavkostnadsland. Flere større aktører (kafeer, rorbuanlegg, restauranter) har kommet for salg det siste året i Vest-Lofoten. Samtidig har museene i Lofoten fått til et godt samarbeid, kulturtilbudet er godt og bygdekinoene går godt. Dette er eks. på tilbud som også kommer tilreisende til gode. Flakstad har nettopp utarbeidet ny strategisk plan for reiselivet. Destinasjon Lofoten arbeider med revisjon av masterplanen. Samlet sett har området **stor verdi for reiselivet**.

Verdien av reiselivet i utredningsområdet er vurdert som **stor**.

Omfanget av tiltaket for reiseliv	<p>Etablering av Lofotodden nasjonalpark vil komme til å ha middels positiv virkning på dagens eller framtidig aktivitet i reiselivet. Dette skyldes at store deler av den eksisterende og planlagte aktiviteten foregår i influensområdet, og reiselivsaktiviteter som foregår i foreslått verneområde er i en form (friluftsliv) som ikke går på tvers av det som kan tillates innenfor verneforskriftene i en nasjonalpark.</p> <p>Bedre tilrettelegging, bedre tilgjengelighet, satsing på aktiv bruk av influensområdene og mer penger til tilrettelegging av innfallporter og attraksjoner vil skape bedre samarbeid og en tydeligere profilering.</p> <p>Tiltakets omfang for reiselivet kan sies å ha lite positiv omfang.</p> <p style="text-align: center;"> Stort Middels Lite Intet Lite Middels Stor Negativ negativt negativt positivt positivt positivt ----- ----- ----- ----- ----- ----- ----- </p> <p style="text-align: center;">▲</p>
Verdi av reiselivet	Stor
Konsekvens av tiltaket	Konsekvensen av tiltaket for reiselivet vil være liten positiv (+).

3.3 Verdivurdering og konsekvens for jakt og fiske i elver og ferskvann

Undersøkelsen baserer seg på samtaler med lokalbefolkning under feltarbeid, samt telefonintervjuer med Sandro Della Mea (Lofoten aktiv), Merethe Hanssen (Moskenes Jeger- og fiskerforening, MJFF) og Hugo Johansen (Flakstad jeger- og fiskerforening, FJFF).

Jakt:

Det jaktes på rype og hare på begge øyene. Flakstad JFF beklager at få jakter på kråke og ravn. (Flakstadøy har lite rev, mest streifdyr, Moskenesøy har foreløpig ikke rev). Flakstad har få jaktkort til salgs, men gjelder begrensa områder og det er ingen oppsyn. Små områder med ulik forvaltning gjør det vanskelig å regulere jakta. Begge JFF mener rypebestanden er overbeskatta. Det selges ingen jaktkort i Moskenes kommune.

Fiske:

Fiske i regulerte fjellvann der FJFF setter ut fisk for regulanten: Solbjørnvatnet har godt fiske og FJFF leier ut to hytter her. Markvatnet har også fisk, men her selges det ikke fiskekort. Ågvatnet er overbefolka, og har nesten ingen laks etter at vegvesenet bygde ny bru/kulvert. Nedfisking pågår, men MJFF har foreløpig ikke fått til samarbeid med vegvesenet, slik at laksen kan gå opp i Ågvatnet igjen.

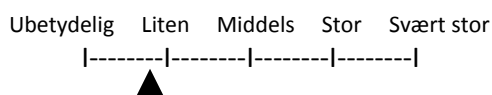
Næring:

Ingen av informantene kjenner til noen som har planer om å gjøre noe ut av dette i nærings-sammenheng. Ingen av informantene har heller tro på at det er interesse eller nok fisk og vilt til at det er aktuelt i overskuelig framtid. Men, stadig flere etterspør turer i fjellet med fiske og leie av hyttene til JFF innerst ved Solbjørnvatnet, dette kan bli en inntektskilde til Flakstad JFF.

Nasjonalpark:

Både Moskenes og Flakstad JFF håper på drahjelp fra nasjonalparkforvaltningen, og at de i samarbeid kan sette fokus på viktige fiskestellstiltak, holdninger og jaktmoral, og at de kan få fortsette å ta vare på jakt- og fiskeressursene.

Verdien av jakt og sportsfiske i utredningsområdet er vurdert som **liten**.

<p>Omfanget av tiltaket for jakt og fiske</p>	<p>Etablering av Lofotodden nasjonalpark vil komme til å ha middels positiv virkning på dagens eller framtidig aktivitet for jakt og fiske i ferskvann. Dette skyldes at eksisterende og kjent planlagt aktivitet foregår i en form for friluftsliv som er forenlig med verneforskriftene i en nasjonalpark. Et nasjonalparksenter med en lokal forvalter kan bli en god støttespiller for aktiv og bedre tilrettelegging, organisering og forvaltning av jakt- og fiskeressursene, noe Jeger- og fiskeforeningen etterspør.</p> <p>Tiltakets omfang for jakt og fiske kan sies å ha middels positivt omfang.</p> <p>Stort Middels Lite Intet Lite Middels Stor</p> <p>Negativ negativt negativt positivt positivt positivt</p> <p> ----- ----- ----- ----- ----- ----- </p> <p>▲</p>
<p>Verdi av jakt og fiske</p>	<p>Liten</p>
<p>Konsekvens av tiltaket</p>	<p>Konsekvensen av tiltaket for jakt og fiske i ferskvann vil være liten positiv (+).</p>

4 Fritidsboliger/hytter

4.1 Beskrivelse av status og 0-alternativet

4.1.1 Status for fritidsboliger/hytter i utredningsområdet i dag

Lofoten har en del fritidshus (tidligere bolighus) og andre fritidsboliger som tidligere har vært knyttet til fiskeri (sjøhus og rorbuer). De fleste ligger derfor langsmed sjøen og i tilknytning til fiskevær. Hyttefelt slik som vi finner dem lenger sør og inne i landet er lite utbredt. Relativt mange fritidshus og hytter har en kort brukstid per år (sommerhus). Det er kommet innspill fra enkelte grunneiere om at de ønsker å ha mulighet til å sette opp en ny bygning på den gamle eiendommen slekta flytta fra. Det er altså områdene som har hatt fast bosetning (med unntak av Stokkvika sør på Moskenesøy) og som ble fraflytta i første halvdel av 1900-tallet er mest aktuelle for hyttebygging.

Det er ingen fastboende innenfor det foreslåtte verneområdet, og få fritidshus og hytter. Vi har til sammen registrert 15 lokaliteter som er presentert på 13 kart. Der har vi kartfestet 15 fritidshus/hytter, 6 småhus (sheltersjåer/gapahuker/steinbuer/gjeterhytter) og 30 hustufter der vi mener det bodde fastboende fram til rundt 1920-1950. (NB: Dette er kartlegging for å få oversikt over områdene. Kartleggingen er ikke nøyaktig nok til å brukes ved eierskifte/byggesaker el.l.).

I samtaler med informanter har vi fått inntrykk av at 1 familie ønsker å bygge på eksisterende hus, 3-4 familier ønsker å bygge opp igjen tidligere bolighus i Moskenes, en ønsker å bygge ei lita hytte i Flakstad. De fleste sitter i uskiftet bo der eierforhold må avklares, og det er mange interesser som skal avveies.

I forarbeidet til kommuneplanen ble det foreslått hytteområde innerst i Ågdalen. Fastboende på Å har hatt underskriftskampanje mot hytter i på Melkarsand, og samtlige innbyggere skal ha skrevet under på dette (pers. med. Ottar Schiøtz). Melkarsand er tatt ut av planforslaget. En reguleringsplan fra 1985 med hyttefelt på 8 hytter i Bulvika på nordsiden av Ågvatnet ble tatt ut i siste runde av kommuneplanprosessen (det er to hytter der i dag). Flere ønsker å bygge hytter her. Søknad om dispensasjon foreligger. Fylkesmannen vil foreslå å endre grensa slik at Bulvika kommer utenfor vernegrensa (pers. medd. Ingvild Gabrielsen). Det foreligger ingen innmeldte saker om nybygg eller restaurering i det foreslåtte verneområdet i Moskenes og Flakstad kommuner per 12. 11.13 (ref. Lillian Rasmussen og Dag Valle).

4.1.2 Påregnelig utvikling innenfor de rammer og planer som gjelder for området

Det er i hovedsak båndlagte områder etter Naturmangfoldloven, lov om Kulturminner og Plan og bygningsloven som setter rammer for og regulerer bruken av området i planperioden fram til 2020 (Moskenes) og 2009-2021 (Flakstad). Rammene er konkretisert gjennom Kulturminneplan for Lofoten og kommuneplanens arealdel. Kommunene har litt ulik tilnærming til regulering av områdene. Vi har derfor valgt å vise til de viktigste retningslinjene som gjelder for bygging og ivaretaking av eksisterende bygg i utredningsområdet for hver kommune. Deretter gir vi en beskrivelse hvert delområde og gir en kort innføring i hvilke lover og retningslinjer som legger føringer og rammer for 0-situasjonen.

Moskenes kommune

I Moskenes kommuneplans arealdel 2010-2020 (vedtatt revisjon 05.01.2011), gjelder følgende bestemmelser og retningslinjer for fritidsbebyggelse: Fritidsbebyggelse bør i størst mulig grad skje i områder som er klarert for dette i kommuneplanens arealdel (s. 2). For LNF-områdene jf Pbl 11-7 punkt 5 nevnes byggeforbud på Yttersida spesielt (Yttersida er her definert som området fra og med Hell og nordetter kysten. (Pers. med Lillian Rasmussen)

Byggeforbud på Yttersida jf. kap 3.1.1. Bestemmelser (§11-11) og kap 3.1.2 Retningslinjer:

- *Bestemmelser: Oppføring av ny eller vesentlig utvidelse av bestående fritidsbebyggelse i området definert som Yttersida er ikke tillatt, jf pbl §20-4.2. ledd bokstav c.)*
- *Bestemmelser: I hundremetersbeltet langs vann og vassdrag i området definert som Yttersida, settes ned et forbud mot å iverksette bygg- og anleggstiltak (§20-4.2. ledd bokstav f)*
- *Retningslinjer: Yttersida skal med sine naturverdier vurderes med aktsomhet og vil i planperioden utredes som nasjonalpark.*

Flakstad kommune

Kommunen skal støtte opp om samarbeidstiltak i reiselivsnæringen og andre næringer, og tilrettelegge for en bærekraftig reiseutvikling som er i tråd med Flakstad som en kystkommune/landbrukskommune. (Strategidelen av kommuneplanen). Det er to statlig sikre friluftsområder i kommunen, Solbjørntind ligger inntil grense for foreslått verneområde. Innenfor planperioden tillates i alt 31 hytter, ingen områder ligger inntil utredningsområdet. Det er ikke avsatt areal innenfor arealkategorien "framtidig fritidsbebyggelse" i planperioden.

Flakstad kommuneplan arealdelen: LNF-område dekker hele utredningsområdet, strandsonene ligger i NFFFA-områder, og i tillegg kommer båndlagte områder/hensynssyner på land.(I influensområdet Selfjorden åpnes det for hvilebu).

Når det gjelder bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone (§11-7, nr. 6), NFFFA, er dette flerbruksområder i sjø gjelder natur, ferdsel, fiske, friluftsliv og akvakultur: Yttersida av Moskenesøya med Kvalvika, Yttersanden (Fredvang) og Selfjorden (de to siste innfallsporter). Vestervika, Stokkvika og Mulstøa har dessuten båndlagte områder etter lov om kulturminner og Hensynssone bevaring kulturmiljø.

4.2 Beskrivelse og verdivurdering av eksisterende eller mulig fritidsbebyggelse

På de neste sidene presenteres områdene med bygninger i dag eller som vurderes som de mest aktuelle for oppsetting av fritidsboliger/hytter i framtida. Presentasjonen av disse aktuelle områdene starter i Moskenes kommune i Ågdalen ved Å (som tidligere het Åg), og følger deretter tidligere boplasser sørvestover rundt Lofotodden og nordover til Horseidvika.

Ågdalen ligger i utrednings-området og er samtidig en av innfartsportene til det foreslåtte verneområdet, og tas derfor med i denne konsekvensutredningen, selv om den ligger på Innersida og nær bebyggelse. De tre nordligste områdene ligger i Flakstad kommune og ender i Mulstøa (nær Yttersand og Fredvang).

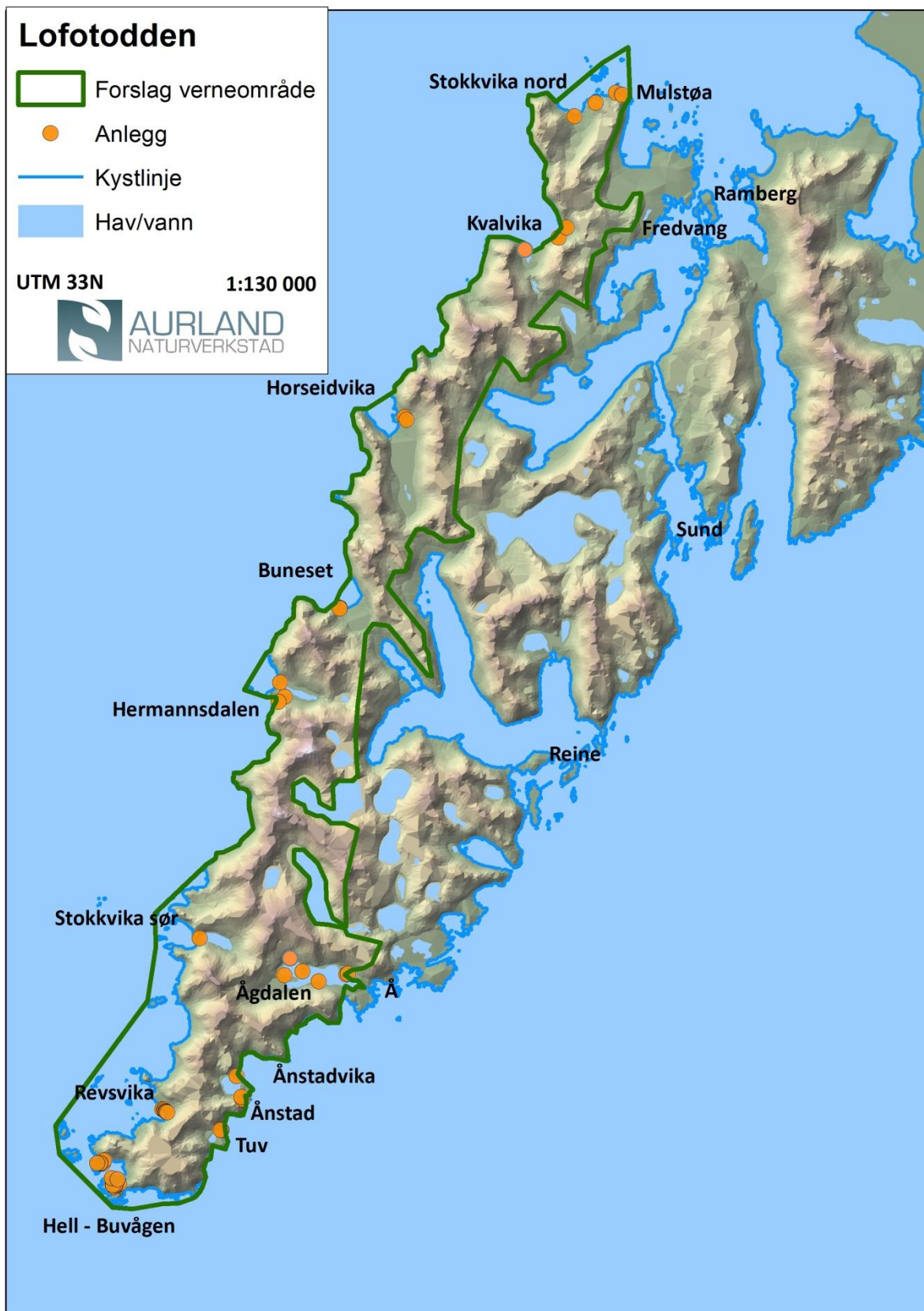
Moskenes kommune

4. Ågvatnet (Moskenes),
5. Ånstadvika og Ånstad
6. Tuv
7. Hell
8. Buvika
9. Refsvika
10. Stokkvika – sør
11. Hermannsdalen
12. Buneset
13. Horseidvika

Flakstad kommune

1. Kvalvika
(Vestervika og Nordvika)
2. Stokkvika – nord
3. Mulstøa

4.2.1 Kart over registrerte hus/hytter, buer/naust og hustufter i utredningsområdet

4.2.2 1 Ågdalen

Ågdalen

- Hytte
- ◇ Gapahuk

0 400 800 M

UTM 33N
1:7 000

Ågvatnet med Melkarsand innerst og tre hytter på hver sin odde 58, 56 og 54 (OS)

Utsikten fra E10 innover Ågvatnet er forlokkende! Velkommen inn i eventyret!

55-56 To hytter i Bulvika på andre sida, eldre reguleringsplan foreslår 8 hytter til her.

Utsikt mot Sørpågen og telegrafmasta

Kulturminner:

Dalen er et gammelt kulturlandskap, der man har høstet gresset langt opp på fjellhyllene, stappet det i sekker og trillet det ned fjellveggen for så å ro det hjem for tørking på bakken eller hesjing. Kvinnene rodde hele vatnet inn til Melkarsanden innerst i dalen, morgen og kveld. Da var det godt å ha små, lettrodde trebåter. Båtene som ligger ytterst ved Åga viser at lokalbefolkningen setter pris på denne tradisjonen, selv om kyrne for lengst er borte. (pers.med. Ottar Schiøtz og fastboende på Å).

Spør etter hustufter: Ingen registrerte spor etter hustufter og nausttufter.

Fritidshus/hytter: 5 hytter + 1 gapahuk satt opp sommeren 2013 av Moskenes JFF lengst inn i dalen NB! Den er ikke kartlagt i felt eller med på flyfoto, men avmerket omtrentlig på kart etter forklaring fra Moskenes JFF (ref. Merethe Hanssen). Gapahuken er derfor vist på kartet, men ikke nummerert.

Planstatus og registrerte ønsker:

LNF-område med byggeforbud, hvor strandsone rundt Ågvatnet er definert som naturområde (jf. kommuneplanens arealdel 2010-2020, Moskenes kommune). Planlagt hyttefelt innerst i dalen på Melkarsand møtte stor lokal motstand, og samtlige innbyggere på Å skrev i 2007-8 under på at de ikke ville ha hyttefelt med påfølgende privatisering av området innerst i dalen (pers.med Ottar Schiøtz og Brita Vindstad Johnsen). Hyttefeltet er ikke med i gjeldende kommuneplan.

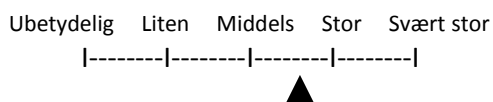
En reguleringsplan for hytteområde i Bulvika fra 1985 ble tatt ut ved siste revisjon av arealplanen (8 hytter, vi kjenner ikke til om det inkluderer de to som er der i dag). Kommunestyret ønsker å utrede om dette området skal tas inn igjen og utsatte dispensasjonssak for hyttebygging (KS-024/13)
Vedtak: Saken fremlegges kommunestyret etter en grundigere vurdering om kommunens arealplan skal tilpasses bebyggelses-plan fra 1985. Det er uvisst hva kommunestyret velger å legge vekt på her, men siden Fylkesmannen foreslår justering av grense slik at Bulvika kommer utenfor verneområdet (pers.medd. Ingvild Gabielsen), er det mulig at det her åpnes for å bygge hytter i løpet av inneværende planperiode.

Tilgjengelighet:

Området er lett tilgjengelig fra Å, og ikke minst er dalen godt eksponert fra den vesle brua der E10 renner over Åga (et kjent fotostopp for mange turister og turistbusser). Det er lett turterreng langs vannet inn til dalbunnen, men myr og fuktige drag gjør at det trengs tilrettelegging for ferdsel dersom besøkstall går opp.

Verdi:

Store deler av Ågdalen er vurdert som lite aktuell for hyttebygging, pga store natur- og friluftsverdier som gjør det vanskelig å få dispensasjon for bygging. Men det er mulig myndighetene åpner for etablering av ett hyttefelt (Bulia) i løpet av planperioden. Området er mye brukt turområde, og det er søkt om dispensasjon for bygging av hytter (reguleringsplan fra 1985, Bulvika). Området har stor symbolverdi. Det er få lignende hytteområder tilgjengelig i Vest-Lofoten. Verdien av Ågdalen som aktuelt område for fritidsboliger/ hytter er vurdert som **stor**.

4.2.3 2. Ånstadvika og Ånstad

<p>Ånstadvika - Ånstad</p> <p>□ Hus/hytte ○ Hustuft</p> <p>UTM 33N 1:3 500</p> <p>AURLAND NATURVERKSTAD</p> <p>0 10 20 Km</p> <p>Ånstadvika - Ånstad</p>	

Om hundrede år er allting glemt...
Ånstad, ca 1910 (NF) og 2013 (JR)

48 Tuft, huset ble skolestue i Kjerkfjorden

50 tuft, trea vokser i tufta. Gjerds karet i bakgr.

Denne vika var full av buer og naust

49 hytte i Ånstadvika, oppmurt steinvorr

Kulturminner (Kulturminneplan):

Ånstad utmerker seg som et helhetlig kulturmiljø, rikt på kulturminner og med stor tidsdybde.

Automatisk fredete kulturminner og nyere tids kulturminner. I nord ligger en rekke på minst 12 groptufter på samme strandvoll om lag 8 til 9 meter over havet. Tuffefeltet fra steinalderen, som er 160 meter langt, består muligens av flere groptufter. Fire tufter lengst nord tolkes som gårdshaug fra jernalder/middelalder. Den andre gårdshaugen på Ånstad ligger i tunområdet lengst sør. Mellom de to gårdshaugene og rekken med steinaldertufter ligger et kulturlandskap rikt på levninger av ulik alder (hus- /nausttufter, steingjerder, rydningsrøyser, åkre og veifar). Disse synes eldre enn sporene etter jordbruksbebyggelsen lengst sør som ble fraflyttet i 1949. Foruten bebyggelsen er denne delen av Ånstad karakterisert ved store båtstøper og steinvorner, et forsøk på å overleve uten molo. Ånstad er et helhetlig kulturmiljø uten moderne inngrep tettpakket, med levninger av ulik alder.

Tilgjengelighet:

Området er tilgjengelig fra sjøsiden, og både på nordre og søndre del er det tilrettelagt for landing med mindre båter, men krever rimelig bra værforhold. Strandområdet består av berg/svaberg, rullestein og delvis ur/blokk. Området er populært og brukes mye til dagsturer. (jf. kommuneplanens arealdel 2010-2020, Moskenes kommune)

Fritidshytter:

Ånstadvika: 1 hytte, Ånstad: Ingen

Spor etter hustufter:

Ånstadvika: Tuft etter 1 bolighus er lagt inn på eldre kart, lokalisert rett sør for hytta (som skal være bygd på tuft etter gammelt bolighus). NB. Tuft på kart er usikker. Området ble ikke befart pga tungsjø og vanskelige landingsforhold). Ånstad: Tufter etter tre bolighus med pipe registrert. Kan være flere.

Innsigelser i forbindelse med kommuneplanen begrunnes med følgende verdier:

- Hensyn til sjeldent store sammenhengende inngrepsfrie naturområder i kystsonen.
- Hensyn til miljøbasert reiseliv: viktig å bevare større uberørte områder, særlig i et område som har verdier av vesentlig betydning for fremtidig verdensarvsområde og nasjonalpark.
- Ånstad har nasjonalt/regionalt viktige kulturmiljøer jf. "Kulturminneplan for Lofoten. Fravær av moderne inngrep er en vesentlig faktor for den store verneverdien. Jf. bestemmelse: "Rundt eller i et kulturminneområde kan man ikke gjennomføre tiltak eller inngrep som på kort eller lang sikt kan redusere opplevelsesverdien eller kulturminnet i seg selv".
- Stort område med mange automatisk freda hustufter fra steinbrukende tid og jernalder.

Planstatus og registrerte ønsker:

LNF-område med byggeforbud, hvor strandsone er definert som friluftsområde. Tidligere bosetningsområde er båndlaget etter lov om kulturminner (H730) og hensynssone Bevaring kulturmiljø (H57-70). (Jf. kommuneplanens arealdel 2010-2020, Moskenes kommune). Ønske om oppsetting av hytte på Ånstad jf. muntlig henvendelse på folkemøte (pers.medd. I Gabrielsen)

Verdi:

Ånstad er mer tilrettelagt enn Ånstadvika og Tuv, med gamle steinvorner. Det er likevel en værutsatt plass, og mindre aktuelt for hyttebygging der store verneverdier gjør det vanskelig å få dispensasjon for bygging. Verdien av Ånstadvika - Ånstad som aktuelt område for fritidsboliger/ hytter er vurdert som **middels**.

4.2.4 3. Tuv

Tuv

- Hus/hytte
- Mulig tuft

Indretuven har mye forminner, ingen hytter

31 Tuv, eldre hytte

31, trolig flere hustuffer her

Tuvdalen har frodig beite

Indretuven

Kulturminner (Kulturminneplan):

Et større kulturminneområde bestående av tre groptufter og fire usikre hustufter fra steinbrukende tid (yngre steinalder og/eller tidlig metalltid). Vest for elva fra Tuvvatnet ligger to langhus, en nausttuft og en mulig gravrøys. Øst for elva er det også registrert ei hustuft fra jernalder/middelalder. (jf. Innsigelse Nordland fylkeskommune, 2009)

Nyere tids kulturminner. Tuv ble fraflyttet i 1923.

Området er et kulturlandskap med spor etter gårdsbosettingen som hustufter, nausttufter, rydningsrøys og steingjerder omkring eneste mulige landingsplass for båt. Kulturlandskapet er uten senere inngrep, men granplanting vil endre karakteren på dette landskapet etter hvert.

Tilgjengelighet:

Området er tilgjengelig fra sjøsiden, men krever gunstige værforhold for landing med båt. På østsiden er det opparbeidet en mindre båtstø. Strandlinjen består av berg og stein/steinblokker og må betraktes som vanskelig tilgjengelig. (jf. kommuneplanens arealdel 2010-2020, Moskenes kommune)

Fritidshus/hytter:

1 eldre hytte.

Spor etter hustufter:

Spor etter hustufter og nausttufter. Området ble ikke befart pga tungsjø og vanskelige landingsforhold).

Innsigelser i forbindelse med kommuneplanen begrunnes med følgende verdier:

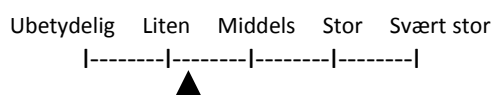
- Hensyn til sjeldent store sammenhengende inngrepsfrie naturområder i kystsonen.
- Hensyn til miljøbasert reiseliv: viktig å bevare større uberørte områder, særlig i et område som har verdier av vesentlig betydning for fremtidig verdensarvsområde og nasjonalpark.
- Tuv har nasjonalt/regionalt viktige kulturmiljøer jf. "Kulturminneplan for Lofoten. Fravær av moderne inngrep er en vesentlig faktor for den store verneverdien. Jf. bestemmelse: "Rundt eller i et kulturminneområde kan man ikke gjennomføre tiltak eller inngrep som på kort eller lang sikt kan redusere opplevelsesverdien eller kulturminnet i seg selv".
- Stort område med automatisk freda hustufter fra steinbrukende tid og jernalder.

Planstatus og registrerte ønsker:

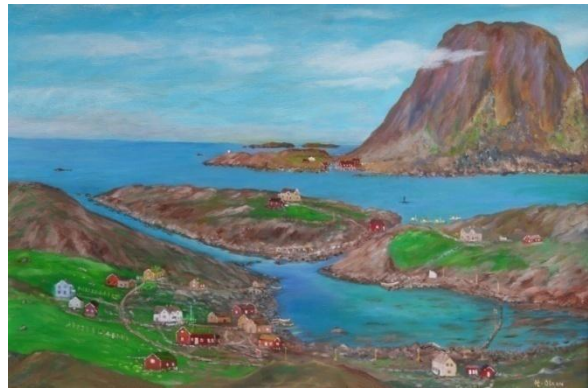
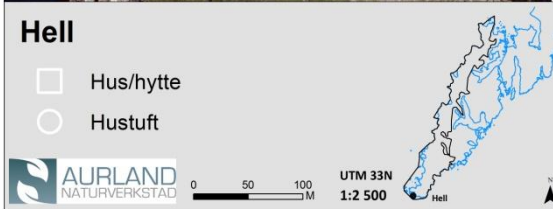
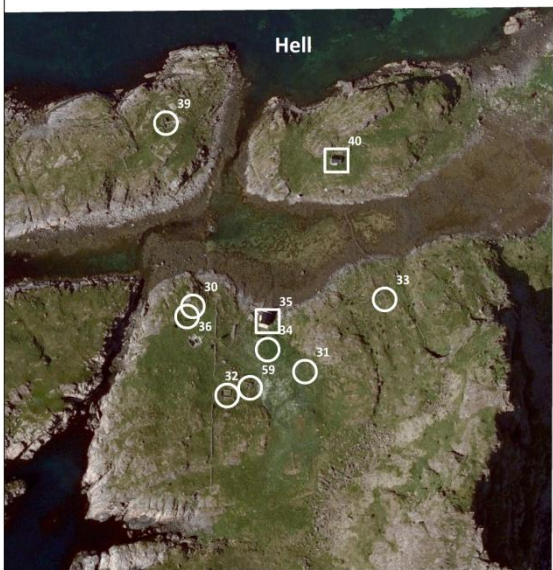
LNF-område med byggeforbud, hvor strandsone er definert som friluftsområde. Deler av område ligger innenfor *Bevaring kulturmiljø, H570-72*. (jf. kommuneplanens arealdel 2010-2020, Moskenes kommune). To familier ønsker å ha muligheten åpen for at etterkommere kan bygge fritidsbolig på Tuv (jf. innspill til oppstartsmelding, Fylkesmannen Nordland, 2013)

Verdi:

Området er vanskelig tilgjengelig, og mindre tilrettelagt enn Ånstad. Tuv-området vurderes som mindre aktuelt for hyttebygging pga store verneverdier som gjør det vanskelig å få dispensasjon for bygging. Verdien av Tuv som aktuelt område for fritidsboliger/hytter er vurdert som **liten**.

4.2.5 4. Hell

Hell mot Buvågen ca. 1945, Hermod Olsen

Bildet er tatt fra 30, det gule huset på maleriet over

33 tuft skolestua, Kuhellaren i bakgrunnen

33 på trammen til skolestua. Hus 40 på Kuholmen

Vegen fra skola mot innmarka og hagen til tuft 34 (ALF)

35 og 40 fritidshus på Hell. I bakgrunnen Gongskaret som var skolevegen mellom Refsvika og Hell (skaret tv.)

Kulturminner (Kulturminneplan):

Automatisk fredete kulturminner og nyere tids kulturminner. Helle, eller Hell som det kalles lokalt, ble fraflyttet i 1950. Husene er flyttet og står nå i Sørvågen og andre steder i Moskenes. Hellfolkets liv på Yttersia framgår i bøkene *Nord i værene. Skildringer fra 1915* av Carl Schøyen og *På et berg eg kalla mett* fra 1994 av Gro Røde. Hell er nevnt første gang i 1567.

I hula Kuhellaren er det funnet bosettingsspor fra steinalderen. En gårdshaug og ei gravrøys viser gårdsbosetting fra jernalderen. I ura øst for bosettingsområdet ligger mer enn sju «ørnefangerhus» for fangst av ørn. I 1928 fikk stedet Norges første trådløse telefonforbindelse og ved Reisundet finner en to tyske observasjonsposter og spor etter forlegning.

Tilgjengelighet:

Området har fin stein/fjell og sandstrand, med god tilgang fra sjøsiden. Nødhavn med fortøyningsbøyer, hvor fartøy kan ankre opp når vind, bølger og straum blir for farlig (jf. kommuneplanens arealdel 2010-2020, Moskenes kommune). Avhengig av vindretning kan det likevel komme sterke fallvinder fra fjellet som gjør det vanskelig å gå i land.

Fritidshus/hytter: 2 hytter

Spor etter hustufter: Flere spor etter hustufter. 7 hustufter med lokalisert pipe, ett av dem er skolen (der læreren og barna fra Refsvika bodde). Noe begrenset feltresultat: Første tur var ilandstigning umulig pga av sterke fallvinder og tungsjø. Leilighetskys en tid senere gav begrenset tid til rådighet.

Innsigelser i forbindelse med kommuneplanen begrunnes med følgende verdier:

- Hensyn til sjeldent store sammenhengende inngrepsfrie naturområder i kystsonen.
- Hensyn til miljøbasert reiseliv: viktig å bevare større uberørte områder, særlig i et område som har verdier av vesentlig betydning for fremtidig verdensarvsområde og nasjonalpark beskrevet som "*representative kulturmiljøer og -landskap, under kategorien "fraflytta, marginale fiskevær/ fiskebondemiljø" i foreløpig skisse til forvaltningsplan for verdensarv.*"
- Hell har nasjonalt/regionalt viktige kulturmiljøer jf. "Kulturminneplan for Lofoten. Flere automatisk freda hustufter fra steinbrukende tid og jernalder (Kuhellaren m.m.) Også havneområdet i sjø ved Hell er viktig kulturmiljø.
- Hulemaleriene i Kollhellaren (Refsvikhola) har en svært høy nasjonal kulturminneverdi og er særlig sårbare i forhold til ferdsel og påvirkning. Derfor strenge restriksjoner for ferdsel i hula med krav om følge av autorisert guide. Fylkeskommunen ser en stor fare for at hytter eller reiselivsbygg i nærheten av hula vil kunne medføre en alvorlig trussel for hulemaleriene.

Planstatus og registrerte ønsker:

LNF-område med byggeforbud, strandsone er definert som friluftsområde. Flere lokaliteter er båndlagt etter lov om kulturminner, H_730_N48/49. Deler av område også innenfor *Bevaring kulturmiljø, H570-76*. (jf. kommuneplanens arealdel 2010-2020, Moskenes kommune). Flere grunneiere har signalisert ønske om å bygge opp igjen fritidsboliger på gamle hustufter her (innspill til oppstartsmelding, Fylkesmannen i Nordland, 2013).

Verdi:

Området er lettest tilgjengelig av de fraflytta fiskeværa i utredningsområdet og to hytter står her i dag. Buvågen og Hell vurderes som det mest attraktive hytteområde på Lofotodden pga beliggenhet og havneforhold. Området har svært stor symbolverdi. Men ferdsel i båt på farlige og værutsatte havstrekninger, og store verneverdier gjør det vanskelig å få dispensasjon for bygging. Verdien av Hell som aktuelt område for fritidsboliger/hytter på er vurdert som **middels**.

4.2.6 5 Buvågen

Buvågen

- Hus/hytte
- Hustuft

0 25 50 M

UTM 33N
1:1 054

Buvågen ca 1939. Fiskemottaket til Ellingsen ble flyttet til Å, er Brygga restaurant i dag.
Foto: Fjeldal i Statens Havnevesen / Lofotmuseets bildesamling

46 ,44 og 45 Buvågen

Steinmannan, kystverkets kulturminner

42 Tuft Fiskemottak og brygge

Utsikt fra steinmannan mot Hell.
Maleri etter foto fra 1939 (H Olsen)

Kulturminner (Kulturminneplan):

Buvågen og Hell har omlag samme historie, de flyttet husene sine inn til Å og Sørvågen samtidig. Den store brygga til Ellingsen ble flytta fra Moskenes til Litjvågen på 1930-tallet, og så videre til Å i 1954, og er *Brygga restaurant* i dag (pers. med. Ottar Schiøtz). Området er et kulturlandskap med spor etter gårdsbosettingen som hustufter, nausttufter, rydningsrøyser og steingjerder omkring eneste mulige landingsplass for båt. Kulturlandskapet er uten senere inngrep, men granplanting vil endre karakteren på dette landskapet etter hvert.

Varden på Lofotodden er et av de utvalgte objektene i det foreliggende forslaget til Verneplan for kart og oppmåling (jf. Vern av varder i Nordland, www.kartverket.no/bodo).

Tilgjengelighet:

Området har fin stein/fjell og sandstrand, med god tilgang fra sjøsiden. Det finnes fortøyningsbøyer for båter. (jf. kommuneplanens arealdel 2010-2020, Moskenes kommune)

Fritidshus/hytter:

1 hytte med anneks som ser ut som et stabbur. Obs! Det var ingen bolighus på den sida av Litjvågen der Ellingsenbrygga stod (nr 42) men det var trolig en boligdel/bu i brygga (pers. med. Ottar Schiøtz).

Spor etter hustufter:

Buvågen er en del av kulturmiljøet Hell og består av tre hustufter frå steinalder, samt hus og nausttufter (jf. brev om innsigelser, Nordland fylkeskommune, 2009). Området ble ikke befart pga sterke fallvinder og umulige landingsforhold på den sida av vågen.

Innsigelser i forbindelse med kommuneplanen begrunnes med følgende verdier:

- Hensyn til sjeldent store sammenhengende inngrepsfrie naturområder i kystsonen.
- Hensyn til miljøbasert reiseliv: viktig å bevare større uberørte områder, særlig i et område som har verdier av vesentlig betydning for fremtidig verdensarvsområde og nasjonalpark beskrevet som "*representative kulturmiljøer og -landskap, under kategorien "fraflytta, marginale fiskevær/ fiskebondemiljø" i foreløpig skisse til forvaltningsplan for verdensarv.*
- Buvågen har nasjonalt/regionalt viktige kulturmiljøer jf. "Kulturminneplan for Lofoten. Flere automatisk freda hustufter fra steinbrukende mv. Hamn-/sjøområde viktig kulturmiljø.
- Hulemaleriene i Kollhellaren (Refsvikhola) har en svært høy nasjonal kulturminneverdi og er særlig sårbare i forhold til ferdsel og påvirkning. Derfor strenge restriksjoner for ferdsel i hula med krav om følge av autorisert guide. Fylkeskommunen ser en stor fare for at hytter eller reiselivsbygg i nærheten av hula vil kunne medføre en alvorlig trussel for hulemaleriene.

Planstatus og registrerte ønsker:

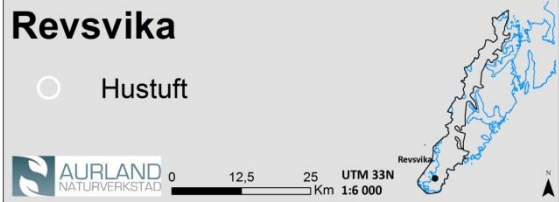
LNF-område med byggeforbud, hvor strandsone er definert som friluftsområde. Store deler av vågen ligger innenfor *Bevaring kulturmiljø, H570-75* (jf. kommuneplanens arealdel 2010-2020, Moskenes kommune). En familie ønsker å sette opp gammel nordlandslån på tufta der fiskemottaket stod (innspill til planprogram, Fylkesmannen i Nordland, 2013).

Verdi:

Området er sammen med Hell på andre sida av Buvågen, lettest tilgjengelig av de fraflytta fiskevær i utredningsområdet, og mest brukt i dag. Området har svært stor symbolverdi. Det står 2 bygg her i dag (hytter/anneks). Buvågen og Hell vurderes som det mest attraktive hytteområde på Lofotodden pga beliggenhet og havneforhold. Men ferdsel i båt på farlige og værutsatte havstrekninger, samt store verneverdier som gjør det vanskelig å få dispensasjon for bygging, gjør området mindre aktuelt. Verdien av Buvågen som aktuelt område for fritidsboliger/hytter er vurdert som **middels**.

4.2.7 6. Refsvika

Refsvika ca 1947, malt av Hermod Olsen (OS)

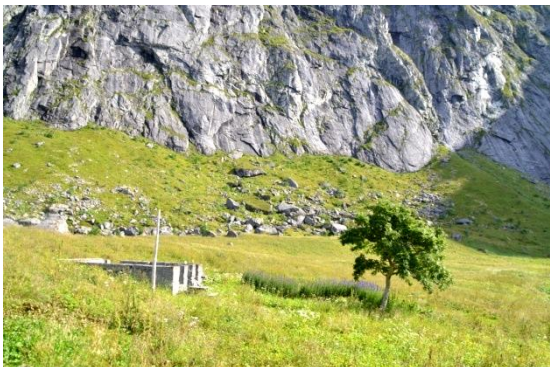
Refsvika ca 1938. Norsk Fiskeværsmuseum

2 tuft etter hytte nordvest i vika

5 huset ble kjøpt i Tind og satte opp i 1927 (det hvite huset på maleriet, malerens hjem)

10 Huset ble bygd nytt i 1936-37 (lengst th. på maleriet) Stolpe etter lågspentlinja fra Hell.

10 utsikt fra hagen med tuntre en sjeldent varm sommerdag på Yttersida

Kulturminner (Kulturminneplan):

Automatisk fredete kulturminner og nyere tids kulturminner. Sør for Refsvika er det en kysthule, Kollhellaren, med 3000 år gamle hulemalerier. Spor etter samisk bosetting finnes også i Refsvika. Selv om bosettingen er nevnt første gang i 1634 viser sporene i landskapet at stedet har en vesentlig lenger og mangfoldig bosettingshistorie. Den fraflyttede bosettingen ligger delvis oppå en 60 x 40 meter stor gårdshaug som skriver seg fra middelalderen eller tidligere. Lenger sør på strandbredden ligger en mindre gårdshaug med tydelige spor etter en fellesgamme og tre rundgammer på overflaten. Den samiske bosettingen i Lofoten er underkommunisert, men framtrer i navn som Moskenes (samisk «måsske» betyr uframkommelig sted) og Refsvika (samisk «reaŋca» betyr stor flat fjære med leirbunn).

Refsvika ble fraflyttet i 1950. Stedets nyere historie framstår som godt synlige hustufter, veifar, båtstøer og steingjerder. Ovenfor veien ligger bolighus og hager, driftsbygninger og jordlapper. Nedenfor veien finner vi restene etter båtstell og fiske.

Tilgjengelighet:

Området har fin sandstrand. Muligheter for oppankring av båter under gunstige værforhold. (jf. kommuneplanens arealdel 2010-2020, Moskenes kommune). Det er tursti til Refsvikhula og den gamle skolevegen gikk over Gongskaret bak Kollhellaren til Hell.

Fritidshus/hytter: Ingen eksisterende bygg i området.

Spor etter hustufter:

Maleriet nedenfor, som er malt av Hermod Olsen, viser at det i perioden 1939 – 1950 var følgende hus i Refsvika: 6 bolighus og ei hytte, 5 sjøhus (3 buer og 2 naust/båthus), 6 fjøs/låver. I 1939 hadde gården Refsvik gårdsbruk med til sammen 10-12 kyr og omtrent 100 sauer. (Ottar Schiøtz, 2012)

Planstatus og registrerte ønsker:

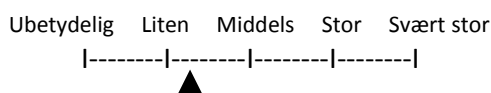
LNF-område med byggeforbud, hvor strandsone er definert som friluftsområde. Flere tufter er båndlagt etter lov om naturvern, H_730_N42/43. Deler av Refsvika ligger innenfor *Bevaring kulturmiljø, H570-71*. (jf. kommuneplanens arealdel 2010-2020, Moskenes kommune). Innspill til oppstartsmelding: ønske om oppsetting av tre hytter (Fylkesmannen i Nordland, 2013).

Innsigelser til andre områder i forbindelse med kommuneplanen gjelder bl.a. følgende verdier:

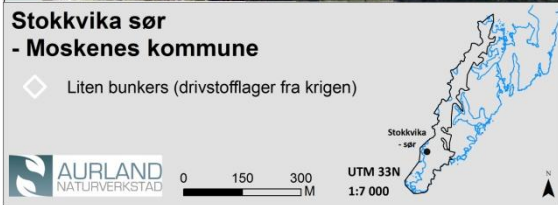
- Hensyn til sjeldent store sammenhengende inngrepsfrie naturområder i kystsonen.
- Hensyn til miljøbasert reiseliv: viktig å bevare større uberørte områder, særlig i et område som har verdier av vesentlig betydning for fremtidig verdensarvsområde og nasjonalpark beskrevet som "*representative kulturmiljøer og -landskap, under kategorien "fraflytta, marginale fiskevær/ fiskebondemiljø" i foreløpig skisse til forvaltningsplan for verdensarv.*
- Hulemaleriene i Kollhellaren (Refsvikhola) har en svært høy nasjonal kulturminneverdi og er særlig sårbare i forhold til ferdsel og påvirkning. Derfor strenge restriksjoner for ferdsel i hula med krav om følge av autorisert guide. Fylkeskommunen ser en stor fare for at hytter eller reiselivsbygg i nærheten av hula vil kunne medføre en alvorlig trussel for hulemaleriene

Verdi:

Området har svært stor symbolverdi. Det er guida turer og relativt stor ferdsel til Kollhellaren. Det står ingen bygg her i dag. Området er relativt lett tilgjengelig, ved rolig vind og sjø. Men ferdsel i båt på farlige og værutsatte havstrekninger, samt store verneverdier som gjør det vanskelig å få dispensasjon til bygging, gjør området mindre aktuelt som hytteområde. Verdien av Refsvika som aktuelt område for fritidsboliger/hytter er vurdert som **liten**.

4.2.8 7. Stokkvika – sør

Stien til Å gå langs sørsida av Stokkvikvatnet

11 liten bunkers (drivstofflager fra krigen)

Stokkvikvatnet omgitt av jevne, grasgrønne lier

Stokkvika i Flakstad, rett i vest ligger Grønland..

Fjæra har ingen god landingsplass

Kulturminner (Kulturminneplan):

Fraflyttet i 1931. Mange ruiner etter gårdsbosetting viser at fellestunet lå ved fjellfoten sør for elva. Det lå naust nedenfor tunområdet. Midt i dalføret ligger et delvis oppdyrket langhus samt ei gravrøys. Ei gravrøyst til ligger langs fjæra nedenfor området med jernalderbosetting. Stokkvika er summarisk registrert, og her ligger trolig vesentlig flere levninger etter bosetting over tid. Kulturmiljøet er ikke berørt av moderne inngrep.

Tilgjengelighet:

Området har rullesteinsand, og er i godt vær tilgjengelig fra sjøsiden, men den mest brukte adkomsten er via sti fra Ådalen. (jf. kommuneplanens arealdel 2010-2020, Moskenes kommune)

Fritidshus/hytter:

Ingen eksisterende bygg i området.

Spør etter hustufter:

Ingen spor etter hustufter. Liten, eksisterende bunkers (drivstofflager fra krigen).

Planstatus:

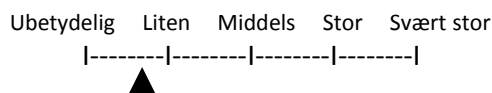
LNF-område med byggeforbud, hvor strandsone er definert som friluftsområde. Et avgrenset område ligger innenfor *Bevaring kulturmiljø, H570-76*. En større holme utenfor vika er båndlagt etter lov om kulturminner, H_720_N18. (jf. kommuneplanens arealdel 2010-2020, Moskenes kommune). Ingen registrerte ønsker om bygging av hytter.

Innsigelser til andre områder i forbindelse med kommuneplanen gjelder bl.a. følgende verdier:

- Hensyn til sjeldent store sammenhengende inngrepsfrie naturområder i kystsonen.
- Hensyn til miljøbasert reiseliv: viktig å bevare større uberørte områder, særlig i et område som har verdier av vesentlig betydning for fremtidig verdensarvsområde og nasjonalpark beskrevet som "*representative kulturmiljøer og -landskap, under kategorien "fraflytta, marginale fiskevær/ fiskebondemiljø" i foreløpig skisse til forvaltningsplan for verdensarv.*

Verdi:

Området har middels symbolverdi. Området er vanskelig tilgjengelig, langs lang og bratt tur fra Å. Man kan ved svært rolig vind og sjø gå i land fra båt. Men ferdsel i båt på farlige og værutsatte havstrekninger. Store verneverdier knyttet til urørthet gjør det vanskelig å få dispensasjon til bygging, og lite aktuelt som hyttområde. Verdien av Stokkvika som aktuelt område for fritidsboliger/hytter er vurdert som **liten**.

4.2.9 8. Hermannsdalen

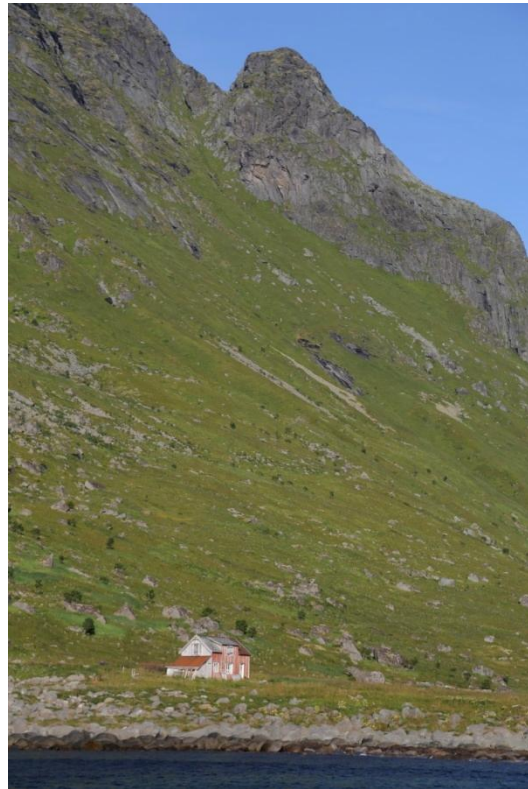
Hermannsdalen

- ◇ Bu/naust
- Hus/hytte

0 10 20 Km

UTM 33N
1:8 000

26 Huset i Hermannsdalen

Strandvoller av grov rullestein

28 Et krypinn mellom steinene i fjæra

Hermanndalen er 2,5 km lang

Yttersida storforma kystlandskap

Kulturminner (Kulturminneplan):

Huset i Hermannsdalen er falmet rødt, bygget en gang for lenge siden av russetømmer, ingen vet når, men kan hende først på 1700-tallet, men kanskje enda før. Nordland Fylkeskommune utreder nå om det bør restaureres (pers. med. Tor Kristian Storvik).

Tilgjengelighet:

Området er tilgjengelig fra sjøsiden, men krever gunstige værforhold for landing med båt. Strandlinjen består av berg og stein/steinblokker og grov rullesteinstrand må betraktes som vanskelig tilgjengelig. Bent Svinning (2003) kobler natur og kultur når han padler rundt Lofoten og har gitt dalen denne beskrivelsen: "Fra sjøsida virker Hermannsdalen ugjestmild og røff. Stor rullesteinfjære gjør det ganske hasardiøst å forsøke å komme seg i land med mindre det er fritt for drag. Båtlivet var begrensa til et fåtall dager i året. Så brukte de da også beina - og skaret over til Innersia, de som trossa væreier-åket og bosatte seg her i tidligere tider. Men turen over fjellet var røff sjøl sommerstid. Og om vinteren kunne kvinnfolkan og ungene være isolert i månedsvis her ute mens mannfolkan rodde fiske på Innersia. Eneste måten å kommunisere på var med lykter fra skaret". (<http://turliv.no/lofoten/hermannsdalen.html>)

Fritidshus/hytter:

1 hu, 1 hytte og 1 bu/naust.

Spor etter hustuffer:

Ingen registrerte spor etter hustuffer.

Planstatus og registrerte ønsker:

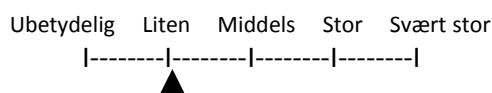
LNF-område med byggeforbud. (jf. kommuneplanens arealdel 2010-2020, Moskenes kommune). Ingen reigstrerte ønsker, men Nordland fylkeskommune har kartlagt huset i Hermannsdalen mtp. eventuell restaurering.

Innsigelser til andre områder i forbindelse med kommuneplanen gjelder bl.a. følgende verdier:

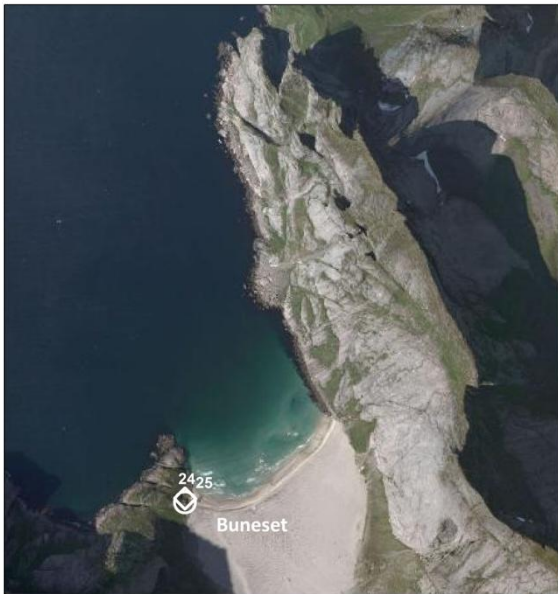
- Hensyn til sjeldent store sammenhengende inngrepsfrie naturområder i kystsonen.
- Hensyn til miljøbasert reiseliv: viktig å bevare større uberørte områder, særlig i et område som har verdier av vesentlig betydning for fremtidig verdensarvsområde og nasjonalpark beskrevet som "*representative kulturmiljøer og -landskap, under kategorien "fraflytta, marginale fiskevær/ fiskebondemiljø" i foreløpig skisse til forvaltningsplan for verdensarv.*

Verdi:

Området har svært stor symbolverdi. Det står ett hus her i dag, huset er trolig svært gammelt. I tillegg finnes ei lita hytte/bu og et krypinn/bu bygd inn i fjæresteinene. Området er vanskelig tilgjengelig. Stien fra Bunes er lang, tung og bratt ,og den er rasfarlig og isete vinterstid. Ved rolig vind og sjø er det mulig å gå i land sør i vika, men båtturen går langs svært værutsatte havstrekninger uten gode havnemuligheter. Store verneverdier knyttet til landskapsbilde, kulturmiljø og naturverdier gjør det vanskelig å få dispensasjon til bygging. Området er vurdert som lite aktuelt som hyttområde. Verdien av Hermannsdalen som aktuelt område for fritidsboliger/hytter er vurdert som **liten**.

4.2.10 9. Bunes

Buneset

- ◇ Bu/naust
- Hustuft

24 Huset på Bunes og en liten sjå

To familier bodde på Bunes inntil 1945

Populært turmål og slitasje på stien

24 Huset på Bunes, her er Ingrid født og her er hun hele sommeren, med familie og venner.

25 tuft: En mine sprengte vekk litt av huset, hele nabohuset og drepte onkelen, desember 1944

Kulturminner (Kulturminneplan):

Et stykke inn på 1900-tallet var det to bruk på gården Bunes, med til sammen 21 personer i 1920. Sterke brottsjøer og dårlige havneforhold gjorde stedet uegnet til å drive fiske fra, så i likhet med folk fra de fleste andre stedene på yttersida av Moskenesøya drev mennene på Bunes fiske på innersida (i Vestfjorden). I 1944 eksploderte ei mine som hadde drevet i land på Bunes. Én mann omkom og det ene bolighuset på stedet ble ødelagt, nordenden av det andre huset ble også skadet. Ingrid Gillesen som eier huset i dag, var 16 år den gang, og det var onkelen hennes som ble drept av minen. Bunes ble fraflyttet like etter. Et annet navn på Bunes er Skjelvan eller Skjelven. Oluf Rygh i Norske Gaardnavne mener at det navnet kan komme av skjalfa, skjelve, etter de sterke brottsjøene på stedet.

Tilgjengelighet:

Området har fin sandstrand, med tilgang fra sjø og langsida, der adkomst via tursti fra Bunesfjorden er mest brukt. På grunn av lett tilgjengelighet, fin sandstrand og omkringliggende naturområder er området mye brukt i sommerhalvåret. (jf. kommuneplanens arealdel 2010-2020, Moskenes kommune). Vanskelige landingsforhold.

Fritidshus/hytter:

1 nordlandslån fra tidligere fast bosetting, samt en liten sjå. Den sørligste delen av huset ble skadet av mine i 1944.

Spor etter hustuffer:

Spor etter en hustuft (huset ble totalt ødelagt av mine i 1944), to fjøs, sjå og to naust.

Planstatus og registrerte ønsker:

LNf-område med byggeforbud, hvor strandsone er definert som friluftsområde. Området rundt tufta er båndlagt etter lov om kulturminner, H_730_N28. (jf. kommuneplanens arealdel 2010-2020, Moskenes kommune). Den delen av huset som ikke ble skadet av mina er i relativt god stand og innvendig er det så godt som intakt slik det var i 1945. Grunneierne ønsker å bygge på eksisterende hus, sette opp igjen det som ble sprengt vekk av mina og ha mulighet til å gjenskape det opprinnelige miljøet på boplassen med steingjerder, fjøs, naust og et hønsehus (innspill til høring, Fylkesmannen i Nordland, 2013). Det er ikke sendt formell søknad til kommunen.

Innsigelser til andre områder i forbindelse med kommuneplanen gjelder bl.a. følgende verdier:

- Hensyn til sjeldent store sammenhengende naturområder med urørt preg i kystsonen.
- Hensyn til miljøbasert reiseliv: viktig å bevare større uberørte områder, særlig i et område som har verdier av vesentlig betydning for fremtidig verdensarvsområde og nasjonalpark beskrevet som *"representative kulturmiljøer og -landskap, under kategorien "fraflytta, marginale fiskevær/ fiskebondemiljø" i foreløpig skisse til forvaltningsplan for verdensarv.*

Verdi:

Området har svært stor symbolverdi. Det står ett hus og en liten sjå her i dag. Det er god veg fra Vindstad til Bunes og kort sti over Einangen. Huset er det lettest tilgjengelige på Yttersida ved siden av hyttene i Mulstøa. Ved rolig vind og sjø er det mulig å lande i vika, men båtturen går langs svært værutsatte havstrekninger uten gode havnemuligheter. Store verneverdier knyttet til landskapsbilde, kulturmiljø og naturverdier gjør det vanskelig å få dispensasjon til bygging. Området er vurdert som mindre aktuelt som hytteområde. Men siden husa er skadet/sprengt vekk av mine, stiller det seg muligens annerledes når det gjelder gjenoppbygging. Verdien av fritidsboliger/hytter på Buneset er vurdert som **middels**.

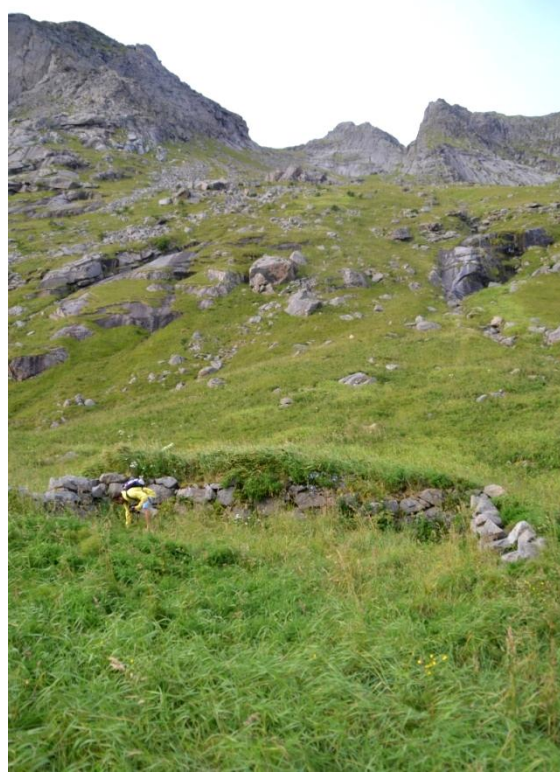
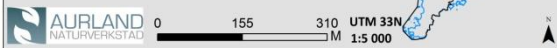

4.2.11 10. Horseidvika

Horseidvika

○ Hustuft

16 Tuft, med spor etter snøskred

34 Tuft Veggene gir skjul for dem som må gjøre sitt fornødne i dette åpne landskapet

Horseidsanden er lenger å gå til enn Bunessanden, og har færre folk

Sandmælene har mange flotte planter

Tuft 16. Langstrakte lier med frodige beiter

Kulturminner

Området er ikke omtalt i regional kulturminneplan, men lokalhistorikere har jobbet godt med Wikipedia, så vi henter en kort innføring derfra: Horseid er en dal og en nedlagt gård i Moskenes kommune i Nordland. Stedet ligger ved Horseidvika på nordvestsida av Moskenesøya og er den nordligste av gårdene i kommunen. I likhet med Bunes litt lengre sør på øya har Horseid ei stor og iøynefallende sandstrand. Dalen er ca. 2,5 kilometer lang, med et lite vann, Horseidvatnet (19 moh.), litt ovenfor den lange strandflata. En sti går gjennom dalen over eidet Einangen (187 moh.) til Kjerkfjorden på sørøstsida av øya. Det går også sti over fjellet til Selfjorden i Flakstad.

Horseid er et av flere steder på vest- og nordsida («yttersida») av Moskenesøya som tidligere var bebodd, men som i dag er fraflyttet. Sterke brottsjøer og dårlige havneforhold gjorde Horseid uegnet til å drive fiske fra, så i likhet med folk fra de fleste andre stedene på yttersida av Moskenesøya drev mennene på Horseid fiske på innersida (i Vestfjorden).[1] Horseid hadde 20 innbyggere i 1920,[2] men ble fraflyttet i 1948.[3]

Ifølge Oluf Rygh i Norske Gaardnavne kommer navnet Horseid antakelig fra mannsnavnet Hårek; det opprinnelige navnet på stedet var dermed Hårekseið.[4] (<http://no.wikipedia.org/wiki/Horseid>)

Tilgjengelighet:

Området har fin sandstrand med tilgang fra sjø og landsiden. De fleste kommer via fjordruta til Kjerkfjorden. Det er en god, men ganske lang sti fra Kjerkfjorden over Einangen langsmed vatna og Stielva utetter dalen til Horseid (som ligger på østsida av Horseidvika). Stien fra Selfjorden til Horseid har mer stigning. På grunn av vanskelig tilgjengelighet er området bare i begrenset bruk i sommerhalvåret. (jf. kommuneplanens arealdel 2010-2020, Moskenes kommune).

Fritidshus/hytter:

Ingen registrerte hus/hytter.

Spor etter hustufter: 2 hustifter med pipe synlig, spor etter to gårder. (På sandmælan groper som kanskje stammer fra eldre bosetninger?). Området er grasrikt og har svært godt utmarksbeite.

Planstatus og registrerte ønsker:

LNF-område med byggeforbud, hvor strandsone er definert som friluftsområde. (jf. kommuneplanens arealdel 2010-2020, Moskenes kommune). Ingen registrerte ønsker om oppsetting av hytte.

Verdi:

Området har svært stor symbolverdi. Det står ingen hus her i dag. Området er minst tilgjengelig av de store åpne vikene mot Yttersida av Lofoten. Greie stier, men ganske lange avstander fra Kjerkfjorden og Selfjorden. Ved rolig vind og sjø er det mulig å lande i vika, men båtturen går langs svært værutsatte havstrekninger uten gode havnemuligheter. Store verneverdier knyttet til landskap, kulturmiljø og naturverdier gjør det vanskelig å få dispensasjon til bygging. Området er vurdert som mindre aktuelt som hytteområde. Verdien av Horseidvika som aktuelt område for fritidsboliger/hytter på er vurdert som **middels**.

4.2.12 11. Kvalvika (Vestervika og Nordvika)

I ura mellom Ryten og Fuglehuk skal det ha bodd en mann med piano, båten forliste under fjellet.

20 Krypinn i Nordvika (JR)

61 Krypinn i Vestervika (JR)

60 tuft ved enden av Kvalvikvatnet. De flyttet etter at et steinras kom farlig nær gården (KIN)

Kvalvika: Nordvika ble fraflytta i 1938

Kulturminner (Kulturminneplan):

Automatisk fredete kulturminner og nyere tids kulturminner. Vestervika er en del av miljøet i Kvalvika, som ble fraflyttet i 1938. Ei tangbrenningsgrop, ei hustuft og åkre er trolig spor etter bosetting fra «nyere tid». I Vestervika ligger også spor etter bosetting som hustuffer, gravrøyser og strandvollgraver. De sju sikre strandvollgravene i rullesteinsstrandvollen i Vestervika er et godt eksempel på den karakteristiske beliggenheten til denne typen kulturminner. Hustuftene og gravrøysene skriver seg trolig fra jernalder og/eller middelalder, men strandvollgravene kan være vesentlig eldre.

Tilgjengelighet:

Kvalvika (Nordvika) er tilgjengelig via tursti fra Torsfjord. Vestervika er tilgjengelig via tursti fra Marka, mellom Krystad og Selfjord.

Fritidshus/hytter:

Det finnes to bygde shelterhus/krypinn, ett i hver vik.

Spor etter hustuffer:

Det finnes spor etter hustuffer, 1 langt nordlandslån i Nordvika der det bodde to familier, en i hver ende av huset, og 1 hustuft i Vestervika. Kjentfolk forteller at på 1920-tallet kom et ras så nær huset at det bestemte seg for å flytte. Kvalvika ble fraflyttet i 1938. (pers.med Kjell Inge Nilsen)

Planstatus og registrerte ønsker:

LNF-område med byggeforbud for boliger/hytter, hvor strandsone er definert som FFFNA (fiske, ferdsel, friluft, natur og akvakultur). Et avgrenset område i Vestervika ligger innenfor *Bevaring kulturmiljø, H570-86*, innenfor dette området igjen er et lite område båndlagt etter lov om naturvern, H_730_N85 (jf. kommuneplanens arealdel 2010-2021, Flakstad Kommune). Ingen registrerte ønsker om oppsetting av hytter.

Verdi:

Området har svært stor symbolverdi, og utgjør sammen med Bunes-sanden Vest-Lofotens mest karakteristiske og mest fotograferte storforma vikene mot åpent hav. Det står ingen hus her i dag, men to små krypinn som er vanskelige å få øye på, finnes mellom store steiner: ett i Vestervika og ett i Nordvika. Kvalvika er den mest tilgjengelige av de store åpne vikene mot Yttersida av Moskenesøy, og et svært populært turmål i Flakstad. Det er grei og relativt kort sti fra Torsfjorden over til Nordvika, og en noe lengre sti fra Marka til Vestervika. Ved rolig vind og sjø er det mulig å lande i vika, men båtturen går langs svært vær-utsatte havstrekninger uten gode havnemuligheter. Store verneverdier knyttet til natur og friluftsliv, landskapsbilde, kulturminner og kulturmiljø gjør det vanskelig å få dispensasjon til bygging. Området er vurdert som mindre aktuelt som hytteområde. Verdien av Kvalvika som aktuelt område for fritidsboliger/hytter på er vurdert som **middels**.

4.2.13 12. Stokkvikva – nord

 <p>Stokkvikva</p> <p>18</p> <p>13</p> <p>Stokkvikva nord - Flakstad kommune</p> <p>□ Hus/hytte ◇ Bu/Naust</p> <p>AURLAND NATURVERKSTAD</p> <p>0 150 300 M UTM 33N 1:6 000</p>	
 <p>13 Turlagsnaustet i Stokkvikva, Flakstad</p>	 <p>13, naustet er bygd med steinmur og torvtak</p>
 <p>13 hyttenaustet er vanskelig å få øye på</p>	 <p>13 Steinkroa gjeterbu på Litlfjellet (AIS)</p>

Kulturminner (Kulturminneplan):

Automatisk freda kulturminner og nyere tids kulturminner. Gårdsbosettingen i Stokkvika er nevnt første gang 1634. Det er uvisst om de registrerte tuftene er restene etter en marginal gård langs strandbremmen eller om sporene etter gårdsbosettingen eventuelt ligger lenger inn i dalen. Tuftene var et illegalt drivstofflager under krigen.

Tilgjengelighet:

Stokkvika er tilgjengelig via Yttersand, stien går opp på Litlberget, forbi sankarlaget si hytte kalt "Steinkroa" og ned igjen i dalen. Grov rullestein og storsteina fjære, gjør det vanskelig å komme i land fra båt. Området vender mot nord og har midnattssol.

Fritidshus/hytter:

Det er registrert 1 hytte og 1 bu/naust.

Spør etter hustufter:

Ingen kjente spor etter hustufter som ble fraflytta for 50-80 år siden, slik vi kjenner den fra andre viker på Yttersida.

Planstatus og registrerte ønsker:

LNF-område med byggeforbud for boliger/hytter, hvor strandsone er definert som FFFNA (fiske, ferdsel, friluft, natur og akvakultur). Et avgrenset område ligger i hensynssone Natur (H_730_N82). Store deler av Stokkvika ligger innenfor *Bevaring kulturmiljø, H570-81*. (jf. kommuneplanens arealdel 2010-2021, Flakstad Kommune). Ingen registrerte ønsker om oppsetting av hytter.

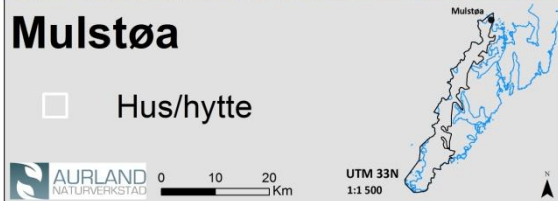
Verdi:

Området har middels symbolverdi. Det står ingen hus her i dag, men et lite turlagsnaust med steinvegger har fått torvtak og et par benker som det er mulig å overnatte på. Naustet er vanskelig å få øye på. Oppe på Litlberget har sankarlaget ei lita hytte. Stokkvika er relativt lett tilgjengelig på sti fra Yttersand/Fredvang og området er mye turområde. Vanskelig å lande med båt pga. storsteina rullesteinsstrand. Store verneverdier knyttet til kulturminner og kulturmiljø gjør det vanskelig å få dispensasjon til bygging av fritidsboliger/hytter. Området er vurdert som mindre aktuelt som hytteområde.

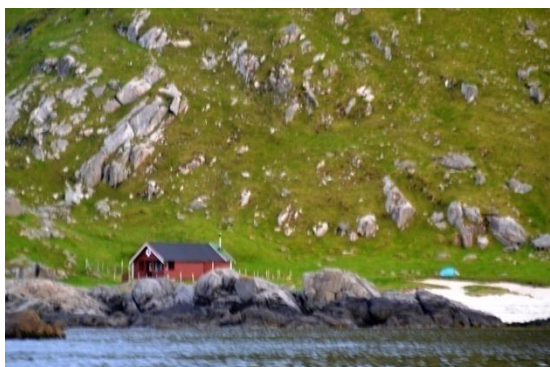
Verdien av Stokkvika som aktuelt område for fritidsboliger/hytter på er vurdert som **middels**.

4.2.14 13. Mulstøa

Moholman naturreservat ligger rett utfor Mulstøa

19 Hytte Mulstøa

12 hytte/gamme utpå neset Mulstøa

19 Hytte Mulstøa (AIS)

12 hytte utpå neset Mulstøa (AIS)

Kulturminner (Kulturminneplan): Automatisk fredete kulturminner og nyere tids kulturminner. Mulstøa ble fraflyttet i 1949, og her ligger levninger etter ei nausstuft og en potetkjeller. Funn av steinredskaper i tidligere innmark indikerer at det ligger en boplass fra steinbrukende tid på Mulstøa. Boplassen er ikke lokalisert. En usikker gravhaug indikerer for øvrig mulig bosetting i jernalderen. Langs veien/stien, sør for det tidligere bebygde området på Mulstøa, ligger et «ørnefangerhus».

Tilgjengelighet:

Mulstøla er lett tilgjengelig via Yttersand, fin gangveg/kjerrveg. Området vender mot nord og har midnattssol.

Fritidshus/hytter:

2 registrerte hytter i området.

Spor etter hustufter:

Den største hytta står trolig på gammel husmur.

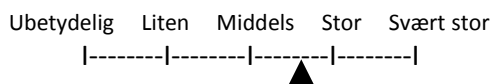
Planstatus og registrerte ønsker:

LNF-område. Store deler av området ligger i hensynssone naturvern, H_730_N83. Deler av området ligger under faresone for ras- og skredfare, H_310_88. (jf. kommuneplanens arealdel 2010-2021, Flakstad Kommune). Spørsmål om mulig oppsetting av lita hytte drøftet med arealplanlegger. Ingen formelle planer mottatt. (pers.medd. Dag Valle).

Verdi:

Området har stor symbolverdi. Det står ei hytte på gammel hustuft her i dag, i tillegg til ei lita hytte/gamme utpå neset (under oppføring i august 2013). Lett tilgjengelig turområde på kjerreveg og sti fra Yttersand/Fredvang. Området vender mot nord og har midnattssol, holmene gir ly mot bølgene frå nordvest . Små sandstrender og lune viker. Store verdier knyttet til landskap, natur, kulturminnervern og kulturmiljø gjør det vanskelig å få dispensasjon til bygging av fritidsboliger/hytter. Området er vurdert som mindre aktuelt som hytteområde.

Verdien av Stokkvika som aktuelt område for fritidsboliger/hytter på er vurdert som **middels**.

4.2.15 Verdivurdering – oversikt fritidsboliger/hytter

Område kartlagt 2013	Fritidshus 2013		Bolighustuft 1900-tallet	Omsøkt/varsel om nybygg gml tuft/ny tomt	Verdi hytteområde					
	hus/hytte	bu/g.huk			Ubetyd.	Liten	Middels	Stor	Svært stor	
1. Ågdalen	5	1		8? Hyttefelt nær Å (utenfor utredn.omr?)	----- ----- ----- -----	▲				
2. Ånstadvika Ånstad	1		1 (?) 3	1? 1 fam. ønsker hytte Ingen omsøkte planer	----- ----- ----- -----		▲			
3. Tuv	1		2 (?)	1-2? (Familien ønsker å ha mulighet i framtida)	----- ----- ----- -----	▲				
4. Hell	2		8	2-3? 2-3 familier ønsker på sikt hytte her. Ingen omsøkte planer	----- ----- ----- -----		▲			
5. Buvågen	2		1-2	1? (nordlandslån på tuft fiskemottak)	----- ----- ----- -----		▲			
6. Refsvika			6	2-3 mulige hytter 1-2 familier ønsker bygge på gamle tufter. Ingen omsøkte planer	----- ----- ----- -----		▲			
7. Stokkvika – sør			0 (gjeterbu el.l.)	0 Ikke fast bosetning på 1900-tallet	----- ----- ----- -----	▲				
8 Hermannsdalen	2	1		0	----- ----- ----- -----		▲			
9. Bunes	1		1	1 ? 1 påbygg + gjenreise hus (mineeksplosjon). Ingen omsøkte planer	----- ----- ----- -----			▲		
10. Horseidvika			2	0	----- ----- ----- -----		▲			
11. Kvalvika: Nordvika Vestervika		1 1	1 1	0	----- ----- ----- -----			▲		
12. Stokkvika –nord	1	1	1	0	----- ----- ----- -----		▲			
13. Mulstøa	1 1		1	1 ønske nybygg (ny tomt) Ingen omsøkte planer	----- ----- ----- -----				▲	
SUM	17	5	25 (29?)	20 mulige nye hytter						

4.3 Omfang og konsekvens for fritidsboliger/hytter

4.3.1 Omfang og konsekvens for hvert område

Område 1 Ågdalen	
Omfanget av tiltaket for området	<p>Etablering av Lofotodden nasjonalpark vil komme til å ha ingen/ubetydelig virkninger på dagens eller framtidig situasjon i forhold til fritidsboliger/hytter pga byggeforbud LNF i dag. Fylkesmannen åpner for hyttefelt og foreslår å ta ut aktuelt hytteområde nær Å (ref. Ingvild Gabrielsen.)</p> <p>Tiltakets omfang for fritidsboliger kan sies å ha intet omfang.</p> <p>Stort Middels Lite Intet Lite Middels Stor Negativ negativt negativt positivt positiv positiv positiv</p> <p> ----- ----- ----- ----- ----- ----- </p> <p style="text-align: center;">▲</p>
Områdets verdi	Stor
Konsekvens av tiltaket	Konsekvensen av tiltaket for fritidsboliger vil være ubetydelig (0).

Område 2 Ånstadvika – Ånstad	
Omfanget av tiltaket for området	<p>Ånstad hadde tett med hus og buer. Etablering av Lofotodden NP. vil komme til å ha lite negativt omfang i forhold til dagens eller framtidig situasjon. I dag: byggeforbud for hytter/fritidsboliger pga urørt preg og store kulturminneverdier.</p> <p>Tiltakets omfang for fritidsboliger kan sies å ha lite negativt omfang.</p> <p>Stort Middels Lite Intet Lite Middels Stor Negativ negativt negativt positivt positiv positiv positiv</p> <p> ----- ----- ----- ----- ----- ----- </p> <p style="text-align: center;">▲</p>
Områdets verdi	Middels
Konsekvens av tiltaket	Konsekvensen av tiltaket for fritidsboliger vil være liten negativ (-).

Område 3 Tuv	
Omfanget av tiltaket for området	<p>Etablering av Lofotodden nasjonalpark vil komme til å ha lite negativt omfang i forhold til dagens eller framtidig situasjon i forhold til hytter/fritidsboliger. Arealplan: byggeforbud for hytter/fritidsboliger pga. utørt preg og store kulturminneverdier.</p> <p>Tiltakets omfang for fritidsboliger kan sies å ha lite negativt omfang.</p> <p>Stort Middels Lite Intet Lite Middels Stor Negativ negativt negativt positivt positiv positiv positiv</p> <p> ----- ----- ----- ----- ----- ----- </p> <p style="text-align: center;">▲</p>
Områdets verdi	Middels

Konsekvens av tiltaket	Konsekvensen av tiltaket for fritidsboliger vil være liten negativ (-).																					
Område 4 Hell																						
Omfanget av tiltaket for området	<p>Hell var et større fiskevær, har nødhavn i dag og hyttebebyggelse. Etabl. av Lofotodden nasjonalpark vil komme til å ha lite til middels negativ virkning i forhold til dagens eller framtidig situasjon. I dag: byggeforbud for hytter/fritidshus pga urørt preg og store kulturminneverdier, både på stedet og i nærområdet (Kollhellaren). Store verdier også i sjø (havna).</p> <p>Tiltakets omfang for fritidsboliger kan sies å ha middels negativt omfang.</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">Stort Negativ</td> <td style="text-align: center;">Middels negativt</td> <td style="text-align: center;">Lite negativt</td> <td style="text-align: center;">Intet</td> <td style="text-align: center;">Lite positivt</td> <td style="text-align: center;">Middels positiv</td> <td style="text-align: center;">Stor positiv</td> </tr> <tr> <td colspan="7" style="text-align: center;"> ----- ----- ----- ----- ----- ----- </td> </tr> <tr> <td colspan="7" style="text-align: center;">▲</td> </tr> </table>	Stort Negativ	Middels negativt	Lite negativt	Intet	Lite positivt	Middels positiv	Stor positiv	----- ----- ----- ----- ----- -----							▲						
Stort Negativ	Middels negativt	Lite negativt	Intet	Lite positivt	Middels positiv	Stor positiv																
----- ----- ----- ----- ----- -----																						
▲																						
Områdets verdi	Middels																					
Konsekvens av tiltaket	Konsekvensen av tiltaket for fritidsboliger vil være liten negativ (-).																					

Område 5 Buvågen																						
Omfanget av tiltaket for området	<p>Buvågen var sammen med Hell et større fiskevær, har nødhavn i dag og hyttebebyggelse. Etablering av Lofotodden nasjonalpark vil komme til å ha liten til middels negativ virkning på dagens eller framtidig situasjon. I dag: byggeforbud hytter/ fritidsboliger pga urørt preg og store kulturminneverdier på stedet og nærområdet (Kollhellaren). Store verdier i havna (sjø).</p> <p>Tiltakets omfang for fritidsboliger får lite til middels negativt omfang.</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">Stort Negativ</td> <td style="text-align: center;">Middels negativt</td> <td style="text-align: center;">Lite negativt</td> <td style="text-align: center;">Intet</td> <td style="text-align: center;">Lite positivt</td> <td style="text-align: center;">Middels positiv</td> <td style="text-align: center;">Stor positiv</td> </tr> <tr> <td colspan="7" style="text-align: center;"> ----- ----- ----- ----- ----- ----- </td> </tr> <tr> <td colspan="7" style="text-align: center;">▲</td> </tr> </table>	Stort Negativ	Middels negativt	Lite negativt	Intet	Lite positivt	Middels positiv	Stor positiv	----- ----- ----- ----- ----- -----							▲						
Stort Negativ	Middels negativt	Lite negativt	Intet	Lite positivt	Middels positiv	Stor positiv																
----- ----- ----- ----- ----- -----																						
▲																						
Områdets verdi	Middels																					
Konsekvens av tiltaket	Konsekvensen av tiltaket for fritidsboliger vil være liten negativ (-).																					

Område 6 Refsvika																						
Omfanget av tiltaket for området	<p>Refsvika hadde mange hus, men har ingen bygg i dag. Ønske om bygging registrert. Etabl. av Lofotodden nasjonalpark vil komme til å ha liten virkning på dagens eller framtidig situasjon. I dag: byggeforbud hytter/ fritidsboliger pga urørt preg og store kulturminneverdier i vika og som nærområde til Kollhellaren (nasjonalt viktig kulturminne). Tiltakets omfang for fritidsboliger får lite til middels negativt omfang.</p> <p>Tiltakets omfang for fritidsboliger kan sies å ha lite negativt omfang.</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">Stort Negativ</td> <td style="text-align: center;">Middels negativt</td> <td style="text-align: center;">Lite negativt</td> <td style="text-align: center;">Intet</td> <td style="text-align: center;">Lite positivt</td> <td style="text-align: center;">Middels positiv</td> <td style="text-align: center;">Stor positiv</td> </tr> <tr> <td colspan="7" style="text-align: center;"> ----- ----- ----- ----- ----- ----- </td> </tr> <tr> <td colspan="7" style="text-align: center;">▲</td> </tr> </table>	Stort Negativ	Middels negativt	Lite negativt	Intet	Lite positivt	Middels positiv	Stor positiv	----- ----- ----- ----- ----- -----							▲						
Stort Negativ	Middels negativt	Lite negativt	Intet	Lite positivt	Middels positiv	Stor positiv																
----- ----- ----- ----- ----- -----																						
▲																						
Områdets verdi	Liten																					

Konsekvens av tiltaket	Konsekvensen av tiltaket for fritidsboliger vil være liten negativ (-)
Område 7 Stokkvikva – sør (Moskenes)	
Omfanget av tiltaket for området	<p>En liten bunkers, ellers ubebygd. Området er vurdert som uaktuelt for hyttebygging. Etabl. av Lofotodden nasjonalpark vil komme til å ha ingen virkning på dagens eller framtidig situasjon. I dag: byggeforbud hytter/fritidsboliger pga urørt preg. Tiltakets omfang for fritidsboliger får intet omfang.</p> <p>Tiltakets omfang for fritidsboliger kan sies å ha intet omfang.</p> <p style="text-align: center;"> Stort Middels Lite Intet Lite Middels Stor Negativ negativt negativt positivt positiv positiv </p>
Områdets verdi	Liten
Konsekvens av tiltaket	Konsekvensen av tiltaket for fritidsboliger vil være ubetydelig (0).

Område 8 Hermannsdalen	
Omfanget av tiltaket for området	<p>Det er tre bygninger her i dag. Området er vurdert som lite aktuelt for hyttebygging. Etabl. av Lofotodden nasjonalpark vil komme til å ha liten eller ingen virkning på dagens eller framtidig situasjon. I dag: byggeforbud hytter/fritidsboliger pga urørt preg. Tiltakets omfang for fritidsboliger får intet omfang.</p> <p>Tiltakets omfang for fritidsboliger kan sies å ha intet omfang.</p> <p style="text-align: center;"> Stort Middels Lite Intet Lite Middels Stor Negativ negativt negativt positivt positiv positiv </p>
Områdets verdi	Liten
Konsekvens av tiltaket	Konsekvensen av tiltaket for fritidsboliger vil være ubetydelig (0).

Område 9 Bunes	
Omfanget av tiltaket for området	<p>Det er ett hus her i dag. Området er vurdert som lite aktuelt for hyttebygging, men aktuelt for gjenoppbygging/påbygging av hus tatt av mine. Etabl. av Lofotodden nasjonalpark vil komme til å ha liten negativ virkning på dagens eller framtidig situasjon. I dag: byggeforbud hytter/fritidsboliger pga urørt preg. Tiltakets omfang for fritidsboliger får lite negativt omfang.</p> <p>Tiltakets omfang for fritidsboliger kan sies å ha lite negativt omfang.</p> <p style="text-align: center;"> Stort Middels Lite Intet Lite Middels Stor Negativ negativt negativt positivt positiv positiv </p>
Områdets verdi	Middels
Konsekvens av tiltaket	Konsekvensen av tiltaket for fritidsboliger vil være liten negativ (-).

Område 10 Horseidvika	
Omfanget av tiltaket for området	<p>Det er ingen hus her i dag. Området er vurdert som lite aktuelt for hyttebygging, men gjetarbu kan være aktuelt ved nye beitetiltak. Etabl. av Lofotodden nasjonalpark vil komme til å ha lite negativ virkning på dagens eller framtidig situasjon. I dag: byggeforbud hytter/ fritidsboliger pga urørt preg. Tiltakets omfang for fritidsboliger får lite negativt omfang.</p> <p>Tiltakets omfang for fritidsboliger kan sies å ha intet omfang.</p> <p style="text-align: center;"> Stort Middels Lite Intet Lite Middels Stor Negativ negativt negativt positivt positiv positivt </p>
Områdets verdi	Middels
Konsekvens av tiltaket	Konsekvensen av tiltaket for fritidsboliger vil være ubetydelig (0).

Område 11 Kvalvika (Vestervika og Nordvika)	
Omfanget av tiltaket for området	<p>Det er ingen hus her i dag, men to kryppinn mellom store steiner. Området er vurdert som lite aktuelt for hyttebygging. Etabl. av Lofotodden nasjonalpark vil komme til å ha ingen virkning på dagens eller framtidig situasjon. I dag: byggeforbud hytter/ fritidsboliger pga urørt preg og kulturminner.</p> <p>Tiltakets omfang for fritidsboliger får intet omfang.</p> <p>Tiltakets omfang for fritidsboliger kan sies å ha intet omfang.</p> <p style="text-align: center;"> Stort Middels Lite Intet Lite Middels Stor Negativ negativt negativt positivt positiv positivt </p>
Områdets verdi	Middels
Konsekvens av tiltaket	Konsekvensen av tiltaket for fritidsboliger vil være ubetydelig (0).

Område 12 Stokkvika nord (Flakstad)	
Omfanget av tiltaket for området	<p>Det er to små bygg her i dag (hyttenaust og sankarlagshytte). Området er vurdert som lite aktuelt for hyttebygging. Etabl. av Lofotodden nasjonalpark vil komme til å ha ingen virkning på dagens eller framtidig situasjon. I dag: byggeforbud hytter/ fritidsboliger pga urørt preg og kulturminner.</p> <p>Tiltakets omfang for fritidsboliger får intet omfang.</p> <p>Tiltakets omfang for fritidsboliger kan sies å ha intet omfang.</p> <p style="text-align: center;"> Stort Middels Lite Intet Lite Middels Stor Negativ negativt negativt positivt positiv positivt </p>
Områdets verdi	Middels
Konsekvens av tiltaket	Konsekvensen av tiltaket for fritidsboliger vil være ubetydelig (0).

Område 13 Mulstøa	
Omfanget av tiltaket for området	<p>Det er to hytter her i dag, og det er ytret ønske om bygging. Området er vurdert som aktuelt for hyttebygging, men kommunen vil bevare det som populært turmål. Etabl. av Lofotodden nasjonalpark vil komme til å ha liten negativ virkning på dagens eller framtidig situasjon. I dag: byggeforbud hytter/fritidsboliger pga urørt preg, kulturminner. Tiltakets omfang for fritidsboliger får lite negativt omfang.</p> <p>Tiltakets omfang for fritidsboliger kan sies å ha lite negativt omfang.</p> <p style="text-align: center;"> Stort Middels Lite Intet Lite Middels Stor Negativ negativt negativt positivt positiv positiv </p>
Områdets verdi	Stor
Konsekvens av tiltaket	Konsekvensen av tiltaket for fritidsboliger vil være liten negativ (-).

4.3.2 Samla konsekvensvurdering – fritidsboliger/hytter

Område	
1. Ågdalen	0
2. Ånstadvika – Ånstad	-
3. Tuv	-
4. Hell	-
5. Buvågen	-
6. Refsvika	-
7. Stokkvika – sør (Moskenes)	0
8. Hermannsdalen	0
9. Bunes	-
10. Horseidvika	0
11. Kvalvika (Vestervika og Nordvika)	0
12. Stokkvika –nord (Flakstad)	0
13. Mulstøa	-
Samla konsekvensvurdering	-

Samlet konsekvensvurdering når det gjelder vern som nasjonalpark for fritidsboliger/hytter er liten negativ (-).

5 Oppsummering

5.1 Reiseliv

Lofoten har verdier i verdensklasse og utredes for verdensarv, både når det gjelder natur og kultur. Lofoten er et av landets nasjonale fyrtårn, og selger Norge internasjonalt. Men i Vest-Lofoten frykter man at økende antall turister vil føre til økt press på de mest populære utfartsområdene og turmåla.

Det er lite trolig at turistene kommer til Lofoten på grunn av nasjonalparken, andre attraksjoner er fyrtårn for reiselivet her. Men det er mulig de som er kommet hit, tar en ekstra tur for å besøke nasjonalparken, når de først er her. En slik aktivitet kan føre til at de blir en dag lenger. Og når de først er her, vil de ønske å *komme inn i parken*. Slik kan nasjonalparkstatusen komme til å trekke flere folk, ikke bare til Vest-Lofoten og også ut i selve verneområdet. Det første er ønskelig, det andre ikke nødvendigvis så.

Svært mye av reiselivsaktivitetene foregår i influensområdet. Det er få profesjonelle reiselivsaktører som tar med folk på land/organiserer turer i det foreslåtte verneområdet. Bruken av utredningsområdet er i all hovedsak knyttet til friluftsliv, enten det er turister som kommer på egen hånd eller organisert gjennom reiselivsaktører. Dette er aktiviteter som tillates i nasjonalparker.

Området er mye brukt i reiselivssammenheng i dag og har landskap, naturmiljø og kulturmiljø med opplevelseskvaliteter av svært stor betydning. Området har et svært stort mangfold av opplevelsesmuligheter i forhold til landskap, naturmiljø, kulturmiljø og/eller aktiviteter. Området har svært stor symbolverdi. Verdier og mulighetene for reiselivet er svært store. Særlig er mulighetene for miljøbasert næringsutvikling i området er store.

Den samlede konsekvensen ved etablering av Lofotodden nasjonalpark for reiselivet vil være liten positiv (+).

Dette skyldes at store deler av den eksisterende og planlagte aktiviteten foregår i influensområdet, og i en form (friluftsliv) som ikke går på tvers av det som kan tillates innenfor verneforskriftene i en nasjonalpark. Bedre tilrettelegging, bedre tilgjengelighet og samarbeid om profilering, mer penger til tilrettelegging og en langsiktig forvaltning der man bygger oppkompetanse lokalt taler for dette. Det forsterkes også av at kommunene (særlig Moskenes) har en bevisst bærekraftig reiselivsstrategi og en politikk som nettopp ønsker en slik utvikling velkommen.

Bærekraftig reiseliv er et hovedmål for Moskenes kommune og for norsk nasjonalparkforvaltning. Det vil si at bruken av områdene er innenfor tålegrensene til natur og miljø, lokalsamfunn og markedet/reiselivet som næring. Dersom bruken overstiger naturområdenes tålegrensener eller det blir en trafikk som kommer i konflikt med lokalbefolkningens ønsker og behov, vil det være snakk om tiltak for å styre utviklingen i ønsket retning. Slike tiltak vil være nødvendige uavhengig av verne-status. Men vern setter grenser for typer av aktiviteter, tilrettelegging og forvaltningsansvar.

5.2 Jakt og fiske

Det er små bestander av jaktbart vilt, forvaltningen er noe tilfeldig og oppdelt i mindre områder. Jakta er lite organisert og det selges svært få jaktkort i Flakstad, innen i Moskenes kommune. Det jaktet på rype og hare på begge øyene, og svært lite kråke og ravn. Flakstadøy har lite rev, mest streifdyr, Moskenesøy har foreløpig ikke rev. Små områder med ulik forvaltning gjør det vanskelig å regulere jakta og det er ingen oppsyn. Begge JFF mener rypebestanden er overbeskatta.

Solbjørnvatnet har godt fiske og Flakstad JFF setter ut fisk for regulanten, og leier ut to hytter her. Markvatnet har også fisk, men her selges det ikke fiskekort. Ågvatnet er overbefolka, og har nesten ingen laks etter at vegvesenet bygde ny bru/kulvert. Nedfisking pågår, men MJFF har foreløpig ikke fått til samarbeid med vegvesenet, slik at laksen kan gå opp i Ågvatnet igjen. Jakt og fiske er lite aktuelt i næringssammenheng. Men, stadig flere etterspør turer i fjellet med fiske og leie av hyttene til JFF innerst ved Solbjørnvatnet, dette kan bli en inntektskilde til Flakstad JFF.

Verdien av jakt og sportsfiske i utredningsområdet er vurdert som liten. Etablering av Lofotodden nasjonalpark vil komme til å ha middels positiv virkning på dagens eller framtidig aktivitet for jakt og fiske i ferskvann. Dette skyldes at eksisterende og kjent planlagt aktivitet foregår i en form for friluftsliv som er forenlig med verneforskriftene i en nasjonalpark. Et nasjonalparksenter med en lokal forvalter kan bli en god støttespiller for aktiv og bedre tilrettelegging, organisering og forvaltning av jakt- og fiskeressursene, noe Jeger- og fiskeforeningen etterspør.

Samlet konsekvensvurdering av vern som nasjonalpark for jakt og fiske i ferskvann vil være liten positiv (+).

Solbjørnvatnet har godt fiske og Flakstad JFF setter ut fisk for regulanten her. De leier også ut to hytter. Hyttene ligger ved andre siden av vatnet. Området ligger inntil foreslått verneområde. © Gunnar Rofstad, [www.naturbase.no/Fylkesmannen i Nordland](http://www.naturbase.no/Fylkesmannen_i_Nordland)

5.3 Fritidsboliger/hytter

Lofoten har en del fritidshus (tidligere bolighus) og andre fritidsboliger som tidligere har vært knyttet til fiskeri (sjøhus og rorbuer). De fleste ligger derfor langsmed sjøen og i tilknytning til fiskevær. Hyttefelt slik som vi finner dem lenger sør og inne i landet er lite utbredt. Svært mange fritidshus og hytter har en kort brukstid per år (sommerhus).

Det er kommet innspill fra enkelte grunneiere om at de ønsker å ha mulighet til å sette opp en ny bygning på den gamle gården slekta flytta fra. Det er altså områdene som har hatt fast bosetning og som ble fraflytta i første halvdel av 1900-tallet er mest aktuelle for hyttebygging. Områdene har stor symbolverdi for disse familiene.

Grunneierne er imidlertid ikke enige om hvordan man best tar vare på arven. Noen ønsker å ha en fritidsbolig der slekta bodde før, og fortsatt kjenne seg aktivt knyttet til dette kulturlandskapet, være kunnskapsbærere om hvordan man ferdes på hav og land, vite å finne fiskeplassene er, gå i bærmarka og huske historiene knyttet til de ulike stedene. Andre ønsker å komme til en åpen, felles plass, et sted som alle kan føle lik tilhørighet til, som ikke stenger noen ute, heller ikke andre besøkende.

Det er ingen fastboende innenfor det foreslåtte verneområdet, og få fritidshus og hytter. Vi har til sammen registrert 15 lokaliteter som er presentert på 13 kart. Der har vi kartfestet 17 fritidshus/hytter, 5 småhus (sheltersjåer/gapahuker/steinbuer/gjeterhytter) og 25 (+ 4 usikre) hustufter der vi mener det bodde fastboende fram til rundt 1920-1950. (NB: Dette er kartlegging for å få oversikt over områdene. Kartleggingen er ikke nøyaktig nok til å brukes ved eierskifte/byggesaker el.l.).

Mulige hytteplaner: Det er mulig det åpnes for 8 hytter ved Ågvatnet (Bulvika), her er ingen hustufter fra 1900-tallet, og området ligger trolig rett utenfor utredningsområdet (avklares i planprosessen). I samtaler med informanter har vi fått inntrykk av at 1 familie vurderer å bygge på 1 eksisterende hus (Bunes), 6-7 familier ønsker å bygge opp igjen tidligere bolighus på Ånstad, Tuv, Hell, Buvågen og Refsvika (anslått til 11 mulige hytter). En ønsker å bygge ei lita hytte i Flakstad (Mulstøa). Det vil si at vi har registrert ønsker om oppsetting av til sammen 8 nye hytter rett utenfor området og 12 innenfor området. De fleste sitter i uskiftet bo der eierforhold må avklares, og mange interesser som skal avveies. Det foreligger ingen innmeldte saker om nybygg eller restaurering i det foreslåtte verneområdet i Moskenes og Flakstad kommuner per 12. 11.13 (ref. Lillian Hansen og Dag Valle).

Forvaltningsmyndighetene kan gi tillatelse til ombygging, riving og flytting av mindre tilbygg. Vi vurderer det som uaktuelt med tilknytning til vann og avløp for eksisterende bygninger, noe som ofte for eksempel medfører behov for tilbygg på eldre hus. Virkningen av bestemmelsen vil være av mindre betydning dersom tilbygg og oppføring av enkle bygg tillates etter søknad, slik det også praktiseres i dag.

Eksisterende lovverk sikrer altså attraktive turområder uten tekniske inngrep, men en nasjonalpark kan gi økt status, markedsføringseffekt og aktiv forvaltning. Verneforslaget kan slik få indirekte positiv betydning for bruken og attraksjonsverdien av de aller fleste fritidshus/hytter i Moskenes og Flakstad kommune, og også for resten av Lofoten (*bli en dag lengre*). Dette fordi det er korte avstander og man kan lett reise fra Svolvær på ettermiddagen og gå en kveldstur til Kvalvika eller Bunes (leie båt inn fjorden fra Reine). Bruken av området vil i all hovedsak være friluftslivsprega.

Motorferdsel

Motorferdsel til sjøs er ikke regulert av verneforskriften. Søknad om frakt av byggemateriale og lignende til hytter og hus kan tillates etter søknad.

Vern av landskap – også kulturlandskap:

I følge generell verneforskrift for nasjonalparker skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet. Fylkesmannen har signalisert at verneverdiene også er knyttet til det åpne landskapet og at beite vil kunne foregå som før. Tiltak som styrker beiting og motvirker gjengroing vil både være ønskelig og noe en ønsker å støtte. Det betyr at gjerder, skillegjerder og gjeterbuer kan tillates etter søknad, forutsatt at de er nevnt som unntak i verneforskriften og i forvaltningsplanen. Planen kan utløse nye samarbeidstiltak vedr. beiting. Her er mange spennende prosjekt på gang, og disse bør koordineres med dette arbeidet, slik at man ser hvordan man best kan tilrettelegge for videre beiting i det foreslåtte verneområdet.

Når det gjelder vern av landskap mot nye inngrep er det spesielt endringer av terrenget rundt hus/hytter og oppføring av nye bygninger og brygger/kaianlegg/båtstøer som vernet får konsekvenser for. Nyoppføring er i utgangspunktet ikke tillatt, men oppføring av enkle brygger kan tillates oppført etter søknad. Mange uthus/mindre hus er borte og det kan være behov for utedo eller vedskjul, gjeterbu, naust el.l. Det er uklart i *hvilken grad* verneplan og forvaltningsplan vil åpne for slike bygg. Dette må avklares så konkret som mulig gjennom verneplanprosessen. Jf forskriftsmal for nasjonalparker: *”Målene med vern.. må angis så konkret som mulig, og det må ”gjøres rede for hvilke natur- og kulturverdier som ønskes ivaretatt og den tilstand som ønskes oppnådd med vernet”.*

Samlet konsekvensvurdering når det gjelder vern som nasjonalpark for fritidsboliger/hytter er liten negativ (-).

Maleri etter bilde fra Refsvika ca. 1939, malt av Hermod Olsen. Refsvika ble fraflytta i 1950. (OS)

6 Avbøtende tiltak og innspill til verneforskrift og forvaltningsplan

6.1 Verneformål og vernebestemmelser

Verneforslaget innebærer at området skal fortsette å ha de kvalitetene som det har i dag for mange generasjoner framover. Det vil legge sterke framtidige rammer for hyttebygging i området. Men utformingen av selve verneforskriften med mulige unntak og dispensasjonsbestemmelser, og fortolkningene av denne, vil være avgjørende for omfang og konsekvenser vernet vil få for reiseliv, fritidsboliger/hytter.

Vår viktigste referanse for å vurdere virkning av vern som nasjonalpark for reiseliv og fritidsboliger/hytter er forskrift om vern av nasjonalparker etter naturmangfoldloven (§34, §35 og §62). Her er vernebestemmelsene grundig gjennomgått, og her vises også hvor man skal innarbeide spesielle behov, ivareta spesielle hensyn gjennom spesifiserte forbud eller dispensasjonsbestemmelser. Generelle unntak skal beskrives og avgrenses presist. Formålet med vern skal komme tydelig fram, slik at utarbeiding av forvaltningsplan med tiltak blir konkret og forståelig. Hele forskriftsmalen finnes som vedlegg bak i rapporten.

I den enkelte verneforskrift skal det tas utgangspunkt i målene for områdevern slik de er beskrevet i § 33, men målene med vernet må beskrives mer detaljert, dvs at det må angis så konkret som mulig og gjøres rede for hvilke natur- og kulturverdier som ønskes ivaretatt og den tilstand som ønskes oppnådd med vernet.

Formålet skal tillegges stor vekt ved fortolkningen av verneforskriften, og det er viktig av formålet blir beskrevet på en slik måte at det gir veiledning for forvaltningen av området.

Tiltak: For å se på avbøtende tiltak er det viktig å vite hva det er mulig å innarbeide i selve verneformålet og i verneplanbestemmelsene. Videre hvordan spesielle behov kan innarbeides gjennom unntak/dispensasjonsbestemmelser osv. Dette fordrer at man har hatt en god diskusjon om mål og muligheter, slik at man kan oppnå disse gjennom konkret utforming av verneformål og verneplanbestemmelser. Dette er samtidig et viktig forankringsarbeid som går begge veier. Det betyr at lokalsamfunn og lokale/regionale myndigheter bør jobbe godt i lag i denne fasen.

6.2 Reiseliv

6.2.1 Besøksforvaltning

Vern som nasjonalpark vil også medføre at noen vil få ansvar for informasjon, formidling om verdier og hensynsfull ferdsel, skilting og annen praktisk tilrettelegging. Ved de mest populære innfallsportene ønskes ordnede sanitære forhold. Ikke minst vil man ha et sted å henvende seg ved spørsmål. Slike tjenester og kontaktpunkt har reiselivsoperatørene etterspurt lenge.

Utforming av verneplan og forvaltningsplan vil få stor betydning for tilgjengeligheten og hvordan de ulike rekreasjonsarealene utvikler seg. Inndeling av ulike brukssoner og tilrettelegging for ferdsel er en god måte å styre trafikken på, da tilrettelagte områder raskt oppfattes som tryggere også for de som har mindre lokalkunnskap og erfaring. En helhetlig besøksforvaltningsplan som tar for seg områdene både utenfor og innenfor verneområdet, og er i grunn det som etterspørres av Moskenes kommune i forstudiet til Lofotodden nasjonalpark.

Miljødirektoratet jobber i disse dager med utkast til besøksstrategier for nasjonalparker. Arbeidet dreier seg i hovedsak om profilering av parkene og styring av ferdsel i verneområdene (Miljødirektoratet, 2013 a og b, Vorkinn pers.med). Samtidig ønsker verdensarvområdene på Vestlandet å utarbeide felles besøksstrategier for lokalsamfunn og verneområder (Lykkja, 2013).

Ved etablering av en ny nasjonalpark har kommunene og vernemyndighetene en sjelden god mulighet til å samordne sine strategier. Dette er nybrottsarbeid i norsk sammenheng. Vi velger derfor å ta med noen innspill til tema besøksforvaltning.

Gjennom en bevisst besøksforvaltning kan man innarbeide både forebyggende og/eller avbøtende tiltak. Besøksforvaltningstiltak skjer både i utredningsområdet og influensområdet. Jo før vi når gjestene med informasjon, jo lettere får vi de rette gjestene til å besøke oss. Mange tiltak ligger utenfor nasjonalparkens og reiselivets ansvarsområde. Både nærmiljøplanlegging, logistikk, infrastruktur, transport osv. betyr mye for hvilken type ferdsel og besøk et område får. Dette viser at besøksforvaltning hører hjemme i samfunnsplanleggingen. Og at det meste skjer og kan styres utenfor verneområdene. (Lykkja, 2013).

Besøksforvaltning er samfunnsplanlegging og går ut på å:

- 1) skaffe kunnskap om besøk og bruk over tid
- 2) legge til rette for gode opplevelser
- 3) styre slik at en får en bærekraftig utvikling

Gjennom besøksforvaltningsplanen kan kommunene ta rollen som utviklingsaktør, samtidig som man løser viktige oppgaver innen stedsutvikling (stedsinnovasjon) og bærekraftig utvikling. En slik plan bør avklare spørsmål som: Hvor kan vi få verdiskaping uten å sage av den grønne greina vi sitter på? Hvilke gjester står for en god verdiskaping lokalt? Hvilke gjester og aktiviteter passer i vårt landskap, i våre lokalsamfunn? Hva skal til for å oppnå bedre resultat?

En kommunal besøksforvaltningsplan legger til grunn at hele lokalsamfunnet er del av prosessen, og tar del i utviklingen av stedet og reiselivsprofilen. En slik prosess inkluderer alle. For hvor går grensen for hva som er infrastruktur for lokalbefolkning og hva som er tilrettelegging eller opplevelsestilbud for besøkende? Hvem er egentlig reiselivsaktører? Hvor viktig er lokalbutikken for reiselivet, som foruten å selge mat, turproviant og fiskeutstyr, også formidler lokal kultur, og informerer om aktivitetstilbud, fiskeplasser og båttider? (Lykkja, 2012)

Inndeling i ulike opplevelsessoner

Områdene er relativt vanskelig tilgjengelige utenom innfallsportene. Lofoten har verdier i verdensklasse og utredes for verdensarv, både når det gjelder natur og kultur. Lofoten er et av landets nasjonale fyrtårn, og selger Norge internasjonalt. Men man frykter at økende antall turister vil føre til økt press på de mest populære utfartsområdene og turmåla.

Sonering er en god måte å forvalte områder på. Sonene bør utarbeides for de områdene som trenger besøksforvaltning, noe som er minst like viktig utenfor verneområdene. Med ulike soner utarbeides ønsket målsetting for områdene, hvilket preg man søker å opprettholde/forsterke, hvilke opplevelser man ønsker å legge til rette for, og hvilke tiltak og retningslinjer som gjelder for de ulike sonene (Lykkja, 1999). Et slikt grunnarbeid vil gi mange innspill til vernebestemmelser og forvaltningsplan.

Det bør vurderes å legge til rette for et spekter av opplevelser, slik at både den som søker ro og fred kan få oppleve det, og de som synes det er flott med en litt støyende kameratgjeng på havrafting, kan få oppleve det. Begge opplevelser kan være kvalitetsturisme og begge kan være del av bærekraftig reiseliv. Med litt omtanke kan begge grupper nyte samme sted, bare ikke samtidig.

Hvordan kan vi få gjestene til å bli litt lenger, oppleve mer av det ekte og genuine – det som andre ikke så lett kan kopiere? Kan vi få til det, slik at de mest verdifulle og sårbare områdene blir bevart for framtida? For å svare på de spørsmålene bør vi vite hvor de mest sårbare områdene er. Er det sikkert at de er lengst vekk og på Yttersida? Hvilke områder tåler hva slags bruk? Hvor er innfallsportene og hvor ønsker vi at verdiskapingen skal finne sted og gi mest ringvirkninger?

Vurdering av sårbarhet og tålegrenser bør ligge til grunn for soneinndelingen. Dette kan være arbeidskrevende (og kostnadskrevende) utredninger, men all bevisst tenking rundt tema som gjør at vi får en mer helhetlig forvaltning, vil føre til mer kunnskap og forståelse. Kanskje kan de ulike utredningene for verdensarv være til stor hjelp her?

Ett konkret eks: Hva gjør man viss det er viktig for gjestene å komme inn i selve nasjonalparken? En tanke kan være å trekke parkgrensa mot der man ønsker å gi folk en god nasjonalparkopplevelse, uten at mange må gå langt inn i urørt natur for å oppleve denne. Fiskeværet Å har en enestående mulighet til å gjøre seg nytte av denne effekten, og bli *nasjonalparklandsby - helt på grensa* til nasjonalparken. Dvs. "Brukssona" for parken er delvis utenfor verneområdet, på et sted som er tilrettelagt for å ta imot besøk, med en profil som understøtter denne type verdiskaping.

Strategier for besøksforvaltning: (Siegrist, 2012, Lykkja, 2011 og 2012. Vorkinn, 2011 a og b).

- Informative tiltak: Markedsføring, profilering (media, nettsider, brosjyrer, skilting) inkludert oppfølgin av besøk i ettertid (gjenkjøp, god service, godt rykte).
- Fysiske tiltak: Samle/spre gjennom fysiske barrierer (reisetid, gangavstand, vegstandard, bomveg, gjerde, heis, båt. Tilrettelegging standard/tilbud overnatting og servering, begrensninger i tid og rom)
- Regulative tiltak: regulering v/kontroll, løyver, dispensasjoner (besøk per dag, oppholdstid, tilbud kun til visse grupper (pakketilbud, overnatting), motorisert ferdsel, bålbrenning).
- Økonomiske tiltak: indirekte mekanismer (pris, inngang, jakt-/fiskekort, pålagt guide, bøter)
- Udanningstiltak: guiding, kursing, interpretasjon (selvregulering, sikkerhet, aktiv forvaltning)

Tiltakene over viser at det er viktig med åpen dialog med influensområdet, for å oppnå størst mulige positive ringvirkninger rundt verneprosessen. Målet er en bærekraftig utvikling, for natur og miljø, for lokalsamfunn og for reiseliv og annet næringsliv. Middelet kan blant annet være å etablere en nasjonalpark som sammen med andre tiltak skaper nye muligheter for utvikling og forvaltning.

6.3 Fritidsboliger/hytter

Det er foreløpig ikke utarbeidet forslag til vernebestemmelser for utredningsområdet. Verneplanprosessen må avklare om gjenoppbygging av hus er mulig med de verdifulle kulturminner og kulturmiljøer som områdene representerer. Så langt vi har klart å fange opp innmeldte interesser, er det ønsket om tiltak på Ånstad, Tuv, Hell, Buvågen, Bunes, Refsvika og Mulstøa (ref. informanter i felt, referat folkemøter/innsjill høring v/Fylkesmannen i Nordland, Lillian Rasmussen og Dag Valle).

Plansituasjonen per i dag åpner ikke for nye bygg i foreslått verneområde i Moskenes og Flakstad kommuner i inneværende planperiode. De foreslåtte verneområdene har store verdier knyttet til natur, landskap, kulturlandskap og kulturmiljø, og har slik sterk beskyttelse gjennom naturmangfoldloven og lov om kulturminner (jf innsigelser i forbindelse med kommuneplanarbeidet, Fylkesmannen i Nordland 2009, Nordland fylkeskommune 2009). Det betyr at områdene er lite aktuelle for hyttebygging også uten et vern, og negative konsekvenser for interessene knyttet til fritidsboliger/hytter avgrenses til de hyttene og aktuelle hustuftene som ligger i det foreslåtte verneområdet.

Spørsmål om verneverdier og sårbarhet kan avklare om det er mulig med avbøtende tiltak i forhold til de stedene som f.eks. har bygninger i dag. Hvilket preg man ønsker området skal ha og hvilke verneverdier som det må tas hensyn til? Dette kan gjelde landskapsbilde (type og landskapskarakter), kulturminner og kulturmiljø, naturverdier osv. Hva er forskjellen i forhold til verneverdier på å ha 2, 4 eller 6 hytter i et område som på 1950-tallet hadde om lag 100 fastboende og mange husdyr? Hvilke verdier kan tas bedre vare på gjennom en fortsatt bruk av området med fritidsbosetning? Dette må avklares gjennom verdivurdering og sårbarhetsanalyser knyttet til landskapspreg, naturvern, kulturmiljø, levende kultur og tradisjon (viktig verdi jf. verdensarv) og kulturminnevern. Går det an å få til tillempinger og skape en vann-vinn-situasjon?

7 Kilder

Litteratur:

- Andersen Oddgeir, Aas Øystein, Kaltenborn, Bjørn Petter. 2006.** *Ytre Hvaler nasjonalpark – Konsekvenser for friluftsliv, reiseliv og fritidshytter.* Norsk institutt for naturforskning. Rapport 123. 2006.
- Asplan Viak. 2010.** *Kommuneplanens Arealdel 2010-2021 – Flakstad kommune.* 2010.
- Asplan Viak. 2010.** *Flakstad kommune. Kommuneplanens Arealdel 2010-2021 Konsekvensutredning.* Utgave 3. Datert 29.10.2010.
- Asplan Viak. 2011.** *Kommuneplanens Arealdel 2009-2020, med bestemmelser – Moskenes kommune. Kommuneplankart datert 08.02.11.*
- Aurland naturverkstad, 2013:** *Kart over landskapstyper i Lofoten etter NiN-metoden, utkast 15.12.13*
- Baltic Sea Region, 2013.** *Guide to sustainable Tourism in protected Areas. Parks and Benefits.* www.parksandbenefits.net.
- Direktoratet for Naturforvaltning. 2001.** *Friluftsliv i konsekvensutredninger. DN håndbok nr. 18-2001.*
- Direktoratet for Naturforvaltning. 2004.** *Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområdet. DN håndbok 25 -2004.*
- Direktoratet for naturforvaltning, 2009:** *Forskriftsmal for nasjonalparker (oppdatert sept. 09)*
- Flakstad kommune, 2010.** *Kommuneplanens arealdel for Flakstad kommune 2010-2021. Utfyllende bestemmelser og retninglinjer.* Datert 16.12.2010.
- Fylkesmannen i Nordland, 2007:** *Fylkesmannen uttalelse med innsigelse til kommuneplanens arealdel for Moskenes.* Datert 18.12.2007.
- Fylkesmannen i Nordland, 2009:** *Fylkesmannen uttalelse med innsigelse til andre gangs offentlig ettersyn av kommuneplanens arealdel for Moskenes.* Datert 17.02.2009.
- Fylkesmannen i Nordland. 2013.** *Verneplan for Lofotodden nasjonalpark, Moskenesøya, Moskenes og Flakstad.* Brosjyre utarbeidet av Fylkesmannen i Nordland i samarb.med Moskenes kommune og Flakstad kommune.2013
- Fylkesmannen i Nordland, 2013.** *Innkommne innspill til oppstartsmelding – verneplan Lofotodden nasjonalpark.*
- Fylkesmannen i Nordland, 2013:** *Verneplan for Lofotodden. Utkast til oppsummering og kommentarer.* Innspill til oppstartsmelding som skal behandles i styringsgruppa 25.06.2013.
- Haukeland, Jan Vidar og Lindberg, Kreg, 2001:** *Bærekraftig reiselivsforvaltning i naturområder. TØI-rapport nr. 550/2001.*
- Henriksen, Hanne Hem.** *Flakstad kommune. 2013. Flakstad mot 2020, Flakstad utvikling, 2013.*
- Kamfjord, Georg, Moum, Hilde S. og Lykkja, Hanne. 1999:** *Landskapet og reiselivsproduktet trinn II; - Ressurskartlegging for miljøbasert reiselivsutvikling i Lofoten og Vesterålen.* NIJOS rapport 7/99, 1999.
- Laastad, Berit A., 2013:** *Mulighetsstudie for reiseliv i Flakstad, sluttrapport forstudie. Sluttrapport fra forstudie, april 2013.* Essensi Utvikling AS
- Lykkja, Hanne, 1999:** *Utarbeiding av forvaltningssoner for nasjonalparker og deira nærområde.* Norsk institutt for jord- og skogkartlegging. NIJOS-rapport 7/99. ISBN 82-7464-163-9.
- Lykkja, Hanne, 2000:** *Landskapskarakter og reiselivsprofil. Grunnlag for utvikling av et helhetlig turistvegkonsept som tar vare på Lofotens særpreg og mangfold.* Statens vegvesen, Nordland vegkontor. Nasjonal turistveg Lofoten, vedlegg til søknader, mai 2000 og nov. 2000: 12 s/8 s.
- Lykkja, Hanne, 2012:** *Besøksforvaltning i verdsarvområde. Bærekraftig utvikling for gjestene, attraksjonane, lokalsamfunnet og storsamfunnet.* Foredrag på Verdsarvforum. Stalheim 24.05.2011
- Lykkja, Hanne, 2013.** *Bærekraftig og bruksretta besøksforvaltning for Vestnorsk fjordlandskap.* Foredrag på verdsarvrådsmøte i Bergen, 12.11.13

Lykkja, Hanne, 2013: *Studietur til Sveitsiske regionale parkar og verdsarvområde 2013. Tema: Oppbygging og utvikling av regionale parkar. Seminar med erfaringsutveksling. Reisemål med god besøksforvaltning.* Aurland Naturverkstad. Notat 8.11.2013.

Miljødirektoratet, 2013 a: *Merkevarestrategi og besøksforvaltning for nasjonalparkene.* Samling for autoriserte naturinformasjonssentre, 21.10.2013.

Miljødirektoratet, 2013 b: *Merkevarestrategi og besøksforvaltning - nasjonalparkstyrene en nøkkelrolle.* Samling for nasjonalpark- og verneområdeforvaltere, 06.11.2013.

Miljøverndepartementet, 2013: *Nasjonal handlingsplan for statlig sikring og tilrettelegging av friluftslivsområder.*

Moskenes kommune, 2008. *Kommuneplanens arealdel 2008 – 2020 Bestemmelser og retningslinjer – Offentlig ettersyn – høring.* Datert 22.01.08.

Moskenes kommune, 2008. *Kommuneplanens arealdel 2008 – 2020 Konsekvensvurdering.*

Moskenes kommune, 2009. *Kommuneplan 2008-2020. Vedtak i Moskenes formannskap den 27.05.2009.* Brev til Fylkesmannen i Nordland, datert 11.06.2009.

Moskenes kommune, 2011. *Kommuneplanens arealdel 2010 – 2020 Bestemmelser og retningslinjer.*

Nordland fylkeskommune. 2008. *Kulturminneplan for Lofoten – Utvalgte nasjonalt og regionalt viktige kulturminner i Lofoten.* Tapir Akademisk forlag, Trondheim. 2008.

Nordland fylkeskommune. 2007. *Nasjonalt og regionalt viktige kulturminner i Lofoten.* Kultur- og miljøavdelingen, kulturminner i Nordland. 2007.

Nordland fylkeskommune, fylkesrådet, 2009: *Innsigelse til andre gangs offentlig ettersyn for Kommuneplanens arealdel for Moskenes kommune 2008-2020.* Datert 13.02.2009.

Nordland Fylkeskommune, 2010. *Reiselivsstrategi for Nordland 211-2015 – Opplevelser langs verdens vakreste kyst.* Nordland fylkeskommune. 2010.

Røde, Gro. 1994: *På et berg eg kalla mett. Hverdagsliv og fraflytting , Lofotodden 1900-1950.* Orkana Forlag, 1997.

Vorkinn, Marit, red. 2011 a: *Besøksstrategi for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde 2013-2017.* Fylkesmannen i Oppland, Miljøvernadv. Høringsutkast 2011

Vorkinn, Marit, Red. 2011 b: *Eksempler på besøksforvaltning/-strategier frå utenlandske nasjonalparker.* Fylkesmannen i Oppland, miljøvernadvdelingen.

Schiøtz, Ottar, 2012: *Informasjon til Refsvikbilde malt av Hermod Olsen.* Oppdatert 8. april 2012.

Schiøtz, Ottar, Moskenes Kommune. 2012. *Lofotodden Nasjonalpark – Forstudium til Konsekvensanalyse.* Moskenes Kommune 2012.

Schøyen, Carl. 1915: *Nord i Værene. Skildringer.* Kristiania og København, Gyldendalske Boghandel Nordisk Forlag,.

Svinnung, Bent, 2003: *Ydmyk på Yttersida, Padletur rundt Vestvågøy og Moskenesøy 30. juli - 1. august 2003* (<http://turliv.no/lofoten/hermannsdalen.html>)

Statens vegvesens. 2006. *Konsekvensanalyser. Håndbok 140, Statens vegvesen. 2006.*

Nettsteder:

www.nfk.no

www.riksantikvaren.no

www.fylkesmannen.no/Nordland/

www.skogoglandskap.no

www.facebook.com/verneplanlofotoddennasjonalpark

[www.fylkesmannen.no/Nordland/Miljo-ogklima/Verneomrader/Verneplanprosesser/Lofotodden nasjonalpark/Artikkel/](http://www.fylkesmannen.no/Nordland/Miljo-ogklima/Verneomrader/Verneplanprosesser/Lofotodden_nasjonalpark/Artikkel/)

www.lofoten-info.no/nasjonalpark/spm-svar2.htm

www.lofoten-info.no/nasjonalpark/Nasjonalparken.pdf

www.regjeringen.no/pages/38438542/T-1534.pdf

Informanter og fotografer *(Initialer i bildetekst)*

Informanter Lofotodden, Moskenes kommune:

1. Ottar Schiøtz (OS) ved Norsk fiskeværmuseum (NF)
2. Lars Åge Larsen og Therese Larsen, Aqua Lofoten (arrangerer turer med rib, fiskebåt, sertifiserte guider til Refsvikhola)
3. Lillian Rasmussen, ordfører og kontaktperson i Moskenes kommune
4. Sandro Della Mea, Reine Adventure (guide og daglig leder, arrangerer turer med kajakk, på sykkel og til fjells)
5. Ole (Olemann) Olsen og Reidun Olsen (oppvokst på Hell)
6. Ingrid Gillesen Blomquist og Birgitta Ekerholm m/fam, Bunes (oppvokst på Bunes)
7. Skipper rutebåt Reinefjorden
8. Merethe Hanssen, Mosknes Jeger- og Fiskerforening (MJFF)

Informanter Lofotodden, Flakstad kommune:

1. Alf Ivar Samuelson, Yttersand (AIS)
2. Jarle og Rakel Nygård, Fredvang (sankarlag, grunneier)
3. Dag Walle, Flakstad kommune
4. Rolf Zimmermann, Flakstad utvikling
5. Hanne Hem Henriksen, Flakstad utvikling
6. Tordis Berre, Ramberg gjestegård
7. Kurt Atle Hansen, Flakstad kommune
8. Kjell Inge Nilsen (KIN)
9. Hugo Magnar Johansen, Flakstad jeger og fiskerforening (FJFF)

Informanter Lofotodden, Lofoten/Nordland

1. Jann Engstad, Lofoten Kajakk Lofoten Aktiv, Kablevåg.
2. Rolf Malnes, Lofoten Opplevelser, Henningsvær.
3. Jørn Ranum, lokalkjent surfer og fotograf (JR)
4. Anne Lise Fløttum, arkeolog (AF)
5. Tor Kristian Storvik, Nordland Fylkeskommune.
6. Ingvild Gabrielsen, Fylkesmannen i Nordland
7. Ragnhild Redse Mjaaseth, Fylkesmannen i Nordland

Vedlegg

Tabell Anlegg koordinatkartfesta bygningar og tufter

Fritidsboliger/hytter, buer/naust, tufter fra bolighus 1900-tallet

Id	Navn	Område	33N X	33N Y
54	Hytte	Ågdalen	413815,00	7531293,00
55	Hytte	Ågdalen	414604,00	7531492,00
56	Hytte	Ågdalen	414655,00	7531514,00
57	Hytte	Ågdalen	413347,00	7531582,00
58	Hytte	Ågdalen	412831,00	7531472,00
47	Hustuft	Ånstad	411617,00	7527950,00
48	Hustuft	Ånstad	411630,00	7527922,00
49	Hytte. Ingen andre kartlagt	Ånstad	411465,00	7528580,00
50	Hustuft	Ånstad	411601,00	7527989,00
24	Ekst. hus, del mot nord tatt av mine i 1944	Buneset	414415,00	7541967,00
25	Hustuft. Hus tatt av mine i 1944	Buneset	414415,00	7541950,00
42	Tuft. Tidl.fiskemotak	Buvågen	407649,00	7526082,00
44	Hus	Buvågen	407573,00	7526080,00
45	Hus	Buvågen	407571,00	7526094,00
46	Hustuft	Buvågen	407480,00	7526095,00
30	Hustuft	Hell	407932,00	7525495,00
59	Hustuft	Hell	407982,00	7525422,00
31	Hustuft	Hell	408032,00	7525437,00
32	Hustuft	Hell	407961,00	7525415,00
33	Hustuft	Hell	408105,00	7525503,00
34	Hustuft	Hell	407998,00	7525457,00
35	Hus- brygge nybygd som hytte	Hell	407998,00	7525483,00
36	Hustuft	Hell	407924,00	7525488,00
39	Hustuft	Hell	407905,00	7525664,00
40	Hus, gjenoppbygd som hytte	Hell	408061,00	7525630,00
26	Hus	Hermannsdalen	412717,00	7539836,00
27	Hytte	Hermannsdalen	412846,00	7539426,00
28	Bu/hytte	Hermannsdalen	412667,00	7539282,00
14	Hustuft	Horseidvika	416268,00	7547423,00
16	Hustuft	Horseidvika	416327,00	7547340,00
20	krypinn/bu mellom store steinar	Kvalvika nord	420670,00	7552549,00
21	Hustuft	Kvalvika nord	420899,00	7552836,00
12	Hytte/gamme bygd i 2013. Ikke på foto	Mulstøa	422314,00	7556692,00
19	Hytte	Mulstøa	422486,00	7556637,00
2	Hyttetuft	Revsvika	409343,00	7527640,00
4	Hustuft	Revsvika	409402,00	7527633,00
5	Hustuft	Revsvika	409405,00	7527594,00
7	Hustuft	Revsvika	409444,00	7527575,00

8	Hustuft	Revsvika	409451,00	7527568,00
9	Hustuft	Revsvika	409458,00	7527559,00
10	Hustuft	Revsvika	409483,00	7527544,00
18	Hytte, vedlikeholdt og brukt av turlaget	Stokkvika nord	421129,00	7556023,00
13	Sankarbua på Litjberget	Stokkvika nord	421730,00	7556402,00
11	Liten bunkers (drivstofflager fra krigen)	Stokkvika sør	410415,00	7532530,00
1	Tuft?	Tuv	411037,00	7527044,00
3	Hytte	Tuv	411019,00	7527043,00
60	Bu/naust	Vestervika	419710,00	7552174,00
61	Hustuft	Vestervika	419723,00	7552188,00

Forskriftsmal for nasjonalparker

Forskrift om vern avnasjonalpark ikommune ifylke

Fastsatt ved kongelig resolusjonmed hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 35 og § 62. Fremmet av Miljøverndepartementet

§ 1. Avgrensning

Nasjonalparken berører følgende gnr/bnr:

.....kommune:

.....kommune:

Nasjonalparken dekker et totalareal på ca..... km², hvorav ca km² er sjøareal.

Grensene for nasjonalparken fremgår av vedlagte kart i målestokk, datert

Miljøverndepartementet.....20..... De nøyaktige grensene for nasjonalparken skal avmerkes i marka.

Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i kommuner, hos Fylkesmannen i, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet. Det samme gjelder jordskiftekartet som lages etter grensemerking.

Dersom nasjonalparken strekker seg over flere kommuner må det spesifiseres hvilke gårds- og bruksnummer som hører til hvilken kommune.

Med sjøareal menes saltvann. Totalarealet inkluderer ferskvann.

Knekkpunktene blir koordinatfestet som ledd i grensemerking. Når jordskifteretten har gjennomført en grensegangssak lager de et jordskiftekart. Det er kun dette kartet det vises til i forskriften, og ikke eventuelle kart laget av andre enn jordskifteretten.

Forskriften med kart skal oppbevares i alle berørte kommuner.

§ 2. Formål

Formålet mednasjonalpark er å bevare et stort naturområde som inneholder særegne og/eller representative økosystemer eller landskap og som er uten tyngre naturinngrep.

... variasjonsbredden av naturtyper og landskap.../ arter og genetisk mangfold.../større intakte økosystemer.....

.....

Allmennheten skal gis anledning til uforstyrret opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Nasjonalparker opprettes med hjemmel i naturmangfoldloven § 35 som angir hvilke områder som kan vernes som nasjonalpark. Dette er områder som

- a) er et større område*
- b) fremstår som et naturområde i motsetning til kulturlandskap*
- c) inneholder særegne eller representative økosystemer eller landskap*
- d) er uten tyngre naturinngrep.*

Vilkårene om særegne eller representative økosystemer eller landskap er alternative vilkår, noe som betyr at det er tilstrekkelig at ett av alternativene er oppfylt. Formålsbestemmelsen må beskrive hvilke(t) av alternativene som er oppfylt for den aktuelle nasjonalparken.

I den enkelte verneforskrift skal det tas utgangspunkt i målene for områdevern slik de er beskrevet i § 33, men målene med vernet må beskrives mer detaljert, dvs at det må angis så konkret som mulig og gjøres rede for hvilke natur- og kulturverdier som ønskes ivarettatt og den tilstand som ønskes oppnådd med vernet.

Formålet skal tillegges stor vekt ved fortolkningen av verneforskriften, og det er viktig av formålet blir beskrevet på en slik måte at det gir veiledning for forvaltningen av området.

Geologiske lokaliteter vil også kunne være et viktig vernemotiv. Likeledes er det i mange nasjonalparker viktig å fremheve kulturminner som landskapselement.

Friluftsliv har en sentral posisjon i de fleste nasjonalparker, og bør normalt tas inn som en del av verneformålet.

I områder med samiske interesser skal følgende formulering inngå som en del av formålet med vernet: "Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget".

§ 3. Vernebestemmelser

I nasjonalparker skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet.

1. Landskapet

1.1 Vern mot inngrep i landskapet

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger, hensetting av campingvogner, bobiler og maskiner, etablering av oppdrettsanlegg, opplag av båter, gjerding, vegbygging, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving, utfylling og henleggelse av masse, sprenging boring, bryting av stein, mineraler og fossiler, fjerning av større stein og blokker, mineraler eller fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stier, løyper o.l. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

1.2 Bestemmelsene i pkt. 1.1 er ikke til hinder for:

- a) vedlikehold av bygninger, anlegg og innretninger som ikke fører til bruksendring. Vedlikehold skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet. Vedlikehold omfatter ikke ombygging eller utvidelse.
- b) vedlikehold av stier, skiløyper, skilt, bruer og liknende i samsvar med forvaltningsplan.

1.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) ombygging
- b) mindre utvidelse av bygninger, eller oppføring av frittstående bygning som kun skal benyttes til uthus/utedo
- c) gjenoppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- d) bygging av bruer og legging av klopper.
- e) oppsetting av skilt og merking av stier.

- f) ombygging og oppsetting av gjerder.
- g) oppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er nødvendig for utøvelse av reindrift.
- h) bruksendring av eksisterende bygninger.
- i) riving av gamle bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk.
- j) oppføring av nødvendige navigasjonsinstallasjoner og andre farledstiltak for å trygge ferdsele til sjøs.

Ombygging, utvidelse og nybygg skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet.

1.1 Eksemplifiseringen under dette punktet skal være typiske eksempler på ulovlige inngrep eller tiltak. Unntak fra forbudene er vist gjennom generelle unntak i pkt. 1.2 og spesifiserte dispensasjonsbestemmelser i pkt. 1.3. Oppregningen av forbud skal være så konkret som mulig og tilpasses det enkelte verneområde. I forskriftene til nasjonalparker som ikke inneholder ferskvann, sjøområder eller som ikke grenser til vann, vil det f.eks. ikke være aktuelt å ha med punktet "opplag av båter". At opplistingen ikke er uttømmende innebærer et forbud mot liknende inngrep i landskapet.

1.2 Generelle unntak skal beskrives og avgrenses presist. Det finnes en rekke eksempler på at "lovlige" tiltak gjennomført over en rekke år, som samlet innebærer en uheldig påvirkning på landskapet.

Vedlikehold av bygninger er tillatt. Arbeider som gjøres med sikte på bruksendring krever imidlertid tillatelse etter verneforskriften. Bruksendring krever også ofte tillatelse etter plan- og bygningsloven.

Med ombygging menes bygningsmessige endringer innenfor eksisterende grunnflate. Innvendig ombygging som ikke endrer bruken av bygningen er tillatt. Arbeider som gjøres med sikte på bruksendring krever imidlertid tillatelse etter verneforskriften. Bruksendring krever også ofte tillatelse etter plan- og bygningsloven.

1.2.b) Som vedlikehold av skiløyper regnes manuell rydding av traséer, som f. eks fjerning av greiner eller kvister.

1.3 Tekniske inngrep skal reguleres svært strengt i en nasjonalpark. Det skal ikke kunne gis tillatelse til tiltak som kan redusere områdets urørthet. Det er likevel hensiktsmessig å ta inn en dispensasjonshjemmel for mindre byggetiltak på eksisterende bygninger. Likeledes at det kan gis tillatelse til oppføring av ny bygning hvis en bygning har gått tapt ved brann eller naturskade.

I samiske områder åpnes det for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppføring av bygninger som er nødvendig for utøvelse av reindrift. Det er behovet i forbindelse med selve reindriftnæringen som skal vurderes i det enkelte tilfelle.

Dersom det er kraftledninger eller kraftanlegg i nasjonalparken, se forskriftsmal for landskapsvernområder § 3 pkt. 1.2 f) og g), samt pkt. 6.2 h) og pkt. 6.3 h) for hvordan drift mv. bør reguleres.

Med lokal byggeskikk menes den byggeskikk som er utbredt i området.

2. Plantelivet

2.1 Vern av plantelivet.

Vegetasjon, herunder døde busker og trær, er vernet mot all skade og ødelegging. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.

2.2 Bestemmelsen i 2.1. er ikke til hinder for:

- a) beiting.
- b) skånsom bruk av trevirke til bålrensing.
- c) plukking av bær og matsopp.
- d) plukking av vanlige planter til eget bruk.

2.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

Hogst av ved til hytter, støler og gammer i nasjonalparken.

Bruk av et område til beite vil normalt kunne fortsette som før. Eventuelle konflikter om beitebruk skal forsøkes løst i minnelighet. Hvorvidt det skal tas inn en bestemmelse som åpner for at Direktoratet for naturforvaltning ved særskilt forskrift skal kunne forby beiting som kan skade eller ødelegge naturmiljøet må vurderes konkret i forbindelse med den enkelte forskrift.

2.2 Det kan vurderes en mer spesifikk bestemmelse om beite hvis området er svært sårbart el. utsatt for sterkt beitetrykk. En generell fredning av plantelivet gjør at vi må presisere at det er tillatt å plukke bær, sopp mv.

2.3 Områdets beskaffenhet og brukerinteresser må vurderes konkret.

3. Dyrelivet

3.1 Vern av dyrelivet.

Dyrelivet, herunder hi, reir, hekke-, yngle- og gyteplasser, er vernet mot skade og unødvendig forstyrrelse. Utsetting av dyr på land og i vatn er forbudt.

3.2 Bestemmelsen i pkt 3.1 er ikke til hinder for:

- a) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- b) skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk

3.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) utsetting av fisk fra lokale fiskestammer hvor dette er gjort tidligere.
- b) kalking av vatn og elver som er nødvendig for å hindre at en art dør ut. Det skal gjennom forvaltningsplanen fastsettes et referanseområde som ikke kan kalkes.

3.1 Det er i utgangspunktet en generell dyrelivsfredning i nasjonalparken, dvs også fredning av arter som ikke omfattes av viltloven § 2.

3.2 Med store rovdyr menes bjørn, jerv, ulv og gaupe jf. forskrift 18. mars 2005 nr.242 om forvaltning av rovvilt.

3.2 Som hovedregel skal jakt, fangst og fiske reguleres av særlovgivningen. For transport av storvilt gjelder pkt. 6.3 f).

3.3 For områder hvor det er aktuelt med kalking av fiskevatn eller elver er det viktig å sette av et eller flere referanseområder for forskning som ikke blir kalket eller påvirket av kalk gjennom avrenning.

4. Kulturminner

4.1 Vern av kulturminner

Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Løse kulturminner skal ikke flyttes eller fjernes.

4.2 Forvaltningsmyndighetene kan gi tillatelse til:

Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.

4.1 Det er aktuelt med særskilte bestemmelser om kulturminner i de fleste nasjonalparkene. Bestemmelsene om kulturminner endrer imidlertid ikke kulturminnemyndighetens ansvar for ivaretagelse av kulturminner. Ansvaret for kulturminner er tillagt Riksantikvaren og regional kulturminnemyndighet ved fylkeskommunen eller Sametinget.

4.2 All skjøtsel og restaurering av kulturminner skal på forhånd være avklart med kulturminnemyndigheten. Restaurering eller skjøtsel skal ikke stride mot verneformålet.

5. Ferdsel

5.1 Generelt om ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

5.2 Organisert ferdsel

Bestemmelsene i denne forskriften er ikke til hinder for organisert turvirksomhet til fots så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.

Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplan.

5.3 Sykling og organisert bruk av hest

Sykling og organisert bruk av hest er tillatt på veier, samt traseer som er godkjent for slik bruk i forvaltningsplanen.

5.4 Regulering av ferdsel

Innenfor nærmere avgrensede deler av nasjonalparken kan Direktoratet for naturforvaltning ved særskilt forskrift regulere eller forby ferdsel som kan skade naturmiljøet.

5.5 Omlegging av stier

Av hensyn til naturmiljøet og kulturminner kan forvaltningsmyndigheten legge om eller kreve fjernet merking av stier og løyper.

5.6 Generelle unntak for ferdsel

Reglene i punkt 5 gjelder ikke ferdsel ved gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulans-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten.

5.1 og 5.2 Utgangspunktet er fri ferdsel i utmark. Restriksjoner på organisert ferdsel er tatt inn for å sikre en dialog mellom brukere og forvaltning og gi forvaltningsmyndigheten mulighet til å styre uheldig ferdsel slik at det ikke oppstår konflikter i forhold til dyreliv, sårbar natur og kulturminner.

I St.prp. nr. 65 (2002-2003) ble det lagt til grunn at den opplevelsesverdi urørt natur i våre fjellområder og nasjonalparker representerer, skal være grunnlag for økt turistmessig bruk og verdiskapning i fjellbygdene. Det vil innenfor rammene av verneforskriften være mulig å drive med ulike reiselivsrelaterte aktiviteter som guiding, fjellføring og annen organisert turvirksomhet. Dette uavhengig av om virksomheten er kommersiell eller ikke-kommersiell. Det avgjørende i forhold til verneforskriften er virksomhetens virkning på naturmiljøet.

Utviklingen viser at turoperatører kan utvikle reiselivstilbud som over tid kan bli en trussel mot verneverdiene. Kontroll med større arrangementer og noen former for organiserte turer kan derfor virke forebyggende mot slitasje/skade på vegetasjon eller forstyrrelse av dyreliv. Unødvendig regulering/kontroll skal unngås og faste arrangementer bør kunne få flerårige dispensasjoner hvis det ikke oppstår konflikter i forhold til naturmiljøet. Forvaltningsplanen skal avklare hvilke typer organisert ferdsel som krever særskilt tillatelse. Det er viktig at en sikrer dialog mellom forvaltningen og brukere for å unngå at aktiviteter kommer i konflikt med verneverdiene. Større arrangementer, konkurranser og jaktprøver er normalt aktiviteter som må omsøkes.

Gjennom arbeidet med forvaltningsplan må områdets sårbarhet, mulighetene for kanalisering av ferdsel, behov for tilrettelegging osv. vurderes.

5.3 Med traseér menes stitraséer, løypetraséer og kjørespor.

For enkelte verneområder kan det også være aktuelt å åpne for at avgrensede områder i verneområdet kan settes av til slik bruk.

5.4 Denne bestemmelsen vil kun være aktuell innenfor et avgrenset område hvor ferdsel er en direkte trussel mot verneverdiene. Utarbeidelse og vedtakelse av slik forskrift følger forvaltningslovens bestemmelser.

6. Motorferdsel

6.1 Forbud mot motorferdsel

Motorferdsel til lands, til vanns og i lufta under 300 meter fra bakken er forbudt.

6.2 Bestemmelsen i pkt 6.1 er ikke til hinder for:

- a) motorferdsel ved gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i samband med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten. Bestemmelsen gjelder ikke øvingskjøring.
- b) nødvendig bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med utøvelse av reindrift. Leiekjører for reineier eller reindrifftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver for at kjøringen skal være lovlig.
- c) motorferdsel for uttransport av syke/skadde bufe og tamrein i medhold av lov om dyrevelferd. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.

6.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) øvingskjøring for formål nevnt i pkt 6.2 a).
- b) bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med bufehold.
- c) bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med vedhogst etter pkt. 2.3.
- d) bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av varer og utstyr til hytter og støler.
- e) bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av materialer til vedlikehold og byggearbeid på bygninger, anlegg og innretninger.
- f) bruk av lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget eller luftfartøy for uttransport av felt elg og hjort.
- g) bruk av luftfartøy eller motorkjøretøy på barmark i forbindelse med reindrift.
- h) motorferdsel i forbindelse med kalking etter pkt. 3.3 b).
- i) motorferdsel på snødekt mark eller langs eksisterende traktorveg o.l for varig forflytningshemmede til egen hytte i samsvar med forvaltningsplan

6.2 Lov om motorferdsel gjelder i tillegg til disse bestemmelsene. Det kan derfor være tilfeller hvor det også må innhentes tillatelse etter lov om motorferdsel.

Forbudet mot motorferdsel til vanns omfatter både motorferdsel i sjø og ferskvann.

Verneforskriftene endrer ikke grunneiers rett til å ytterligere begrense, ev. nekte, motorferdsel på egen grunn.

6.2 bokstav b) SMS anses ikke som tilstrekkelig dokumentasjon/avtale for at kjøring skal være lovlig.

6.3 Aktuelle unntak må være gjenstand for en konkret vurdering.

Unntak for øvingskjøring tas bare inn i områder hvor det er behov for såkalt kjentmannskjøring.

6.3 b) omfatter også motorferdsel for transport av gjerdemateriell.

Dispensasjoner omfatter ikke bruk av følgescooter. Det er generelt ikke grunnlag for å gi tillatelse til bruk av følgescooter.

For reindrifta legges det opp til en praksis med flerårige tillatelser med grunnlag i godkjent distriktsplan etter reindrifisloven slik at næringen kan utøves på en tilfredsstillende måte.

Som varig forflytningshemmet regnes den som ved legeerklæring kan dokumentere at han eller hun på grunn av medfødte fysiske problem, sykdom eller alvorlige skader, fysisk er ute av stand til å forflytte seg utenfor vei, og at dette ikke er en forbigående tilstand. Personer som på grunn av alder eller midlertidig sykdom er forflytningshemmet omfattes ikke av reglen.

7. Forurensning

7.1 Forbud mot forurensning

Forurensning og forsøpling er forbudt, samt lagring av materialer og gjerdeutstyr o.l. All bruk av kjemiske midler som kan påvirke naturmiljøet er forbudt.

7.2 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

Bruk av sand og liknende til snøsmelting.

7.3 Støy

Unødvendig støy er forbudt. Bruk av motordrevet modellfly o.l. er forbudt.

7.1 Hovedregelen er at avfall skal tas med ut av området. I noen tilfeller kan det likevel være hensiktsmessig at noe avfall brennes for å redusere transportbehovet. Brenning av avfall krever normalt også tillatelse etter forurensningsloven.

Materialer, gjerdeutstyr o.l. som blir henlagt utendørs f.eks. etter byggearbeider, må transporteres ut av området.

7.2 Det kan gis tillatelse til bruk av sand og jord mv. til snøsmelting. Bestemmelsen åpner ikke for bruk av kalk.

§ 4. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

I naturmangfoldloven § 48 er det gitt en ny generell dispensasjonsbestemmelse som også er gitt virkning for verneforskrifter etter naturvernloven. At bestemmelsen gjelder for eldre vernevedtak medfører at generelle dispensasjonsregler i verneforskrifter etter naturvernloven er satt ut av kraft. De spesifiserte dispensasjonsbestemmelsene gjelder fortsatt.

I direktoratets rundskriv november 2001, revidert 2010 "Forvaltning av verneforskrifter" er det gitt veiledning til innholdet i de generelle dispensasjonsbestemmelsene.

§ 5. Forvaltningsplan

Det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon osv. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Direktoratet for naturforvaltning.

Utkast til forvaltningsplan skal legges frem samtidig med vernevedtaket. Dersom det er utarbeidet en skjøtselsplan for området, skal denne inngå i forvaltningsplanen.

Forvaltningsplaner skal vise hvordan forskriftene skal praktiseres og være et hjelpemiddel for forvaltningsmyndigheten i den daglige forvaltningen av verneområdet. Målsettingen er å kunne styre aktiviteter/virksomhet innenfor et verneområde slik at det ikke oppstår unødvendige konflikter mellom ulike brukerinteresser. De retningslinjer som trekkes opp i en forvaltningsplan må ligge innenfor rammen av forskriftene.

Forvaltningsplaner skal rulleres med jevne mellomrom, og/eller etter behov. En plan skal rulleres minst hvert 10 år.

§ 6. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- og kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

Hjemmel for skjøtsel av verneområder følger av naturmangfoldloven § 47. Det følger av denne bestemmelsen at skjøtselstiltak er tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, herunder tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerning av vegetasjon eller fremmede treslag og restaurering etter naturinngrep. Forvaltningsmyndigheten skal, hvis mulig, inngå avtale med grunneieren om at denne utfører nærmere bestemte skjøtselstiltak. Eier eller rettighetshaver skal så vidt mulig varsles om skjøtselstiltak på forhånd, og økonomiske fordeler ved gjennomføring av skjøtselstiltak tilfaller grunneieren eller rettighetshaveren. Beslutning om iverksetting av tiltak er ikke et enkeltvedtak.

§ 7. Forvaltningsmyndighet

Miljøverndepartementet fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Samiske interesser skal ivaretas i den forvaltningsordning som etableres.

Forvaltningsmyndighet for et verneområde innebærer ansvar for å sikre en utvikling i tråd med verneformålet. Forvaltningsmyndigheten har som oppgaver å behandle søknader om dispensasjoner, utarbeide forvaltningsplaner, organisere oppsyn i samråd med SNO, vurdere skjøtselstiltak, samarbeide med andre myndigheter, lag og organisasjoner og holde kontakt med ev. rådgivende utvalg.

Direktoratet for naturforvaltning er delegert myndighet til å fastsette hvem som skal være forvaltningsmyndighet for et verneområde.

§ 8. Rådgivende utvalg

Det kan (skal?) opprettes et rådgivende utvalg for forvaltningen av nasjonalparken.

Et rådgivende utvalg skal bistå forvaltningsmyndigheten med råd og uttalelser i aktuelle forvaltningsspørsmål. Sammensetningen av slike råd må vurderes bl.a. ut fra brukerinteressene og forvaltningsmessige utfordringer. I samiske områder skal samiske interesser være representert i rådgivende utvalg.

Rådgivende utvalg bør som hovedregel oppnevnes for hele verneområdet.

§ 9. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

Ikrafttredelse av forskriften vil normalt være dato for vernevedtaket, dvs. når vedtaket blir truffet av regjeringen ved kgl. res.

Dersom tidligere forskrift skal oppheves, angis "Fra samme tidspunkt oppheves forskrift [dato] nr... om... ". Forskrifter om midlertidige vernevedtak oppheves særskilt av Miljøverndepartementet.